

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA

TRIBUNA AVOCATULUI BIBLIOTECII

ÎNDRUMAR
PENTRU BIBLIOTECARI

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**TRIBUNA AVOCATULUI
BIBLIOTECII**

Îndrumar pentru bibliotecari

Chișinău, 2016

CZU 027: 005

O-85

Director general: Elena Pintilei

Alcătuitor: Vera Osoianu-Filip

Redactori: Cornelia Hîncu, Tatiana Bahmuteanu

Culegere pe calculator: Ecaterina Dmitric, Valentina Popa

Machetare: Diana Stoian

Coperta: Dragoș Popa-Miu

**Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Osoianu-Filip, Vera.**

Tribuna avocatului bibliotecii : Îndrumar pentru bibliotecari / Vera Osoianu-Filip ; dir. gen.: Elena Pintilei ; Bibl. Naș. a Rep. Moldova. – Chișinău : Biblioteca Națională a Republicii Moldova, 2016 (Imprimeria BNRM). – 146 p.

Referințe bibliogr.: p. 144-145. – 100 ex.

ISBN 978-9975-3114-8-9.

027:005

O-85

Lucrarea tratează un aspect al activității bibliotecare mai puțin dezbătut în presa de specialitate de la noi și oferă reperi, instrumente, exemple concrete care pot fi de ajutor la conceptualizarea unor acțiuni, strategii, etc. Cu ajutorul acestora bibliotecarii vor putea promova orice proiect care atrage atenția decidenților asupra problemelor, de rezolvarea cărora depinde implementarea ideilor inovatoare, schimbarea în bine a comunităților, îmbunătățirea calității activităților de interes comunitar și, respectiv îmbunătățirea calității vieții membrilor comunității ca misiune fundamentală a bibliotecii publice.

Imbold pentru lucrare a servit necesitatea permanentă de a demonstra rolul, importanța și relevanța bibliotecii în societate; preocupările de advocacy din cadrul Programului Național Novateca, Strategia Centrului de Statistică, Cercetare și Dezvoltare din cadrul Bibliotecii Naționale, unul din obiectivele căreia prevede dezvoltarea competențelor necesare bibliotecarilor pentru utilizarea statisticilor în evaluarea activității, demersul managerial, demonstrarea impactului, dezvoltarea și promovarea bibliotecii, amplificarea activităților de advocacy pro bibliotecă, bibliotecar, carte, lectură, servicii, etc.

În procesul de elaborare a lucrării au fost studiate diverse materiale promovate de IFLA, UNESCO, ALA, precum și practica de activitate a bibliotecilor publice din SUA care au acumulat o experiență impresionantă în acest domeniu.

© **Biblioteca Națională a Republicii Moldova**

© **Vera Osoianu - Filip**

Cuprins:

Argument	4
1. Subiecte ale activității de advocacy / avocatură biblioteconomică	8
2. Forme de avocatură biblioteconomică	13
2.1 Programe. Proiecte.....	13
2.2 Prietenii Bibliotecii	14
2.3 Demonstrații publice. Proteste.....	14
2.4 Scrisori, adrese, postere, infografice, întrebări-răspunsuri	15
2.5 Agenții, fundații de promovare a bibliotecii, cărții, lecturii.....	16
3. Utilizarea datelor statistice și a indicatorilor de performanță	21
4. Practici de avocatură biblioteconomică	35
5. Implicarea personalităților în activități de avocatură biblioteconomică	40
6. Promovarea rezultatelor studiilor privind valoarea bibliotecii	47
Anexe	50
Anexa 1 Bibliotecile publice din Republica Moldova: dinamica între anii 1990-2015	50
Anexa 2 Declarația de la Lyon privind accesul la informare și dezvoltare ...	88
Anexa 3 Declarație scrisă	92
Anexa 4 Model de adresă privind necesitatea includerii bibliotecilor în planurile de dezvoltare (locale, regionale, naționale). (Către Guvern, Parlament, alți decidenți)	93
Anexa 5 Model de Memoriu.....	95
Anexa 6 Comunicat de presă.....	97
Anexa 7 Indicatori IFLA/UNESCO pentru bibliotecile publice	99
Anexa 8 Recomandări IFLA/UNESCO pentru bibliotecile publice	100
Anexa 9 Statistici utile în activitatea de advocacy	101
Anexa 10 Bibliotecile sunt valoroase pentru comunitate: 12 argumente..	111
Anexa 11 Citate, aforisme, gânduri despre bibliotecă, bibliotecar, carte, lectură ..	114
Anexa 12 Slide-show despre importanța și mărimea bibliotecilor în baza selecției „28 Beautiful Quotes About Libraries: http://www.buzzfeed.com/wordsbydan/28-quotes-about-libraries-on-photos-of-beautiful-l-b6bd ”	137
Referințe bibliografice	144

Argument

Sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI au însemnat pentru domeniul biblioteconomic instaurarea unei atmosfere de luptă permanentă pentru demonstrarea valorii bibliotecii, a rolului și importanței acesteia pentru comunitate, pentru căutarea identității și chiar pentru supraviețuire. Bibliotecarii, ca purtători principali ai acestei greutăți, au înțeles că lupta va fi de durată, iar biblioteca și profesia lor va fi permanent sub amenințarea sabiei lui Damocles.

Bibliotecile trebuie promovate ca valori cruciale pentru comunități. Împreună cu membrii comunității, bibliotecile trebuie să opteze pentru includerea în toate programele de dezvoltare. Cercurile largi de utilizatori reali și potențiali trebuie să știe despre beneficiile pe care biblioteca și informația le poate aduce comunității. Bibliotecarii trebuie să învețe să fie propriii avocați.

Studii recente constată faptul că bibliotecarii consideră demonstrarea valorii bibliotecii în fața decidenților de toate nivelurile prioritatea activității lor.

Devine tot mai evident, că viitorul bibliotecii depinde de abilitatea bibliotecarilor, a prietenilor și a susținătorilor bibliotecii de a-i demonstra valoarea. De aici și importanța pe termen lung a avocaturii biblioteconomice. Activitatea de advocacy este esențială pentru a asigura recunoașterea rolului bibliotecii ca instrument important în dezvoltarea locală și pentru siguranța că bibliotecile vor primi resursele necesare pentru realizarea acestui demers.

Demersul pro biblioteca publică este fundamentat pe rolul bibliotecii în incluziunea socială, incluziunea digitală, învățarea pe tot parcursul vieții și are ca țintă decidenții de ordin financiar și politic la nivel local, național și internațional, precum și utilizatorii reali și potențiali, iar mai larg include toți membrii comunității.

Odată cu modernizarea tehnologiilor de informare și comunicare, extinderea internetului, dezvoltarea competențelor digitale ale utilizatorilor reali și potențiali, orientarea acestora spre diverse surse de informare crește și necesitatea de a susține biblioteca publică. În timp această necesitate va deveni tot mai acută și se pare că nu va dispărea niciodată. În timpuri de recesiune sau de profunde probleme economice, aceasta va fi în topul priorităților.

În acest context, importanța avocaturii biblioteconomice și, la fel, a pledoariei active pro bibliotecă se va amplifica permanent, iar un program solid de avocatură biblioteconomică va fi esențial pentru orice bibliotecă.

Pentru a reuși, bibliotecarii trebuie să mobilizeze toate eforturile din interiorul domeniului, dar au nevoie și de susținere din afara profesiei.

Prin avocatură biblioteconomică s-a subînțeles, pe parcursul mai multor ani, susținerea financiară și implicarea în sporirea capitalului de imagine pozitivă a bibliotecii. Realitatea actuală a mărit considerabil șirul factorilor implicați, printre aceștia numărându-se acum balanța între accesul liber la informație și drepturile la proprietatea intelectuală, politicile de accesare a internetului, alte politici care modelează biblioteca și accesul public la informație.

Potrivit interpretărilor recente, pledoaria activă este efectuată de către grupuri de interese speciale, organizații ale societății civile, asociații profesionale și are ca țintă instituții publice și politicieni care pot influența schimbarea politicilor publice, a programelor, precum și alocarea sau suplimentarea resurselor.

Avocatura biblioteconomică este un set de acțiuni-țintă îndreptate spre cei care iau decizii, în vederea sprijinirii unei anumite probleme, privind politicile publice. Termenul advocacy este folosit și în sensul de promovare a unui proiect care sensibilizează actorii sociali implicați asupra resurselor disponibile și beneficiilor acestora și asigură durabilitatea programelor prin introducerea sau schimbarea politicilor publice necesare. Advocacy înseamnă strategii și acțiuni menite să ridice profilul unei probleme în fața responsabililor de politicile publice și să influențeze luarea deciziilor la nivel local, regional și internațional.

În alte cuvinte, pledoaria înseamnă apărarea, susținerea orală sau scrisă a unei cauze, a unei idei, a unei instituții, a unei teze, a unei persoane etc.

Un exemplu elocvent de advocacy în favoarea unei persoane este cazul Carlei Hayden nominalizată de către președintele SUA Barack Obama la postul de director al Bibliotecii Congresului.

La 9 iunie, 2016 revista *American Libraries* (<https://americanlibrariesmagazine.org/blogs/the-scoop/hayden-nomination-clears-senate-rules-committee/>) publică un articol semnat de Amy Carlton prin care ALA se adresa membrilor asociației cu rugămintea se a contacta senatorii pentru a sprijini candidatura Carlei Hayden, o proeminentă figură a domeniului, fostă președinte a ALA, pentru postul de director

al Bibliotecii Congresului. Imediat după nominalizarea Carlei Hayden de către președintele SUA Barack Obama, ALA a lansat o campanie media (#Hayden4LOC) pentru a încuraja senatorii să confirme candidatura. Membrii ALA au fost rugați să acceseze Centrul Acțiunilor Legislative ALA pentru a contacta senatorii. Președinta ALA Sari Feldman a emis, în acest sens o declarație în care chema susținătorii din orice colț al țării să ceară Senatului să aprobe nominalizarea fără întârziere, contactând fiecare Senator prin e-mail, tweet, telefon cu un simplu mesaj „Vă rugăm confirmați pe Carla Hayden acum!”.



Activitatea de advocacy are ca scop responsabilizarea autorităților publice în acțiune și a răspunde eficient la cerințele cetățenilor, pe care îi servesc. Potrivit experților, activitatea de advocacy este un ciclu complex care include: identificarea și analiza problemei, conceptualizarea obiectivelor, analiza situației, evaluarea capacităților, elaborarea, monitorizarea și evaluarea planului de advocacy.

Dacă ne-am pune problema evaluării instituțiilor publice dintr-o comunitate am descoperi că biblioteca publică este cea mai prietenoasă și de succes instituție care poate face mult bine comunității în întregime și fiecărei persoane în parte. Bibliotecarul este la fel răbdător, de ajutor, înțelegător. Nimeni n-ar îndrăzni să spună cu voce tare că bibliotecile nu sunt necesare comunității. Biblioteca publică este indispensabilă unei comunități. Important este să știm cum s-o apărăm.

Activitatea de advocacy este absolut necesară pentru a asigura rezistența în timp a bibliotecii prin evidențierea și amplificarea principalelor valori ale bibliotecii moderne: incluziunea socială, diminuarea inegalității digitale, învățarea pe tot parcursul vieții. Societatea în întregime și membrii comunității din aria de servire a unei biblioteci concrete trebuie să cunoască și să înțeleagă conceptele moderne de „bibliotecă a treia casă”, „bibliotecă – centru de comunicare și socializare”, „bibliotecă – centru tehnologic”, „bibliotecă – centru de consolidare a

comunității”, „bibliotecă – platformă de învățare pe tot parcursul vieții”, care pot fi promovate prin campanii bine gândite și, respectiv, eficiente de advocacy, soldate cu un impact pozitiv asupra tuturor actorilor cu implicații și responsabilități pe scena domeniului biblioteconomic.

Societatea, și în special decidenții, trebuie să cunoască rolul și importanța bibliotecii în secolul XXI.

„Bibliotecile pot fi un lucru din trecutul tău (a decidenților n.a.), ceva ce ai vizitat rar, sau poate niciodată, dar care sunt încă foarte utilizate, mai ales de cei mai marginalizați din societatea noastră. Nu fiecare are un telefon inteligent, sau un eReader, sau un computer la domiciliu. Nu fiecare își poate permite o taxă lunară (de oligarhi) pentru accesul la internet, sau extra costuri pentru cărțile pe care doresc să le dețină. ...Și dacă nu poți vedea aceasta, atunci poate că nu trebuie să ei decizii care afectează viețile oamenilor”.

Joshua Keep

1. Subiecte ale activității de advocacy / avocatură biblioteconomică

Nivel local

La nivel local activitatea de avocatură biblioteconomică poate avea ca subiect închiderea bibliotecilor, reducerea bugetului, reducerea orelor de activitate, necesitatea unui sediu nou sau a unor reparații curente sau capitale, nedreptățirea unui bibliotecar etc. Restricțiile bugetare impun decidenților locali decizii care contravin intereselor membrilor comunității.

„Bibliotecile sunt, într-adevăr, porți spre viitor. Așa că este regretabil că pretutindeni în lume se găsesc autorități locale care percep închiderea bibliotecilor ca o posibilitate de a salva mai ușor niște finanțe, fără a realiza că fură de la viitor pentru a plăti pentru azi. Ei închid porți care ar trebui să fie deschise”.

Neil Gaiman

Există mai multe căi prin care se pledează cauza bibliotecii. Acestea includ:

- Discuții cu grupuri locale despre necesitățile și problemele bibliotecii;
- Convingerea prietenilor și susținătorilor bibliotecii despre rolul și importanța acesteia în comunitate și în rezolvarea necesităților membrilor comunității;
- Adresarea scrisorilor decidenților locali și celor de nivel superior, editorilor, reprezentanților mass-media etc.;
- Alocuțiuni în timpul audierilor privind distribuirea finanțelor cu participarea decidenților, consilierilor, membrilor comunității etc.;
- Contribuții la elaborarea unor scrisori, infografice, memorii etc., ce urmează a fi prezentate decidenților locali și naționali.

Nivel național

Bibliotecile publice, ca regulă, conjugă eforturile cu cele ale asociațiilor profesionale pentru a-și face auzită vocea și pentru a câștiga susținere financiară și legislativă. Asociațiile pot contribui la promovarea valorii bibliotecii, a importanței serviciilor pe care le oferă, pot facilita conectarea bibliotecilor cu

guvernarea, invocând mai ales faptul cât de mult pot face bibliotecile pentru apropierea populației de guvernare și, în special, prin implicarea în e-guvernare. Pentru a urmări ce se întâmplă în domeniul legislativ, asociațiile de bibliotecari au în structură comisii sau diviziuni care se ocupă de acest sector.

În scopul asigurării, că cetățenii țării au acces la informații și servicii bibliotecare de calitate, asociațiile profesionale și bibliotecile naționale promovează bibliotecile și problemele lor la nivel național: guvern, legislativ, președinție. Avocatura biblioteconomică de nivel național are printre subiecte: legislația domeniului, finanțarea domeniului, decretarea unor zile profesionale, alte probleme cheie de interes național.

Asociațiile de bibliotecari au mai multe pârghii pentru a promova importanța bibliotecilor. Un loc aparte ocupă organizarea activităților de nivel național:

Săptămâna Națională a Cărții;

Ziua Națională a Bibliotecarului;

Ziua Națională a Bibliotecii;

Ziua Internațională a Cărții și a Dreptului de Autor;

Ziua Internațională a Cărții pentru Copii;

Ziua Literaturii pentru Adolescenți;

Ziua Legislației Bibliotecare;

Zilele Bibliotecii.

Model de comunicat de presă

Zilele Bibliotecii (nume, localitate), an, lună, dată

Schimbă-ți percepția privind biblioteca publică: celebrează Zilele Bibliotecii împreună cu noi

Localitatea, data, luna

În această săptămână Biblioteca Publică ... deschide larg ușile tuturor utilizatorilor și membrilor comunității pentru a celebra împreună schimbările dinamice care au loc pretutindeni în biblioteci. Pe parcursul acestor zile biblioteca va scoate în relief rolul în continuă transformare al bibliotecilor, bibliotecarilor și profesioniștilor din domenii adiacente.

Bibliotecile de astăzi nu mai sunt doar locuri liniștite pentru studiu, locuri unde utilizatorii vin să citească sau să împrumute cărți, ele sunt

ceea ce fac pentru, și împreună cu, utilizatorii. Bibliotecile, sunt centre comunitare de comunicare și socializare, creativitate, învățare pe tot parcursul vieții. Aici, de rând cu activitățile tradiționale, legate de carte și lectură, oamenii vin să învețe cum să utilizeze noile tehnologii, să caute un loc de muncă, să completeze un formular de angajare, să scrie un CV, să comunice cu rudele și prietenii etc. În acest sens, biblioteca noastră oferă acces la diverse resurse tradiționale și electronice, care pot fi accesate la sediu sau on-line.

Biblioteca dezvoltă programe, proiecte, servicii în conformitate cu necesitățile membrilor comunității (Exemple.....).

Biblioteca... are multe de oferit membrilor comunității și, în primul rând, este platforma ideală pentru consolidarea comunității. Poate fi de ajutor oficialităților, decidenților, micului business, părinților și, cel mai important, copiilor, care reprezintă viitorul.

Ajutați copiii să descopere cât mai devreme drumul spre bibliotecă și încurajați-i să vină aici, cât mai des! La bibliotecă se deschid drumuri și oportunități nebănuite! Albert Einstein ne învață că „Singurul lucru pe care trebuie să-l cunoști cu precizie este unde se află biblioteca”. Poate pentru că așa cum afirmă Nicolae Dabija, „O bibliotecă este un paradis cu lumea pusă pe raft” și, după spusele lui Mihai Cimpoi, „Biblioteca înseamnă Universul adus acasă”.

O metodă tot mai răspândită de avocatură biblioteconomică este Ziua Avocatului Bibliotecii. În SUA are loc primăvara. Susținătorii bibliotecii se întrunesc la Washington pentru a se întâlni cu membrii congresului.

Ca regulă, este organizată de asociațiile bibliotecarilor. Scopul este același: de a demonstra decidenților valoarea bibliotecii pentru comunitate. În cadrul acestor activități sunt organizate întâlniri cu parlamentari, membri ai guvernului etc. Membrii comunității sunt invitați să participe ca susținători ai bibliotecii. Mesajul principal pe parcursul acestei activități este că bibliotecile au nevoie de susținere financiară și au nevoie de ea acum.

Practici de calitate!**Ziua Națională a Legislației de Bibliotecă, 4-5 mai 2015 Washington**

Bibliotecari, utilizatori și susținători! Avem nevoie de vocea Dvs. Pentru a face decidenții să înțeleagă de ce bibliotecile sunt importante pentru dvs și pentru comunitățile dvs. Deviza: Votează pentru biblioteci. O campanie de avocatură biblioteconomică de două zile.

Adresare: Vino cu noi pentru a spune Membrilor Congresului de ce bibliotecile sunt importante pentru alegătorii lor. <https://www.youtube.com/watch?v=OUAKx5Op1CA&feature=youtu.be>

În avocatura biblioteconomică se folosesc, de asemenea, activitățile stradale (poate fi echipat un autobuz care să circule pe străzile principale ale localității); prezentările raporturilor anuale de activitate în fața membrilor comunității, diseminarea datelor statistice și a indicatorilor de performanță etc.

Crearea mesajului:

Mesaje pro-bibliotecă trebuie să includă trei momente esențiale:

- Importanța finanțării adecvate a bibliotecii;
- Importanța bibliotecii pentru comunitate;
- Valoarea și beneficiile bibliotecii.

Metode de transmitere a mesajului:

- Vizite personale;
- Scrisori;
- Discuții prin telefon;
- Telegramme, Poșta electronică, Fax, Skype, Messenger, Facebook;
- Mass-media.

Pentru o vizită de succes respectați următoarele reguli:

- Nu întârziați;
- Respectați timpul programat;
- Respectați codul vestimentar;

- Fiți pozitiv;
- Concentrați-vă pe subiect;
- Nu vă pierdeți cumpătul, indiferent de circumstanțe;
- Nu arătați că sunteți descurajat;
- Apreciați colaborarea anterioară sau proiectele realizate de interlocutor;
- Spuneți mulțumesc pentru timpul acordat;
- Distribuți informația;
- Mențineți legătura.

2. Forme de avocatură biblioteconomică

Necesitatea este mama invenției și puși în situația de a-și salva profesia, bibliotecarii inventează diverse metode de a se face auziți. Practica cunoaște numeroase inițiative de avocatură biblioteconomică la nivel internațional, european, național, local. În activitățile de advocacy pot fi utilizate toate formele și metodele specifice activității bibliotecare.

2.1 Programe. Proiecte

Pentru a spori conștientizarea valorii serviciilor și resurselor oferite, bibliotecile publice folosesc diverse programe. Unele programe oferă resurse și informații pentru bibliotecari și avocații profesiei, în timp ce altele au ca țintă utilizatorii serviciilor și resurselor. Printre programele de succes pot fi menționate:

- Luna înregistrării la bibliotecă. Poate avea genericul „Cel mai valoros card din portmoneul tău”.
- Comunitatea bibliotecarilor și a avocaților bibliotecii. În cadrul comunității sunt organizate instruirii unde se învață ABC-ul avocaturii biblioteconomice.
- Crearea instrumentelor necesare activității de advocacy: ghiduri, bloguri, infografice, statistici, conturi pe rețele sociale etc.
- Proiectele de avocatură biblioteconomică promovate în țările lumii sunt diverse și pot include:
 - Campanii sau inițiative naționale care contribuie la recunoașterea bibliotecilor publice ca parteneri cu contribuții esențiale în coeziunea comunității și în realizarea obiectivelor strategice de dezvoltare;
 - Modernizarea și diversificarea serviciilor oferite de biblioteca publică (servicii noi sau servicii tradiționale oferite prin utilizarea TIC). Diseminarea informațiilor despre acestea în mediul decidenților strategici și financiari;
 - Participarea bibliotecarilor la conferințe sau întruniri relevante pentru comunitate în scopul influențării agendei decidenților (aprobarea unor rezoluții, hotărâri etc.) sau dezvoltarea și promovarea unor instrumente bazate pe experiențe și practici de calitate;

- Întâlniri cu decidenții care au puterea să influențeze deciziile relevante pentru domeniu;
- Colaborarea cu mass-media apropiată decidenților care pot ajuta bibliotecile;
- Dezbateri pro-bibliotecă cu implicarea celebrităților, persoanelor cunoscute și apreciate la nivel local sau național;
- Crearea unor fundații în scopul promovării bibliotecii, cărții, lecturii, serviciilor inovative cu priză la public etc.

2.2 Prietenii Bibliotecii

Prietenii bibliotecii sunt organizații non-profit create cu scopul de a ajuta și promova biblioteca, produsele, publicațiile, serviciile și evenimentele acesteia. Structurile de acest gen se implică în activitățile de lobby pro-bibliotecă, în informarea publicului despre legislația care poate fi benefică sau distructivă pentru bibliotecă, în interpretarea diferitor decizii ce țin de activitatea bibliotecii. Prietenii bibliotecii publice sunt folosiți și ca voluntari care colectează finanțe, vând cărți casate de bibliotecă sau dăruite de cetățeni, după ce personalul bibliotecii efectuează trierile necesare. Bani obținuți din aceste vânzări sunt folosiți pentru susținerea diferitor programe sau procurarea de consumabile ori publicații. Primul grup de „Prietenii ai bibliotecii” a fost fondat în anul 1913 la Paris și aprobat de către stat în anul 1927. A fost creat în scopul de a susține Biblioteca Națională a Franței.



Prietenii Bibliotecii Publice <http://www.friendsforthelibrary.org/>

2.3 Demonstrații publice. Proteste

O demonstrație publică poate avea ca scop susținerea bibliotecii, adunarea oamenilor împreună pentru a face publice problemele bibliotecii. Se organizează de către asociații ale bibliotecarilor, societățile Prietenii bibliotecii, societatea civilă, utilizatorii reali și potențiali ai bibliotecii. Pot fi însoțite de concerte sau discursuri publice. Protestele publice spre deosebire de demonstrații care sunt un eveniment pozitiv, sunt o reacție la un eveniment negativ – închiderea unei

biblioteci sau filiale, reduceri de personal, reducerea orelor de funcționare etc. Scopul protestelor este impunerea oficialităților să-și reconsidere decizia.

Panou! Biblioteca nu este doar Casa Cunoștințelor. Biblioteca este casa visurilor.

2.4 Scrisori, adrese, postere, infografice, întrebări-răspunsuri

O metodă valoroasă de comunicare în rândurile avocaților bibliotecii și de atragere a atenției decidenților asupra problemelor bibliotecilor sunt scrisorile, posterele, adresele, infograficele.

Formele scrise au menirea de a informa decidenții, oficialii responsabili de biblioteci, cetățenii despre problemele bibliotecii, deciziile care afectează biblioteca și de a pleda cauza acesteia. Scrisorile sunt foarte practice pentru că pot fi distribuite unui număr masiv de persoane și pot ajunge în special la cei care nu pot participa la întrunirile organizate în acest scop.

Model de întrebare-răspuns!

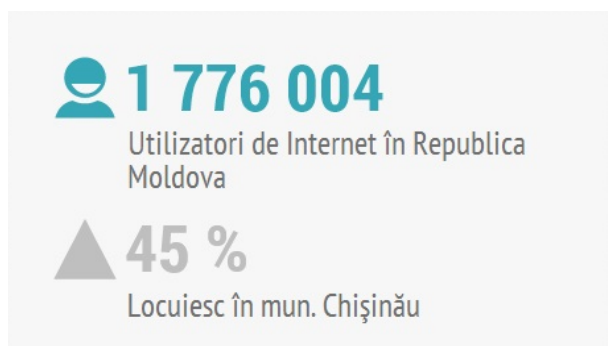
Întrebare: De ce avem nevoie de biblioteci când orice informație poate fi găsită pe internet și orice persoană o poate accesa de acasă sau de la serviciu? (este cea mai frecventă întrebare la care trebuie să răspundă bibliotecarii).

Răspuns:

În Republica Moldova aproximativ jumătate din totalul populației utilizează internetul și cea mai mare parte dintre utilizatori locuiesc în capitală. Inegalitatea digitală este încă foarte accentuată. Nu toți moldovenii au calculatoare la domiciliu și nu fiecare își poate permite un abonament de Internet. Bibliotecile pot diminua inegalitatea digitală și pot ajuta persoanele marginalizate în acest sens.

Informația electronică reprezintă doar o parte neînsemnată din volumul de informații disponibile în format tradițional. Informația electronică este încă foarte scumpă. Nu toată informația de calitate este disponibilă gratuit pe Internet. Sub acest aspect, biblioteca este mai relevantă decât oricând pentru că cea mai recentă informație apare acum în format

electronic. Internetul este o groapă de gunoi unde fiecare poate plasa orice dorește. Vanitatea conduce internetul. Marea valoare a bibliotecilor o constituie bibliotecarii experți în informații, specialiști de înaltă calificare care pot selecta informația cu adevărat valoroasă. Cunoscutul scriitor englez, Neil Gaiman menționa, în acest sens, că Google poate oferi 100.000 de răspunsuri, bibliotecarul unul, dar pe cel corect. Modernizarea tehnologiilor va extinde și va limita în egală măsură accesul persoanelor la informații. Biblioteca poate ajuta și în acest sens prin instruirea utilizatorilor în vederea folosirii TIC, accesării, evaluării și înțelegerii informațiilor găsite. Potrivit lui Alvin Toffler, „Analfabetul viitorului nu va mai fi cel care nu știe să citească, ci acela care nu știe să înțeleagă”.



2.5 Agenții, fundații de promovare a bibliotecii, cărții, lecturii

O inițiativă puternică, care a schimbat imaginea bibliotecii la nivel European este programul „Biblioteci Publice 2020” al Fundației Lectură și Scris. <http://www.publiclibraries2020.eu/content/about-us>.

Potrivit fondatoarei și președintei de onoare a Fundației Lectură și Scris, Prințesa Laurentien a Olandei, „Bibliotecile au o sarcină deosebită – de a convinge decidenții de importanța lor. Pentru a face această muncă mai eficientă, noi trebuie să ne facem auziți, să unim eforturile, atât în interiorul comunității bibliotecare, cât și cu alți parteneri”.

Membrii fundației consideră că prin promovarea accesului la informații și ajutorul acordat oamenilor la dezvoltarea competențelor, bibliotecile publice contribuie esențial la oferirea posibilităților egale pentru toți. Bibliotecile ajută comunitățile prin educarea unor persoane puternice, indiferent dacă se face

prin instruire, facilități de accesare a TIC și a Internetului ori prin învățarea nonformală.

În septembrie 2014, Fundația Lectură și Scris prin Proiectul „Public Libraries 2020”, a distribuit celor 751 de membri ai Parlamentului European infografica *Bibliotecile schimbă viați*, <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.264377797105641.1073741833.216890555187699&type=1> care conține fapte și cifre despre cum bibliotecile publice pot ajuta în sfere precum incluziunea socială, incluziunea digitală, angajarea în câmpul muncii și instruirea pe tot parcursul vieții. Cu doar 6 slide-uri parlamentarii europeni au fost convingși de rolul și importanța bibliotecilor în viața europenilor.

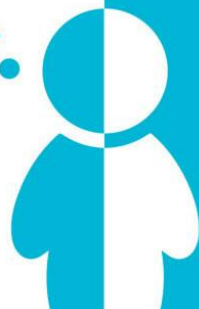




About 50%
of the EU population still has little or no computer and internet skills.

90%
of jobs will require basic computer skills in 2015.

22%
of the EU population has never used the internet.



Did you know?

Every year:



13.9 million
Europeans use public access computing services at their public library.

4.6 million
Europeans access the internet for the first time at public libraries.

1.9 million
Europeans go to public libraries because it is the only place where they can get free internet access.



Over 10%
of the EU population is unemployed.



Did you know?

Internet access in public libraries annually allows:

250,000
Europeans to get a job.

4.1 million
Europeans to support activity related to employment.

1.5 million
Europeans to apply for a job.



JOB?

Over 10% of the EU population is unemployed.

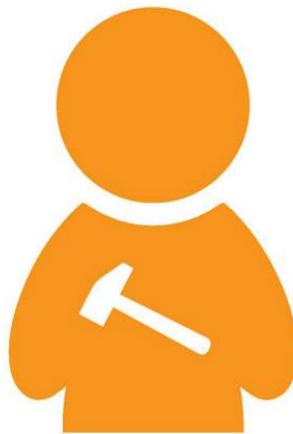
Did you know?
Internet access in public libraries annually allows:

- 250,000** Europeans to get a job.
- 4.1 million** Europeans to support activity related to employment.
- 1.5 million** Europeans to apply for a job.

The infographic features a large orange background on the left with a white thought bubble containing the word 'JOB?'. Below it, three stylized human figures are shown in white and orange. To the right, a briefcase with a hammer icon is shown. The text is in white and orange, providing statistics on unemployment and the impact of public library internet access.



**CLOSING EUROPE'S
DIGITAL GAP.**



**GETTING EUROPE
TO WORK.**



**PROVIDING SKILLS
FOR A SMARTER
EUROPE.**

Însuși site-ul programului Bibliotecii Publice 2020 este o pledoarie activă pro-bibliotecă. Pe site este foarte bine prezentată importanța bibliotecii publice pentru societate. Potrivit informației expuse, în Europa există o rețea puternică de biblioteci publice care pune la dispoziția oamenilor resurse info-documentare, calculatoare și acces la internet, oferă consultanță, oferă cursuri și activități pentru dezvoltarea personală și profesională, oferă spații de încredere, deschise pentru toți în scopul de a învăța, descoperi și distribui. Bibliotecile stimulează creativitatea și inovația în comunități. În ianuarie-februarie 2015, Programul BP 2020 a organizat turul bibliotecilor publice din întreaga Europă. În cadrul întâlnirilor cu bibliotecari, utilizatori, decidenți a fost promovat un singur mesaj central bibliotecile – schimbă vieți. La întruniri au participat și parlamentari europeni, nume cunoscute pe arena internațională.

Pornind de la aceste, și alte, argumente, fiecare bibliotecă trebuie să fie pregătită să facă lobby pro bibliotecă, să-și pledeze cauza în orice moment, când o cere situația.

Avocatura biblioteconomică este și una dintre prioritățile Agențiilor de promovare a lecturii. Un exemplu strălucit reprezintă The Reading Agency/Agenția Lecturii din Regatul Unit. The Reading Agency a fost inițiată în anul 2012 ca o platformă pentru scriitori și gânditori renumiți pentru a distribui idei originale și îndrăznețe despre lectură și biblioteci. La 14 octombrie 2013, scriitorul englez Neil Gaiman, a ținut, la solicitarea The Reading Agency/Agenției Lecturii, la Centrul Barbican din Londra, conferința „De ce viitorul nostru depinde de biblioteci, lectură și fantezie?”. Ulterior, materialul a fost publicat, mediatizat, tradus în mai multe limbi și intens citat pretutindeni în lume.

3. Utilizarea datelor statistice și a indicatorilor de performanță

Selectarea corectă a datelor statistice și a indicatorilor de performanță poate ajuta foarte mult mesajul pro bibliotecă. Este foarte important ca datele statistice să fie corecte, actuale și relevante. O rezonanță aparte au statisticele comparative și infograficele. Pentru o mai bună argumentare a mesajului, statisticile concrete pot fi comparate cu recomandările unor organizații profesionale (sau adiacente) internaționale precum IFLA, UNESCO, CENL etc.

Statistica de bibliotecă are menirea de a scoate în evidență natura multidimensională a serviciilor de bibliotecă și impactul instituției bibliotecare asupra societății. Pentru ca biblioteca să se dezvolte în corespundere cu tendințele moderne, informația despre funcționarea ei, atât cea statistică, cât și cea factologică, trebuie să fie actualizată permanent și larg accesibilă, atât decidenților politici, organelor finanțatoare, cât și utilizatorilor reali și potențiali.

Turbulențele și crizele financiare din ultimii ani au sporit importanța statisticii de bibliotecă și a indicatorilor de performanță, folosiți tot mai insistent în demersul managerial. A crescut importanța acestora, atât pentru managementul și funcționarea cu succes a bibliotecii, cât și pentru a demonstra valoarea bibliotecii în fața utilizatorilor, instituțiilor adiacente, organelor finanțatoare, partenerilor etc. Nu poate fi tăgăduită nici valoarea statisticii ca avocat și instrument de lobby pentru a ilustra politicienilor, factorilor de decizie financiară, partenerilor rolul bibliotecilor în promovarea accesului la informație și cunoaștere, la promovarea moștenirii culturale și științifice; contribuția la dezvoltarea societății; sprijinul proceselor democratice; incluziunea socială, micșorarea inegalității digitale; sprijinul în procesul de instruire pe tot parcursul vieții, îmbunătățirea calității vieții etc. Exploatate cu pricepere și îndemânare, datele statistice pot fi foarte convingătoare în negocierea bugetului la diferite niveluri de competență.

Statistica se impune tot mai mult ca un important și puternic instrument de management care ajută la prezentarea, compararea și analiza rezultatelor activității instituției bibliotecare. Fără datele statistice este de neconceput transparența, controlul, stabilirea necesarului de resurse, măsurarea performanțelor, moni-

torizarea progresului activității, constatarea stagnării, elaborarea strategiilor și, cel mai important, conceperea politicii de dezvoltare a domeniului.

Documente invocate frecvent în activitatea de advocacy

Printre documentele invocate frecvent în activitatea de advocacy, un loc aparte revine Articolului 19 al Declarației Universale privind Drepturile Omului.

Articolul 19

Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi, și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.



La fel de frecvent este invocat Manifestul UNESCO cu privire la biblioteca publică.

Manifestul proclamă încrederea UNESCO în biblioteca publică și convingerea că aceasta este forța activă în procesele de educație, cultură și informație, un agent esențial al bunăstării materiale și spirituale a fiecărui membru al societății.

Manifestul bibliotecii publice, care a însemnat enorm pentru promovarea, dar și protejarea bibliotecii, elaborat de UNESCO în anul 1949 și revăzut de IFLA/UNESCO în anul 1972 și apoi în anul 1994, are nevoie de actualizări. Către începutul acestui secol s-a simțit necesitatea unui nou document și, în anul 2001, IFLA/UNESCO a publicat *Ghidul privind dezvoltarea serviciilor oferite de bibliotecile publice* actualizat, la rândul său, în anul 2010. În ediția anului 2010 IFLA introduce un capitol nou – Valoarea bibliotecii.

Pe tot parcursul acestor ani, Manifestul bibliotecii publice, de rând cu alte documente de importanță internațională și națională, a fost scutul bibliotecilor publice și a fost folosit în diverse situații ca argument suprem pro biblioteca publică. Pe parcursul ultimilor 20 de ani domeniul biblioteconomic a suferit schimbări esențiale și necesitatea unor noi documente care să corespundă situației actuale și să reflecte evoluția domeniului a devenit evidentă. De această dată, pentru a demonstra importanța bibliotecii publice pentru societate, IFLA a apelat la oportunitățile care pot fi oferite de o organizație de mare prestigiu și

autoritate precum este Organizația Națiunilor Unite (ONU).

În acest context, IFLA și un șir de parteneri strategici din domeniul biblioteconomic și diverse domenii care intermediază informația sau domenii ce țin nemijlocit de dezvoltare au elaborat *Declarația privind accesul la informare și dezvoltare*, care a fost lansată la Conferința IFLA de la Lyon, august 2014. Declarația a fost semnată de sute de biblioteci și instituții adiacente și tradusă în mai multe limbi. Traducerea în limba română poate fi accesată pe site-ul Bibliotecii Naționale a României, preluată de site-ul BNRM (bnrm.md).

Declarația de la Lyon privind *Accesul la Informare și Dezvoltare* solicită Statelor Membre ale Națiunilor Unite să facă un angajament internațional și, prin Agenda 2030, să se asigure că fiecare persoană are acces la informație, este capabilă să înțeleagă, utilizeze și distribuie informația necesară pentru promovarea societății democratice și a dezvoltării sustenabile.

IFLA solicită statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite să recunoască faptul că accesul la informație și abilitățile de utilizare eficientă a acesteia sunt obligatorii pentru dezvoltarea sustenabilă și să garanteze recunoașterea lor în agenda de dezvoltare post 2015.

Declarația de la Lyon este scutul care va apăra biblioteca în următorii ani, de rând cu Manifestul UNESCO privind biblioteca publică și alte documente care promovează importanța și valoarea bibliotecii publice.

Recunoașterea rolului accesului la informație ca element fundamental care susține dezvoltarea, deschide un spațiu concret de advocacy în sectorul dezvoltare. Respectiv, va fi mai ușor de comunicat valoarea bibliotecii în rândurile utilizatorilor, decidenților, donatorilor etc. și de susținut dezvoltarea prin proiecte, politici și evaluarea impactului.

Cum se pot implica bibliotecile pentru a contribui la reușita acestui demers?

În primul rând, bibliotecile trebuie să contribuie la diseminarea Declarației de la Lyon și informațiilor adiacente, utilizând toate mijloacele disponibile, inclusiv posibilitățile oferite de rețea.

În al doilea rând, trebuie să organizeze discuții publice cu participarea decidenților pentru a-și face vocea auzită la nivel de comunitate.

Și în al treilea rând, trebuie să promoveze principiile Declarației și să se asigure că mesajul a fost auzit, cât mai larg posibil.

Cum pot influența bibliotecile dezvoltarea? Există numeroase posibilități, dar cele mai importante activități pe care le pot face, în acest sens, sunt următoarele:

- să ajute oamenii să găsească informația privind diverse oportunități economice;
- să ajute persoanele să-și îmbunătățească sănătatea (un sondaj realizat la noi demonstrează că informația privind sănătatea este pe primul loc în șirul informațiilor pe care respondenții le solicită bibliotecii);
- să ajute la dezvoltarea comunității.

Bibliotecile publice servesc scopuri practice, dar ele simbolizează, de asemenea, accesul colectiv la informație, de aceea utilizatorii reacționează puternic la tentativele de a ignora bibliotecile. Iată de ce IFLA a făcut eforturi uriașe pentru a introduce accesul la informație în ODD.



Agenda de Dezvoltare Durabilă – 2030 este documentul pe care putem argumenta și promova valoarea și importanța bibliotecii și a serviciilor acesteia pentru creșterea socială, culturală și economică; oferirea accesului echitabil la informația tradițională și digitală indispensabile învățării, creativității și inovării.

Aprobată la Summit-ul privind Dezvoltarea Durabilă din 25 septembrie, 2015 de către liderii mondiali (193 de țări) adunați la sediul ONU, New York, agenda cuprinde 17 Obiective Globale/ODD, 169 de sarcini.

Cele 193 de țări din Organizația Națiunilor Unite își i-au angajamentul să intensifice lupta împotriva sărăciei și a schimbărilor climatice.

Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 se aplică tuturor statelor. Ea promovează societățile pașnice și incluzive, crearea locurilor de muncă mai bune și abordarea provocărilor actuale de mediu – în special, schimbările climatice. Țintele pentru fiecare din obiective pot fi consultate la adresa de internet: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs>.

ODD sau Obiectivele Globale, concepute în baza Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM), reprezintă opt ținte anti-sărăcie pe care lumea s-a angajat să le realizeze până în anul 2015. ODM adoptate în 2000 au avut drept scop

soluționarea unui număr de probleme, inclusiv reducerea sărăciei, foametei, bolilor, inegalității de gen și accesului la apă și canalizare. ODM au înregistrat un progres enorm, subliniind valoarea unei agende unificate, sprijinite de sarcini și ținte. Obiectivele Globale vor finaliza sarcina ODM-urilor și vor asigura că toată populația este inclusă.

Obiectivele de dezvoltare durabilă direcționează lumea spre o dezvoltare incluzivă, durabilă și rezistentă la dezastre.

Care sunt Obiectivele de Dezvoltare Durabilă?

Obiectivul 1: Eradicarea sărăciei de peste tot, sub orice formă a ei;

Obiectivul 2: Eradicarea foametei, obținerea siguranței hranei, a nutriției ameliorate și agricultura durabilă;

Obiectivul 3: Asigurarea sănătății și promovarea bunăstării la toate vârstele;

Obiectivul 4: Asigurarea accesului tuturor la educație de calitate și promovarea învățării pe tot parcursul vieții;

Obiectivul 5: Obținerea egalității de gen și încurajarea tuturor femeilor

Obiectivul 6: Asigurarea accesului la apă și a igienei;

Obiectivul 7: Asigurarea accesului tuturor la energie, la prețuri accesibile, de încredere, durabil și modern;

Obiectivul 8: Promovarea creșterii economice durabile pentru toți, a locurilor de muncă și a condițiilor de muncă decente;

Obiectivul 9: Construirea de infrastructură rezistentă, promovarea industrializării durabile și stimularea inovației;

Obiectivul 10: Reducerea inegalității în interiorul țării și între țări;

Obiectivul 11: Transformarea orașelor în orașe pentru toți, sigure, rezistente și durabile;

Obiectivul 12: Asigurarea unor modele durabile de consum și producție;

Obiectivul 13: Acționarea de urgență pentru a combate schimbările climatice și impactul acestora;

Obiectivul 14: Conservarea și folosirea durabilă a oceanelor, mărilor și resurselor marine;

Obiectivul 15: Administrarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, oprirea și remedierea degradării solului, stoparea pierderii biodiversității;

Obiectivul 16: Promovarea unor societăți drepte, pacifiste și pentru toți;

Obiectivul 17: Revitalizarea parteneriatului global partnership pentru dezvoltare durabilă;

Obiectiv Global: Combaterea sărăciei.

Ca rezultat al eforturilor de advocacy depuse de IFLA, accesul la informație a fost recunoscut de decidenți și oglindit în agendă. Obiectivul 16 prevede în sarcina 16.10 „Asigurarea accesului public la informație și protejarea libertăților fundamentale, în concordanță cu legislația națională și acordurile internaționale”. Printre sarcinile oglindite în agendă găsim și cultura (sarcina 11.4), TIC (sarcinile 5b, dc, 17.8), precum și alfabetizarea universală.

O prioritate imediată sugerată de IFLA este inițierea unor campanii de advocacy privind reflectarea accesului la informație în strategiile de dezvoltare de nivel național, regional și local.



Bibliotecile, mai mult decât orice instituție, investesc în inteligența țării și pot fi promotori cheie ai educației, informației, cercetării, participării sociale și culturale.

Printre domeniile-cheie cu implicări deosebite din partea bibliotecilor sunt și:

Promovarea lecturii și alfabetizării ca necesitate esențială pentru participarea activă în societate, prin accesul la informația în orice format. O suită de activități în acest sens pot fi adiacente zilei de 8 septembrie Ziua Internațională a Alfabetizării. Bibliotecile pot pleda pentru a include un plan de alfabetizare solicitat în conformitate cu Agenda 2030 pentru Dezvoltarea Sustenabilă în Planul de dezvoltare a comunității.

Promovarea culturii informației și a culturii digitale. Bibliotecile trebuie să implementeze strategii de dezvoltare a abilităților de utilizare a informației și cunoștințelor în orice format.

Pentru a facilita activitatea bibliotecilor în acest sens, IFLA a publicat ghidul de advocacy „Bibliotecile și implementarea Agendei 2030 a Națiunilor Unite”. Activitatea de advocacy este esențială pentru a asigura recunoașterea rolului bibliotecilor ca locomotive a dezvoltării locale și pentru siguranța că bibliotecile vor primi resursele necesare pentru a continua această muncă. Ca greutate, acest document este echivalent cu Manifestul IFLA/UNESCO privind biblioteca publică și trebuie pus să lucreze pentru bibliotecă și profesie, iar în ultimă instanță – pentru utilizatori.

Cum pot contribui bibliotecile la realizarea Obiectivelor Globale de Dezvoltare Durabilă (ODD)?

Prin susținerea implementării Obiectivelor Globale de Dezvoltare Durabilă (ODD) la nivel național și local cu ajutorul serviciilor și programelor, inclusiv accesul public la TIC, susținerea incluziunii digitale prin acordarea accesului la TIC, prin personalul dedicat să ajute oamenii să-și dezvolte abilitățile digitale. Bibliotecile trebuie să se asigure că informația și abilitățile de a o utiliza sunt disponibile tuturor oamenilor – să devină instituții cruciale în era digitală. Bibliotecile oferă infrastructură TIC, ajută oamenii să dezvolte capacitatea de utilizare eficientă a informației, să prezeveze informația pentru generațiile viitoare. Ele crează și oferă rețele de încredere pentru populația marginalizată. Accesul la informație susține realizarea tuturor Obiectivelor Globale de Dezvoltare Durabilă.

Bibliotecile pot contribui la realizarea Obiectivelor Globale prin:

- Promovarea culturii universale, inclusiv cultura media și cultura informației, dezvoltarea abilităților de cultură digitală;

- Lichidarea (diminuarea) golurilor în accesul la informație și ajutor organelor de decizie, societății civile, bussinesului pentru a înțelege mai bine necesitățile locale de informare;

- Promovarea prin rețea a programelor și serviciilor oferite de guvernarea centrală și locală;

- Incluziunea digitală avansată prin accesul la TIC și personal dedicat care să ajute oamenii să-și dezvolte abilități digitale noi;

- Servind ca centre pentru comunitățile academice și de cercetare;

- Promovarea accesului la moștenirea și cultura lumii;

Bibliotecile pot susține implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă

prin promovarea accesului la informație, susținerea învățării (alfabetizării) și a abilităților de utilizare a TIC, accesul la spațiul comunitar. Câteva exemple:

- Bibliotecile Depozitare ONU susțin diseminarea informației și a cercetării pentru a ajuta decidenții să realizeze ODD;

- Accesul la informațiile despre sănătate, mediu și agricultură se numără printre OG și bibliotecile promovează acces la cercetarea și infrastructura referitoare la aceste domenii, incluziunea la resursele în Acces Deschis;

- Alfabetizarea (cultura) media și informațională, programele de alfabetizare pentru copii, femei, adulți și alte categorii defavorizate aduc o contribuție importantă în realizarea alfabetizării universale;

- Aranjamente privind formarea profesională și transferul tehnologic.

Motivare! Probabil că donatorii internaționali vor selecta proiectele care au ca scop susținerea implementării ODD. De exemplu: într-o postare din 23 aprilie 2016, EIFL precizează că EIFL Public Library Innovation Award / Premiul pentru inovații în bibliotecile publice!, va fi oferit bibliotecilor din țările în curs de dezvoltare care utilizează TIC pentru îmbunătățirea vieții membrilor comunității prin (criterii de selecție): rezolvarea unor sarcini, incluse în Agenda Națiunilor Unite privind Dezvoltarea Durabilă, cum ar fi:

- Bunăstarea economică și angajarea în câmpul muncii;
- Agricultură și fermieri;
- Sănătate și igienă;
- Incluziunea digitală;
- Obținerea egalității de gen și încurajarea tuturor femeilor;
- Educație pentru toți;
- Schimbări climatice și alte probleme care afectează mediul.



EIFL (Electronic Information for Libraries/Informația Electronică pentru Biblioteci) este o organizație non-profit care susține bibliotecile pentru a face posibil accesul la informarea în țările cu economii în tranziție și în curs de dezvoltare.

Recent, CILIP ([Chartered Institute of Library and Information Professo-](#)

nals), a lansat o nouă finanțare pentru biblioteci și servicii de informare: finanțe proprii și campanii de fundraising. Proiectele și activitățile trebuie să aibă scopuri bine definite, cum ar fi îmbunătățirea accesului la:

- Informare și cunoaștere;
- Alfabetizare;
- Sănătate;
- Incluziune digitală;
- Schimbarea calității vieții.

Este strict necesară o politică de dezvoltare și diversificare a serviciilor bibliotecilor publice.

Această politică trebuie bazată pe un fundament serios și, la moment, nimic nu poate fi mai important și argumentat decât Agenda 2030 a ONU sau Obiectivele de Dezvoltare Durabilă.

Bibliotecile trebuie să dezvolte programe și servicii, în corespundere cu necesitățile populației din aria de servire care să influențeze promovarea și realizarea ODD. Decizia privind dezvoltarea serviciilor se face în urma consultării populației țintă. Consultările scot în relief impactul posibil, implicarea utilizatorilor în activitatea bibliotecii și în crearea conținuturilor. Cea mai bună politică a serviciilor se face atunci când consultăm oamenii care urmează să folosească aceste servicii și asupra cărora serviciile noi trebuie să aibă impact. Când politica serviciilor este stabilită, utilizatorii trebuie implicați în realizarea acesteia, fapt foarte important în activitatea bibliotecii și în crearea conținuturilor.

Pentru optimizarea și dezvoltarea serviciilor furnizate de bibliotecă propunem următoarele: dezvoltarea colecțiilor pe suport electronic, extinderea prezenței bibliotecii în mediul on-line, implicarea în dezvoltarea competențelor informaționale ale utilizatorilor, astfel încât aceștia să devină autonomi și să ajungă rapid la cele mai adecvate surse de informare.

Proiectele de dezvoltare, inițiate de comunitate, sunt mai eficiente atunci când se bazează pe resursele existente și pe instituțiile locale pe care oamenii le cunosc și în care au încredere, cum sunt bibliotecile publice. Bibliotecile sunt puternice pentru că au susținerea publică și un minim de finanțe dedicate și, de aceea, autoritățile și diverse agenții de dezvoltare trebuie, mai bine, să susțină serviciile oferite de biblioteci, decât să investească în infrastructuri noi. În țară, sunt cunoscute numeroase cazuri când în localități relativ mici, există centre de informare la doar câteva case distanță de biblioteca publică.

Bibliotecile trebuie să-și impună prezența și să facă parteneriate în diverse domenii, incluzând sănătatea, agricultura, angajamentul civic, educația, alfabetizarea informațională, câmpul forței de muncă etc. Împreună cu partenerii lor, bibliotecile trebuie să convingă decidenții și membrii comunității că pot servi ca centre importante pentru schimbările sociale și economice care se produc constant. Bibliotecile pot ajuta organele administrative de toate nivelurile să-și realizeze obiectivele privind dezvoltarea comunității.

Planul strategic IFLA 2016-2021

Un document de referință în următorii ani va fi Planul strategic IFLA. Planul este fundamentat pe Agenda ONU 2030/ODD și include patru direcții strategice de bază:

- Bibliotecile în societate
- Informații și cunoștințe
- Patrimoniul cultural
- Dezvoltarea capacităților

În activitățile de advocacy pro bibliotecă va fi utilizată, mai ales, direcția strategică „Bibliotecile în societate”. Aceasta include următoarele inițiative-cheie:

- Promovarea lecturii și alfabetizării ca cerință de bază pentru participarea activă în societate prin accesul la informație în orice format;
- Includerea Planului de alfabetizare în Planul de Dezvoltare, în scopul realizării viziunii ONU exprimată în Agenda 2030/ODD;
- Includerea bibliotecilor pe agenda organizațiilor internaționale; în special Agenda ONU 2030;
- Dezvoltarea unei politici bazate pe Raportul IFLA privind tendințele (IFLA Trend Report). De remarcat faptul, că la Congresul IFLA 2016 va fi prezentat un raport privind tendințele în serviciile de bibliotecă, iar la Congresul IFLA 2017 va fi prezentat un raport privind tendințele generale actuale;
- Promovarea unor standarde IFLA pentru biblioteci în sprijinul promovării serviciilor pentru comunitățile locale.

Toate documentele recente direcționează bibliotecile, ca principali furnizori de informații, educație, știință, cultură și incluziune socială spre participarea activă la dezvoltarea comunităților competente, informate, participative.

Implicarea utilizatorilor în activități de advocacy și în promovarea bibliotecii

Este cunoscut faptul că percepția bibliotecii de către membrii comunității nu ține pasul cu schimbările care au loc în societate și în comunitate. Imaginea bibliotecii a rămas blocată în trecut și nu depășește cu mult percepția de loc unde utilizatorii vin pentru a împrumuta cărți. Toate sondajele recente demonstrează acest lucru. Bibliotecarii trebuie să învețe cum pot extinde imaginea spre a include informația, servicii de calitate etc și cum pot implica utilizatorii în promovarea imaginii pozitive a bibliotecii. Un exemplu excelent în acest sens poate servi blogul **Libraries Changed My Life** (<http://librarieschangedmylife.tumblr.com>). Este un blog foarte util despre rolul bibliotecii în viața oamenilor, a familiilor și a comunităților. Conține istorii reale despre cum bibliotecile au schimbat în bine viața unor utilizatori și idei pentru argumentarea importanței și necesității bibliotecii. Blogul oferă și puncte de reper pentru cei care pledează cauza bibliotecilor, pentru „avocații” bibliotecii și ai profesiei.

Libraries Changed My Life (LCML) este o mișcare inițiată de două bibliotecare din SUA: Ingrid, bibliotecar pentru copii din New York și Natalie, bibliotecar de rețea din Florida. Scopul blogului este crearea unui spațiu virtual, unde oamenii pot să povestească despre relațiile lor cu biblioteca, promovând dragostea pentru carte, bibliotecă, lectură etc. Persoanele preocupate de promovarea valorii bibliotecilor pot vedea care este impactul acestora asupra oamenilor. Într-un mesaj plasat pe blog la 21 mai 2013, un „veteran” al bibliotecii publice scrie: „nu există suficiente cuvinte pentru a exprima ce a însemnat biblioteca noastră publică pentru familia mea. De mai bine de 50 de ani noi vizităm biblioteca pentru cărțile corespunzătoare vârstei, video, reviste, programe în susținerea lecturii, utilizarea computerului, întruniri, programe privind lectura de vară a copiilor, discuții în cadrul Clubului Cărții, jocuri, jocuri de șah, socializare cu alte persoane, învățarea regulilor de comportament într-o bibliotecă, protecția cărților și a echipamentelor... Dacă n-ai descoperit biblioteca locală este pierderea ta”.

Este evident că cei mai buni avocați ai bibliotecii sunt chiar utilizatorii ei. Iată câteva titluri reprezentative din articolele publicate pe blogul **Libraries Changed My Life**:

- *Bibliotecile: surse de minuni*
- *Unii dintre prietenii mei apropiați sunt cei pe care i-am întâlnit la bibliotecă*
- *Gnomul (bibliotecarul) care mi-a schimbat viața*

● *Cele mai bune locuri din lume.*

Pentru a avea în persoana utilizatorilor aliați de nădejde, bibliotecarii elaborează strategii de activitate, orientate spre inovare și schimbare, depun eforturi susținute în vederea îmbunătățirii și diversificării serviciilor, programelelor de funcționare etc. Este foarte important de cunoscut nivelul de satisfacție a utilizatorului, privind activitatea bibliotecii.

Măsurarea satisfacției utilizatorului

Ore de funcționare	1	2	3	4	5
Facilități de studiu	1	2	3	4	5
Disponibilitatea documentelor	1	2	3	4	5
Serviciul de împrumut interbibliotecar	1	2	3	4	5
Serviciul de împrumut	1	2	3	4	5
Serviciul de referințe și informații	1	2	3	4	5
Serviciul de rezervări de titluri	1	2	3	4	5
Instruirea utilizatorilor	1	2	3	4	5
Atitudinea utilizatorilor față de bibliotecă	1	2	3	4	5
Disponibilitatea TIC	1	2	3	4	5

Nivele de satisfacție ale utilizatorului:

1. *foarte nesatisfăcut*
2. *nesatisfăcut*
3. *indiferent*
4. *satisfăcut*
5. *foarte satisfăcut*

Pentru fiecare serviciu oferit, acest indicator este un număr cu un punct zecimal între 1 și 5 (1 fiind valoarea cea mai scăzută).

Media se calculează împărțind suma valorilor pentru fiecare serviciu indicat de utilizatori la numărul de persoane care răspund la întrebări.

Nivele de măsură:

- satisfacția generală a utilizatorului cu un serviciu de bibliotecă, un produs de bibliotecă sau întreaga activitate a bibliotecii;
- satisfacția utilizatorului cu atributele specifice unui serviciu sau produs (calitatea, disponibilitatea, accesibilitatea, promptitudinea etc.)

Indicatorul măsoară satisfacția relativă a utilizatorilor. El poate fi influențat de așteptările acestora și calitatea serviciului. Este util ca mijloc de evidențiere

a zonelor de satisfacție ridicată și scăzută dintr-o anumită bibliotecă sau pentru a compara serviciile între ele în funcție de satisfacția utilizatorilor (comparație internă). Indicatorul devine mai puțin folositor ca mijloc de comparație între biblioteci (comparație externă).

În vederea îmbunătățirii serviciilor de servire, unele biblioteci elaborează Carta utilizatorului. Biblioteca Comitatului Buckinghamshire din Anglia, de exemplu, fixează în Carta utilizatorului, printre altele, și următoarele promisiuni: în mod normal nu veți aștepta să fiți servit mai mult de 3 minute la ghișeu sau la masa de referințe cu excepția orelor de vârf, vom răspunde la scrisorile și apelurile telefonice venite din partea Dvs. prompt și eficient și vom răspunde la întrebare sau vom confirma răspunsul pe parcursul a maximum 3 zile lucrătoare. O așteptare mai lungă se poate întâmpla în cazul cărților foarte solicitate sau în cazul celor care urmează să fie solicitate din afara țării.

„Ghidul comportamentului de performanță pentru personalul serviciilor Referințe și Informații” elaborat de ALA (Asociația Bibliotecilor Americane) este structurat în 5 compartimente:

- accesibilitate
- interes
- clarificarea întrebării
- căutare
- continuitate.

Ultimul compartiment stipulează niște momente care sunt hotărâtoare pentru relația de mai departe dintre beneficiar și bibliotecă. Tranzacția de referințe nu se încheie atunci când bibliotecarul a terminat discuția cu utilizatorul. Bibliotecarul este responsabil să determine dacă clientul este mulțumit de rezultatele căutării și să-l direcționeze spre alte surse chiar dacă acestea nu se găsesc în biblioteca respectivă. Pentru reușita tranzacției bibliotecă pune utilizatorul în contact cu alte biblioteci sau agenții de informare, oferind celor din urmă cât mai multe detalii despre cerințele acestuia.

În tot mai multe țări bibliotecarii se orientează spre oferirea răspunsurilor de gata, iar în condițiile trecerii la Societatea Cunoașterii acest fenomen va căpăta un contur tot mai accentuat.

Calitatea serviciilor oferite beneficiarilor depinde de mai mulți factori dar este influențată, în mare parte, de mijloacele financiare alocate instituției bibliotecare.

Despre atitudinea organelor de decizie față de instituția bibliotecară vorbesc elocvent indicatorii de performanță și în primul rând indicatorul cheltuieli curente per capita. Studiul LIBECON demonstrează că acesta variază enorm de la țară la țară.

Deși nu există un consens internațional vis-a-vis de criteriile principale pentru identificarea celor mai bune biblioteci sau servicii oferite acestea pot fi identificate cu ajutorul mai multor indicatori de activitate atât de bază, cât și de performanță.

Procentul populației atrase în biblioteci. Un procent înalt de populație atrasă la lectură demonstrează că serviciile bibliotecii sunt în general bune iar numărul mic de locuitori care frecventează biblioteca arată că este loc de mai bine și activitatea bibliotecii trebuie îmbunătățită.

Vizite per capita. Interpretarea este similară celei de mai sus. Bibliotecile cu un program de activitate care nu corespunde intereselor beneficiarilor din zonă și rău întreținute nu vor fi vizitate prea des.

Stații de lucru pentru utilizatori. Unicul indicator „modern” dar folosit și de mare însemnătate în noile condiții.

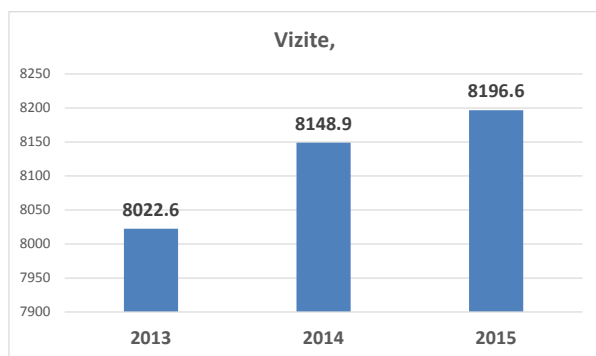
Achiziții per capita. Toți beneficiarii bibliotecii și bibliotecarii sunt de acord că acest indice este de mare importanță pentru actualizarea și înnoirea stocului.

Împrumuturi per capita. Demonstrează calitatea stocului și accesibilitatea punctelor de servire. Poate fi și dovada unui management și marketing de calitate.

Personal per capita. Cifrele mari sunt bune dacă sunt însoțite de un număr mare de vizite, împrumuturi etc.

Studiile din ultimii ani constată scăderea în numărul de împrumuturi, în numărul tranzacțiilor de referință, dar remarcă creșterea constantă a numărului de persoane care vizitează bibliotecile; creștere semnificativă a numărului de vizite virtuale etc. Porțile electronice din 60 cele mai mari biblioteci universitare din

SUA au înregistrat o creștere a numărului de vizite de 39% între anii 2000 și 2012. Porțile tuturor bibliotecilor universitare au înregistrat o creștere de 38% între anii 1998 și 2012. O situație similară se înregistrează și în Republica Moldova.



4. Practici de avocatură biblioteconomică

O experiență remarcabilă de advocacy au acumulat bibliotecile din SUA. Printre instituțiile care pledează constant cauza bibliotecilor publice pot fi menționate:

- Asociația Bibliotecilor Americane (ALA). A fost fondată în anul 1876 și de atunci se impune ca o platformă de promovare a bibliotecii și meseriei de bibliotecar, discuții, promovare a inițiativelor comune. Coordonează activitățile de advocacy la nivel local, statal și național. În structura ALA există un oficiu specializat – Oficiul Avocatură Biblioteconomică, care susține eforturile de dezvoltare a bibliotecilor prin resurse, rețele, instruirii privind activitățile de advocacy la diverse niveluri de responsabilitate, precum și prin promovarea valorii bibliotecilor și a bibliotecarilor.

Practici de calitate!

Săptămâna Națională a Bibliotecii 2015/ Temă : Posibilități nelimitate @ în jurul bibliotecii tale/ Celebrate National Library Week 2015 (April 12-18, 2015) with the theme „Unlimited possibilities @ your library®”. Inițiată în anul 1958 de Asociația Bibliotecilor Americane (ALA) are loc în aprilie cu menirea de a celebra contribuția bibliotecilor și a bibliotecarilor și a promova utilizarea și susținerea bibliotecilor. Participă toate tipurile de biblioteci: școlare, publice, universitare, speciale. Ca regulă președinte de onoare este unul dintre autorii cu cele mai bune vânzări pe parcursul anului precedent, cu cele mai multe traduceri, ecranizări, implicat în activitatea unor organizații de caritate, care promovează cartea, lectura, programele educaționale etc.

- Asociația Bibliotecilor Publice. Fondată, ca structură separată, în 1958. Scopul asociației este de a spori capacitățile, a fortifica bibliotecile publice și comunitățile pe care acestea le servesc.

- Institutul Serviciilor de Muzeu și Bibliotecă (IMLS). Este cea mai importantă sursă de susținere la nivel federal pentru cele 123,000 de biblioteci și 17,000 de

muzee din SUA. Misiunea IMLS este de a crea biblioteci și muzee puternice care conectează omul la informații și idei. IMLS activează la nivel național și în coordonare cu instituțiile locale, care susțin moștenirea culturală și cunoașterea; îmbunătățesc învățarea și inovarea; susțin dezvoltarea profesională.

- Oficiul Principal al Asociațiilor Bibliotecilor de Stat. Este o organizație independentă angajată în diverse forme de avocatură pentru bibliotecile publice. Este responsabilă de dezvoltarea bibliotecilor la nivel național. Scopul este identificarea și rezolvarea problemelor comune de interes național; consolidarea relațiilor cu guvernarea federală și națională; inițierea activităților comune în vederea îmbunătățirii serviciilor pentru cetățeni.

- Asociații de Stat. Fiecare stat are Agenția Bibliotecilor de Stat, care distribuie fondurile federale de la IMLS. Există 57 de asociații regionale și de stat afiliate Asociației Bibliotecilor Americane, fiecare având și un comitet sau secție responsabile de rezolvarea problemelor bibliotecilor publice.

- O inițiativă mai nouă de advocacy și fundraising este EveryLibrary (<http://everylibrary.org/board-director>) condusă de un Consiliu de directori, în bază de voluntariat. EveryLibrary are ca scop organizarea unor activități de advocacy pro bibliotecă și sensibilizarea publicului larg, inclusiv a partidelor politice privind rolul și importanța bibliotecii.
- Într-un articol publicat pe https://pcsweeney.com/2016/03/30/the-necessity-of-extremism-in-library-advocacy/?blogsub=confirmed#blog_subscription-4 unul din liderii inițiativei invocă necesitatea unei abordări mai extremiste în activitatea de advocacy.



Organizații de avocatură biblioteconomică din Regatul Unit

În Regatul Unit există mai multe organizații care pledează cauza bibliotecilor, inclusiv CILIP (**The Chartered Institute of Library and Information Professionals**) – organizație profesională care reprezintă bibliotecarii și specialiștii în informare din Regatul Unit, „Asociația Europeană a Bibliotecilor Specializate, UNISON” etc.

Acestea și-au demonstrat adeziunea față de cauza bibliotecilor, mai ales, la începutul anului 2011 când, în eforturile de a reduce 6,6 miliarde de lire sterline, organele de decizie naționale și locale au decis să reducă pe întreg teritoriul Regatului Unit bibliotecile, filialele, personalul, orele de funcționare etc.

Împotriva acestor planuri au fost organizate diverse campanii cu participarea societății civile, comunităților culturale, comunităților cititorilor etc. Organizatorii au reliefat problemele cu care se confruntă bibliotecile publice din Regatul Unit și au contestat deciziile luate în defavoarea bibliotecilor. Trebuie de menționat, mai ales, implicarea în apărarea bibliotecilor a elitei culturale a țării care în toate demersurile au recunoscut importanța bibliotecilor ca „baze ale culturii și cunoașterii”, iar reducerea acestora „atacuri asupra culturii și cunoașterii”.

O rezonanță mare a avut Campania de avocatură biblioteconomică „Voci pro bibliotecă”. Campania a fost îndreptată împotriva intențiilor de reducere a numărului de biblioteci publice pe întreg teritoriul Regatului Unit. Site-ul creat cu această ocazie a promovat informații și materiale despre rolul și importanța bibliotecii publice pentru comunitate.

Una dintre activitățile importante organizate în cadrul campaniei a fost „Să ne salvăm bibliotecile”. La 5 februarie 2011 a avut loc campania națională **Ziua Salvați Bibliotecile Noastre**, organizată de CILIP, care printr-o postare pe site-ul institutului, (<http://www.cilip.org.uk/get-involved/advocacy/public-libraries/Pages/savelibrariesday.aspx>), își exprima sprijinul pentru această zi de acțiuni cu menirea de a aduce în atenția societății britanice problemele cu care se confruntă bibliotecile publice, în special problemele ce țin de reducerea bugetului și închiderea bibliotecilor.

CILIP a chemat toate persoanele cărora le pasă de lectură, de instruire și de biblioteci:

- Să utilizeze serviciile bibliotecilor publice în ziua de 5 februarie și să îndemne cât mai mulți oameni să facă același lucru;
- Să posteze informația pe Twitter sau pe Facebook;

- Să acceseze site-ul bibliotecii și să descarce o carte electronică sau să utilizeze o resursă de referință on-line;
- Să contacteze toți prietenii și familia și să le ceară să vină pe data de 5 februarie la bibliotecă și să folosească serviciile oferite de aceasta;
- Să caute și să rezerveze cărți prin serviciul *Ghidul serviciilor de bibliotecă din Anglia*;
- Să trimită o scrisoare sau un mesaj electronic pe adresa organelor locale, presei locale, Secretarului de Stat pentru Cultură, Media și Sport, despre contribuția unică a bibliotecilor în dezvoltarea societății;
- Să împrumute pe data de 5 februarie cât mai multe cărți;
- Să citească un ziar, în timpul în care se află în bibliotecă, sau să urmărească prin internet ce se întâmplă în această zi în comunitatea locală;
- Să selecteze cărțile care corespund dispoziției de moment, accesând whichbook.net;
- Să verifice on-line, dacă cartea selectată este disponibilă.
 - Pe site au fost recomandate și unele resurse care susțineau campania de advocacy în favoarea bibliotecilor:
- Mesaje despre valoarea unică a bibliotecii și a personalului profesional;
- Ghiduri despre serviciile de calitate oferite de bibliotecă;
- Informații privind utilizarea setului de instrumente în ajutorul campaniei, în scopul creării unui plan eficient de acțiuni.

Un articol apărut la 7 ianuarie 2011 în ziarul **The Guardian**, (<http://www.guardian.co.uk/books/2011/jan/07/library-closures-brent-council>), relatează despre o întrunire publică din Brent la care populația locală a cerut consiliului local să-și reconsidere decizia prin care jumătate din bibliotecile din localitate urmau să fie închise.

Pe întreg teritoriul Regatului Unit oamenii au pledat cauza bibliotecilor și a bibliotecarilor. În Scoția, de exemplu, a fost înmănată o petiție primului ministru și membrilor Parlamentului scoțian, în care societatea civilă își exprima protestul împotriva reducerilor pe scară largă a serviciilor de bibliotecă, care se înregistrau pretutindeni în Scoția, accentuându-se rolul bibliotecilor în promovarea cunoștințelor, alfabetizare, dezvoltarea abilităților de regăsire a informațiilor, în altoirea gustului pentru lectură la copii și tineret, care-i ajută să fie mai puternici, să-și sporească încrederea în sine, să descopere orizonturi nebănuite.

În petiție se mai menționa, că într-o societate care se confruntă cu un decalaj

accentuat al veniturilor, bibliotecile au menirea să asigure incluziunea socială și să ofere acces pentru toți.

Reducerea bugetului pentru achiziția de carte, a orelor de activitate, a serviciilor mobile, a filialelor, precum și lichidarea drastică, și total inutilă, a posturilor de bibliotecari afectează populația cu venituri reduse, persoanele în vârstă, bolnavii, oamenii cu dizabilități, persoanele care îngrijesc copii și, cel mai important, copiii, care reprezintă viitorul.

Începând cu anul 2011, în Regatul Unit a început să fie sărbătorită Ziua Națională a Bibliotecilor. Ziua de 5 februarie, pe întreg teritoriul Regatului Unit, are loc sub egida susținerii bibliotecilor.

Cu toate acțiunile întreprinse, în ultimii ani sute de biblioteci din Anglia au fost închise. Însă nu se știe ce s-ar fi întâmplat dacă aceste activități n-ar fi avut loc.

5. Implicarea personalităților în activități de avocatură biblioteconomică

În activitatea de advocacy este foarte importantă implicarea sau citarea personalităților. (O selecție de citate este prezentată în Anexă).

Literatura de specialitate invocă frecvent un gând expus de fostul președinte al SUA, George Bush junior, potrivit căruia „Locul de lider în dezvoltarea economică pe care îl joacă SUA se datorează și sistemului de biblioteci bine organizate și dotate cu cele mai moderne echipamente de informare și comunicare”.

La fel de frecvent este citat și Președintele SUA, Barack Obama care, în articolul *Semnificația cuvântului* menționa: „Gardieni ai adevărului și ai cunoașterii, bibliotecarilor trebuie să le mulțumim pentru rolul lor de apărători ai dreptului la intimitate, la instruire, la gândire independentă și, mai presus de orice, la lectură”. Acest articol publicat în *American Libraries*, în august 2005 este o adaptare a discursului Președintelui Barack Obama la deschiderea sesiunii generale a Conferinței Anuale ALA, care a avut loc în Chicago, iunie, 2005, unde, pe atunci senatorul de Illinois, Barack Obama a fost invitat în calitate de keynote speaker. Discursul a fost ascultat cu mare interes și audiența a răsplătit mesajul transmis, ovaționând în picioare vreme îndelungată. După stabilirea lui Barack Obama în Casa Albă, discursul a revenit în actualitate. Articolul poate fi accesat pe site-ul revistei *American Libraries* www.ala.org.



Un exemplu strălucit de advocacy pro bibliotecă, bibliotecar, carte și lectură este conferința renumitului scriitor englez Neil Gaiman, „De ce viitorul nostru depinde de biblioteci, lectură și fantezie” ținută la solicitarea Reading Agency/Agenției Lecturii, la Centrul Barbican din Londra.

GAIMAN, Neil. „Why our future depends on libraries, reading and daydreaming” <http://www.theguardian.com/books/2013/oct/15/neil-gaiman-future-libraries-reading-daydreaming>

Neil Gaiman argumentează necesitatea existenței bibliotecii într-un mod foarte original. Povestește că i s-a întâmplat să asiste la o discuție despre viitorul industriei private de construcție a închisorilor în SUA. Întrebarea era, de câte închisori va fi nevoie peste 15 ani. Algoritmul a fost găsit foarte simplu, pornind de la întrebarea câți copii în vârstă de 10-11 ani nu pot citi acum. Și mai ales nu pot citi de plăcere. Potrivit lui Neil Gaiman alfabetizarea este mai importantă acum ca niciodată. Oamenii trebuie să știe să scrie și să citească, să înțeleagă ceea ce citesc, să înțeleagă nuanțe și să se facă înțeleși. Nuanța cu importanța înțelegerii se regăsește și în **Declarația IFLA privind accesul la informare și dezvoltare**, lansată la Conferința IFLA de la Lyon, august 2014, în care decidenții sunt îndemnați să vegheze și să se asigure că „fiecare persoană are acces la informație, este capabilă să înțeleagă, utilizeze și distribuie informația necesară pentru promovarea societății democratice și a dezvoltării sustenabile”.

Tot în acest sens scriitorul și futurologul american Alvin Toffler, care a lansat ideea „Informația este putere” menționa că: „analfabetul viitorului nu va mai fi cel care nu știe să citească, ci acela care nu știe să înțeleagă”.



Potrivit lui Neil Gaiman, este foarte important ca membrii comunității să cunoască ce înseamnă biblioteca și bibliotecarul ca să le poată apăra pentru binele lor și pentru binele copiilor lor.

În conferința sa, Neil Gaiman explică de ce folosirea imaginației și îndemnul altora de a o folosi pe a lor este o obligație a tuturor cetățenilor. „Cea mai simplă cale de a crește copiii educați este de a-i învăța să citească și a-i convinge că lectura este o activitate plăcută. Găsiți cărțile care să le placă, oferiți-le acces la aceste cărți și lăsați să le citească”.

Scriitorul are o apreciere aparte pentru lectura de plăcere și, în mod special, pentru literatura științifico-fantastică. „În anul 2007 am fost în China la prima

întrunire din istoria Chinei, aprobată de partid, despre literatura științifico-fantastică (SF). La un moment dat am întrebat oficialitățile de ce acum? SF n-a fost încurajată mai mult timp. Ce s-a schimbat acum? Este simplu mi-au spus. Chinezii strălucesc în a executa lucrări după schițe făcute de alții. Dar ei nu inovează și nu inventează. Ei nu-și pot imagina. Așa că au trimis o delegație în SUA la Apple, la Microsoft, la Google. Au vorbit cu oamenii de acolo. Și au descoperit că toți în copilărie au citit literatură științifico-fantastică”.

Orice gând desprins din conferința lui Neil Gaiman, este un argument pro bibliotecă și pro bibliotecar. Probabil nu înzădar mesajul conferinței a fost tradus în mai multe limbi, iar autorul citat în articole și studii apărute în diverse țări. „Eu am fost fericit. Am crescut într-o bibliotecă locală excelentă. În vacanța de vară, în drum spre serviciu părinții mei mă lăsau în bibliotecă, iar bibliotecarii nu se supărau pe băiețelul care în fiecare dimineață le pășea pragul și scotocea printre fișele de catalog în căutarea cărților cu stafii, vrăjitoare, vampiri, detectivi și minuni. Și când am terminat de citit cărțile pentru copii m-am apucat de cărțile pentru maturi”.

„Erau bibliotecari buni. Iubeau cărțile și le plăcea ca acestea să fie citite. Ei mă tratau doar ca pe un alt cititor – nici mai mult nici mai puțin – ceea ce însemna că mă tratau cu respect”.

„Bibliotecile înseamnă libertate. Libertatea de a citi, libertatea ideilor, libertatea comunicării. Bibliotecile înseamnă educație (care nu se termină odată cu terminarea școlii sau a universității). Bibliotecile înseamnă destindere, spații sigure și acces la informație”.

„Mi-e teamă că în secolul XXI oamenii nu înțeleg ce reprezintă bibliotecile și care este menirea lor. Dacă percepi o bibliotecă doar ca pe un raft cu cărți, poate să pară depășită într-o lume în care multe cărți, dar nu toate, există și în format digital. Dar aceasta este o greșeală fundamentală”.

„Noi avem obligația de a sprijini bibliotecile. De a utiliza bibliotecile, de a încuraja pe alții să utilizeze bibliotecile. Dacă nu prețuim bibliotecile, atunci nu prețuim informația, nici cultura, nici înțelepciunea. Ștergând urmele trecutului, prejudiciăm viitorul”.

O altă personalitate britanică care s-a afirmat pe tărâmul avocaturii biblioteconomice este Tim Coates. Acesta este un mare avocat al bibliotecilor publice și face lobby în favoarea lor de mai mulți ani. Cu câțiva ani în urmă, el a elaborat studiul „Who's in charge” – „A cui este responsabilitatea” (pentru bibliotecile

publice – n.a.), tradus și la noi și publicat în presa de specialitate, în care avertiza organele de decizie și cele finanțatoare de cel mai înalt nivel, că, dacă situația nu se schimbă în cel mult 20 de ani, bibliotecile publice vor înceta să mai existe în formula cunoscută de noi toți. După publicarea studiului, presa scria despre diferite încercări de a îmbunătăți situația, întreprinse de organele de decizie de nivel național. Într-un articol de pe blogul său, Tim Coates învinovățește reprezentanții puterii administrative naționale, că susțin inițiativele puterii locale, în loc să ia atitudine în vederea salvării bibliotecilor. În această situație, când puterea centrală și puterea locală merg mână în mână, bibliotecile publice se pot declara învinse din start.



„Bibliotecile sunt pentru noi o religie”.

**James H. Billington,
ex-directorul Bibliotecii Congresului**

Conform Guinness World Records, Biblioteca Congresului Statelor Unite ale Americii este cea mai mare bibliotecă publică din lume, după numărul de rafturi, numărul de cărți și obiecte deținute.

Construită în 1800 de către Congresul american, a avut pe toată durata secolului al XIX-lea sediul în clădirea Capitolului Statelor Unite. După o perioadă de declin pe la mijlocul secolului al XIX-lea, biblioteca și-a revenit rapid, crescând ca importanță și mărime, culminând cu construirea unei clădiri separate. În zilele noastre biblioteca deține 3 clădiri în care își desfășoară activitatea: clădirea Thomas Jefferson, clădirea John Adams și clădirea memorială James Madison, iar din 2007 cea mai nouă clădire a bibliotecii – Campusul Packard pentru conservarea materialelor audio-vizuale. Deși este numită bibliotecă publică și este deschisă publicului, doar înalții oficiali ai guvernului, membri ai Congresului au dreptul să consulte cărțile aflate acolo.

Biblioteca deține mai mult de 162 milioane unități de păstrare, 30 de milioane de cărți și alte materiale tipărite în peste 470 de limbi din toată lumea, mai mult de 61 de milioane de manuscrise și cele mai rare colecții de cărți din America de Nord, inclusiv forma nefinisată a Declarației de Independență. Mai mult decât

atât, biblioteca deține și o copie a *Bibliei lui Gutenberg*, peste un milion de ediții ale ziarelor din toată lumea de aproximativ 3 secole, peste 6.000 de benzi desenate, 4,8 milioane de hărți, 2,7 milioane de înregistrări și peste 1,7 milioane de imagini și poze, dar și importante piese de artă ca Betts Stradivarius, Cassaveti Stradivarius.



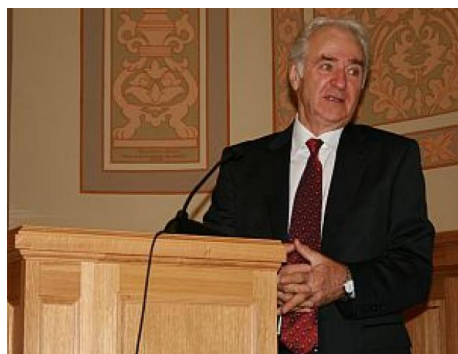
Leonard Kniffel

Leonard Kniffel este scriitor și bibliotecar american, fost director executiv al revistei *American Libraries* (1996-2011), membru al grupului editorial, începând cu anul 1988. Cea mai recentă carte este intitulată *Musicals on the Silver Screen: A Guide to the Must-See Movie Musicals*, editată în 2013 de Huron Street Press.

În anul 2011 a publicat cartea *Reading with the Stars: A Celebration of Books and Libraries* care include interviuri realizate pe o perioadă de peste 10 ani cu personalități notorii precum Barack Obama, Julie Andrews și Jamie Lee Curtis, fondatorul Microsoft Bill Gates, fosta prima Doamnă Laura Bush, legenda sportului Kareem Abdul - Jabbar. A lucrat ca bibliotecar timp de 18 ani la Biblioteca Publică din Detroit și a călătorit foarte mult ca jurnalist și ambasador al lecturii, reprezentând Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare. Este, de asemenea, autorul memoriilor de călătorie publicate în anul 2005 de Texas A&M University Press *A Polish Son in the Motherland: An American's Journey Home*.

Administrează blogul Asociației Bibliotecilor Americane ([americanlibrariesmagazine](http://americanlibrariesmagazine.org)) și independent (polishson.com).

A elaborat materialul *12 Ways Libraries Are Good for the Country*. <http://www.americanlibrariesmagazine.org/article/12-ways-libraries-are-good-country> .



„Apocalipsa intelectuală nu poate fi închipuită decât ca o lume fără biblioteci”

Ion STOICA

În zilele de 2-3 mai 2014, Biblioteca Congresului a găzduit un summit național dedicat viitorului bibliotecilor, organizat

de Asociația Bibliotecilor Americane.

Stephen J. Dubner, cunoscut scriitor și jurnalist american, unul din cei patru keynote speakers a avut o pledoarie excelentă pro bibliotecă. În discursul său acesta a menționat că pentru el biblioteca este locul unde a învățat să citească, să scrie, să facă cercetări etc. Fără biblioteca din micuța localitate în care a crescut n-ar fi ajuns, cu siguranță, scriitor. Biblioteca a fost prezentă masiv în viața sa. În localitatea de baștină, precum și în alte localități din vecinătate nu era magazin, nu era restaurant, dar toate aveau câte o bibliotecă. Dovadă a importanței acestei instituții pentru comunitate!

Referindu-se la importanța bibliotecii de azi, Stephen J. Dubner invocă drept exemplu cele 206 filiale ale Bibliotecii Publice din New York, care într-un singur an, au înregistrat 40 de milioane de vizitatori. Mai mult decât toate echipele profesionale sportive și toate instituțiile de cultură luate în ansamblu! Muzeul Metropolitan – șase milioane de vizitatori! Muzeul New York Yankees? Într-un an bun – patru milioane. Și 40 de milioane de vizitatori în Biblioteca Publică New York! Ce fac aceștia în biblioteci? Nu doar împrumută cărți și citesc periodice. Biblioteca publică a devenit un fel de instituție diferită de cea tradițională – cu un set nou de oportunități și probleme. Biblioteca este locul unde oamenii se întâlnesc, interacționează, consumă și produc orice oamenii ar trebui să consume și să producă la această etapă a dezvoltării. Pentru aceasta Stephen J. Dubner consideră că el și ceilalți 40 de milioane de vizitatori ai BPNY trebuie să fie recunoscători bibliotecii. Scriitorul consideră că, chiar dacă o persoană niciodată n-a pus piciorul în bibliotecă trebuie să fie recunoscătoare acestei instituții.

Ca și multe alte instituții, biblioteca este un produs al istoriei vechi. Dacă un grup relativ mic de oameni n-ar fi decis cu mulți ani în urmă, că biblioteca publică este o instituție care merită să fie finanțată, apreciată... am mai fi avut oare acum biblioteci? – se întreabă scriitorul.



Scăpăm de sărăcie cu ajutorul bibliotecii.

Joshua KEEP

Un mesaj puternic pro bibliotecă prezintă ziarul canadian *The Independent*. La 4 iunie, 2016 ziarul publică articolul semnat de Joshua Keep, scriitor de top, *Scăpăm de sărăcie cu ajutorul bibliotecii*: <http://theindependent.ca/2016/06/04/escaping-poverty-through-the-library/#sthash.sVU5kWQM.dpuf>

Autorul menționează printre altele că: „Pentru

decidenți o bibliotecă publică înseamnă o relicvă a trecutului, cu utilizare limitată în cel mai bun caz. Ei niciodată nu ajung s-o vadă așa cum o vedem noi, ca un instrument necesar pentru a lăsa în urmă sărăcia”. Joshua Keep susține că bibliotecile rămân vitale pentru cei săraci, marginalizați etc. „Bibliotecile pot fi un lucru din trecutul tău, ceva ce ai vizitat rar, sau poate niciodată, dar care sunt încă foarte utilizate, mai ales de cei mai marginalizați din societatea noastră. Nu fiecare are un telefon inteligent sau un eReader sau un computer la domiciliu. Nu fiecare își poate permite o taxă lunară (de oligarhi) pentru accesul la internet, sau extra costuri pentru cărțile pe care doresc să le dețină. ...Și dacă nu poți vedea aceasta, atunci poate că nu trebuie să ei decizii care afectează viețile oamenilor”.

Practic, scriitorul promovează ideea de bibliotecă publică = Garant al protecției sociale.

În contextul mesajului pro bibliotecă este citat frecvent academicianul rus Dmitri Lihaciov cu renumitul gând „Pot să dispară universități, pot să dispară școli, dar atât timp cât există biblioteci, nimic nu este pierdut”. Poate inspirat de aici Nicolae Babuc, directorul Liceului Teoretic „G.Meniuc”, Chișinău menționa în mesajul de salut adresat bibliotecarilor școlari din Chișinău la una din reuniunile acestora: „Poate să lipsească profesorul de matematică, poate să lipsească alt profesor, menționa domnul Babuc, ei pot fi înlocuiți, dar nu poate să lipsească biblioteca, ea nu poate fi înlocuită”.

Nivelul de dezvoltare a țării depinde de numărul de bibliotecari, menționa la aceeași reuniune Igor Cojocaru, directorul Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale a Academiei de Științe a Moldovei.

6. Promovarea rezultatelor studiilor privind valoarea bibliotecii

Inițial, avocatura biblioteconomică era axată pe bibliotecă. Tendința actuală este de a demonstra că biblioteca publică oferă „valoare economică pentru comunitate”. Valoarea bibliotecii poate fi tema unei suite de activități de avocatură biblioteconomică. În topul evocărilor poate fi plasată ediția a doua a Ghidului IFLA privind dezvoltarea serviciilor oferite de biblioteca publică (2010), care accentuează faptul că bibliotecile publice oferă comunităților valori deosebite. Deseori, valoarea este determinată de materialele și serviciile pe care biblioteca le oferă comunității. În trecut bibliotecile publice ofereau, în primul rând, acces la informația tipărită și serveau ca spații sociale și fizice de întruniri publice pentru membrii comunității. În era digitală rolul și importanța bibliotecilor publice sporesc prin apariția noilor tehnologii de informare și comunicare.

Acestea pot să includă stații de lucru, acces internet și asigurarea instruirii în vederea utilizării computerelor. În unele comunități astăzi bibliotecile sunt singurele care promovează accesul gratuit la Internet. Valoarea bibliotecilor publice deseori este discutată în contextul acestor servicii.

Recent Universitatea de Stat din Conecticut a făcut un top al celor mai culte națiuni ale lumii World's Most Literate Nations (<http://www.ccsu.edu/wmln>).

Printre cele cinci categorii luate ca bază a clasamentului, se numără ziarele, sistemul de educație, disponibilitatea calculatoarelor și bibliotecile.

Categoria „Biblioteci” include patru indicatori: biblioteci universitare, biblioteci publice, biblioteci școlare și număr total de volume în toate (numai) bibliotecile publice. Din cele 61 de țări ce figurează în clasament, pe primele locuri se află Estonia, Letonia, Norvegia, Islanda, Polonia. România este pe locul 15.

Un studiu foarte important privind „Valoarea bibliotecii publice” a fost elaborat de Svanhild Aabo (Oslo Norvegia). Studiul poate fi accesat pe site-ul IFLA: <http://archive.ifla.org/IV/ifla71/papers/119e-Aabo.pdf>. Cifrele prezentate în concluziile studiului atestă clar beneficiile obținute de utilizatorii bibliotecilor publice care „sunt mai mari decât costurile pentru promovarea serviciilor de bibliotecă, demonstrând o rată de cost-beneficiu de aproximativ 1:4. Cu alte cu-

vinte, pentru fiecare NOK plătită sub formă de taxe pentru întreținerea bibliotecilor publice, populația primește de 4 ori mai mult beneficiu.

Într-un sondaj realizat recent (<http://pro-books.ru/sitearticles/14832>), cercetătorii din Regatul Unit au calculat în bani satisfacția (valoarea adăugată) de la vizitarea frecventă a bibliotecii. Ei consideră că aceasta este echivalentă cu satisfacția de la mărirea salariului cu 1359 de lire pe an sau 113 lire lunar.

Bibliotecile publice din Florida, SUA au calculate plusvaloare de la serviciile oferite, constatând că de la fiecare dolar investor plusvaloarea este 8,32\$.

Pentru a calcula contravaloarea obținută de la utilizarea serviciilor și resurselor oferite, bibliotecile folosesc oportunitățile oferite de calculatoarele electronice instalate pe site-ul bibliotecii. Un exemplu elocvent este site-ul sistemului de bibliotecă Ramapo Caskill, <file:///C:/Users/User/Desktop/Library%20Value%20%20Ramapo%20Catskill%20Library%20System.htm>. Fiecare utilizator poate calcula ce finanțe salvează, vizitând biblioteca.

WHY BUY WHEN YOU CAN BORROW FOR FREE?

	VALUE
BOOK (PAPERBACK)	\$8
YOUNG ADULT BOOK (HARDBACK).....	\$16
AUDIOBOOK DOWNLOADS	\$18
EBOOK DOWNLOAD.....	\$15
DVD PURCHASE	\$15
MAGAZINE ISSUE	\$5
MUSIC CD	\$16
MEETING ROOM USE (PER HOUR).....	\$25
TOTAL	\$118

SOURCE: USA TODAY RESEARCH

Library Value Calculator My Yearly Benefit: **\$0.00**

Libraries provide a valuable community resource. To find out how much value you receive from your library, complete the following survey... you may be surprised!

How often do you visit the library?
 weekly bi-weekly monthly

How many of each item/service do you typically use?

Hardcover Books	02	\$14.00	\$28.00
Softcover Books	0	\$12.00	\$0.00
Movies	20	\$5.00	\$100.00
Music CD	01	\$15.00	\$15.00
Audiobook	0	\$25.00	\$0.00
E-book Downloads	01	\$12.00	\$12.00
Audiobook Downloads	0	\$18.00	\$0.00
Computer Use (hours)	20	\$5.00	\$100.00
Meeting Room Use	02	\$50.00	\$100.00
Programs (adult)	10	\$10.00	\$100.00
Programs (children/teen)	0	\$7.00	\$0.00
Computer Classes	0	\$25.00	\$0.00
Internet Use	0	\$25.00	\$0.00
Online Search (per search)	0	\$2.00	\$0.00

my benefit: \$608.29

Un studiu foarte interesant despre valoarea economică și impactul bibliotecilor publice din Letonia demonstrează că rata de cost-beneficiu de la investițiile în computere și internet este de 1:3.

Valoarea economică și impactul bibliotecilor publice în Letonia // Economic value and impact of public libraries in Latvia, 2012 <http://www.kis.gov.lv/download/Economic%20value%20and%20impact%20of%20public%20libraries%20in%20Latvia.pdf>

Nu este cunoscut faptul dacă oamenii devin mai fericiți după ce au vizitat biblioteca pornind de la ideea că, de obicei biblioteca este frecventată de oamenii mai fericiți. Însă, cum menționa un post de radio American, niciodată n-au fost mai actuale cuvintele eroului din filmul de multiplicație „Arthur”: „Întotdeauna este mai ușor să te veselești dacă ai bilet de cititor”.

**Dacă nu cerem, decidenții n-au de unde ști de ce avem nevoie
Advocacy! Când mai mulți oameni au o singură voce.**

Anexe

Anexa 1

Bibliotecile publice din Republica Moldova: dinamica între anii 1990-2015

Studiul reprezintă situația generală a bibliotecilor publice din Republica Moldova între anii 1990-2015, bazată, în special, pe interpretarea situațiilor statistice. La elaborarea materialului au fost consultate, de asemenea, rapoarte de activitate, articole apărute în presa de specialitate, pagini web ale bibliotecilor, publicații de specialitate, cadrul legislativ al domeniului etc.

Metoda comparativă, metoda analizei documentelor, metoda statistică au fost exploatate din plin pentru a realiza obiectivele asumate. Aspectele de activitate analizate mai aprofundat includ personalul, colecțiile, achizițiile, tehnologiile, studiile și proiectele relevante, indicatori precum utilizatori activi, frecvențe, împrumuturi, indicii medii de lectură, de înnoire a fondului, utilizatori ca procent de populație etc.

Istoria bibliotecilor publice este reflectată prin prisma situației politice și social-economice a țării. Republica Moldova este un stat tânăr, declarația de independență datează cu 27 august 1991. În condițiile unei economii în tranziție, nu putem vorbi despre un suport financiar constant acordat bibliotecilor publice care ar favoriza dezvoltarea acestora și creșterea calității serviciilor.

Bibliotecile publice sunt administrate de comunitățile locale și finanțate de autoritățile respective. Există și proiecte guvernamentale, cum ar fi editarea unor publicații, dar ponderea lor este nesemnificativă. Printre problemele majore cu care se confruntă bibliotecile publice, un loc aparte îl ocupă dotarea cu tehnologii moderne de informare și comunicare, spațiile de amplasare, personalul profesional, etc.

Bibliotecile publice – itinerarii informative

În ultimii ani, datorită computerizării și internetizării, bibliotecile publice devin tot mai vizibile în societate. În acest sens bibliotecile crează site-uri, bloguri, conturi pe diverse rețele de socializare. Pentru promovarea informației despre bibliotecă, bibliotecar, carte, lectură, TIC Direcția Cercetare și Dezvoltare în

Biblioteconomie a BNRM a creat și administrează mai multe instrumente, în special, Web 2.0 :

Rubrica Acces dedicat pe Site-ul BNRM	http://www.bnrm.md
Blogul de Biblioteconomie și Știința Informării	https://clubbib2.wordpress.com
Blogul Bibliotecile Publice din Republica Moldova	https://bibliotecipublicerm.wordpress.com
Contul Blogul de Biblioteconomie și Știința Informării pe SlideShare	http://www.slideshare.net/cdbclub
Pagina Blogului de Biblioteconomie și Știința Informării pe Facebook	http://www.facebook.com/pages/Blogul-de-biblioteconomie-si-stiinta-informarii/142586482424613
Pagina Festivalului Național al Cărții și Lecturii pe Facebook	http://www.facebook.com/pages/Festivalul-Na%C8%9Bional-al-C%C4%83r%C8%99i-Lecturii/265084846839706
Contul serviciului Studii și Cercetări pe Facebook	https://www.facebook.com/pages/Studii-%C5%9Fi-Cercet%C4%83ri-Biblioteca-Na%C5%A3ional%C4%83-a-Republicii-Moldova/678113542234786?ref=hl
Contul serviciului Studii și Cercetări pe SlideShare	http://www.slideshare.net/VasilicaVictoria/edit_my_uploads

Tabelul Nr. 1:

Instrumente Web 2.0, create și administrate de către Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie a BNRM

Ideea promovată de toate aceste instrumente Web este că bibliotecile publice sunt porți spre cultură, cunoaștere și informare. Resursele deținute de biblioteci și personalul profesional constituie o bază serioasă pentru utilizatori care le asigură instruirea pe tot parcursul vieții, iar scopul acestor instituții este de a le facilita accesul la informație, cultură și cunoaștere, de a organiza evenimente pentru toți utilizatorii reali și potențiali, de a consolida, în ultimă instanță, comunitatea. Pentru argumentarea acestor deziderate bibliotecile publice citează și promovează constant Manifestul UNESCO cu privire la biblioteca publică (1994). În același scop sunt promovate Declarația IFLA de la Lyon privind Accesul la Informare și Dezvoltare (2014) și Obiectivele Globale 2030.

La 25 septembrie liderii mondiali adunați la sediul ONU din New York au aprobat Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030. Agenda cuprinde 17 *Obiective Globale*, care vor ghida politicile și finanțarea în următorii 15 ani. Ca rezultat al eforturilor de advocacy depuse de IFLA, accesul la informație a fost recunoscut de decidenți și oglindit în agendă. Obiectivul 16 prevede în sarcina 16.10 „Asi-

gurarea accesului public la informație și protejarea libertăților fundamentale, în concordanță cu legislația națională și acordurile internaționale”. Printre sarcinile asumate în agendă găsim și domeniul culturii (sarcina 11.4), TIC (sarcinile 5b, dc, 17.8), precum și alfabetizarea universală.

Vizibilitatea și transparența activității bibliotecilor publice este asigurată și de compartimentul Statistica de bibliotecă de pe site-ul bibliotecii¹ unde sunt reflectate toate datele statistice cumulate și sistematizate de Centrul de statistică, Cercetare și Dezvoltare al BNRM, respectiv:

- ✓ *Date statistice privind activitatea bibliotecilor publice din RM.*
- ✓ *Raport Statistic Centralizator privind activitatea bibliotecilor publice.*
- ✓ *Date principale privind activitatea bibliotecilor publice din Republica Moldova.*
- ✓ *Date principale privind activitatea bibliotecilor publice comunale din Republica Moldova.*
- ✓ *Indici și indicatori de performanță privind activitatea bibliotecilor publice din RM.*
- ✓ *Centralizatorul privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci.*

Bibliotecile publice elaborează anual rapoarte de activitate, bazate, în mare parte, pe interpretarea datelor statistice, dar și pe analiza indicatorilor calitativi. Rezultatele activității și analizele statistice sunt publicate și disponibile on-line, precum și în format tradițional.

Datele statistice privind activitatea bibliotecilor publice sunt prezentate în Anuarul Statistic al Republicii Moldova disponibil pe site-ul Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova².

O sursă de informații despre activitatea bibliotecilor publice sunt revistele de specialitate:

Magazin bibliologic, BNRM³

Bibliopolis, BM „B.P.Hasdeu”⁴

Buletinul Cartea. Biblioteca. Cititorul, BNC „I.Creangă”⁵

¹ <http://www.bnrm.md/index.php?lang=ro&pid=statistica-de-biblioteca>

² www.statistica.md

³ <http://www.bnrm.md/index.php/publicatii/bibliografii/15-resurse-informationale/editii-periodice-de-specialitate/26-magazin-bibliologic>

⁴ <http://bibliopolis.hasdeu.md/>

⁵ <http://www.bncreanga.md/publicatii.html>

Revista ABRM.⁶

Scopul acestor periodice este promovarea informațiilor despre tendințe și strategii în activitatea bibliotecilor din țară și din străinătate; promovarea experienței avansate a ideilor inovatoare etc. Unele reviste au tradiții de lungă durată. Revista *Magazin bibliologic*, de exemplu, apare regulat, începând cu anul 1991. În principal, revistele se adresează bibliotecarilor, studenților, cercetătorilor, profesioniștilor din industria cărților, decidenților domeniului, dar, de asemenea și publicului larg. Revistele publică, în special, articole scrise de bibliotecari, dar și de scriitori, cercetători, studenți. Revistele reflectă atât aspecte teoretice, cât și aspecte practice ale activității bibliotecilor. Toate aceste publicații au un important rol educațional, cultural, informativ, metodologic și promovează dezvoltarea, modernizarea și activitatea inovatoare a bibliotecilor din țară. Informațiile prezentate de toate publicațiile, atât cele tradiționale, cât și cele digitale sunt profesionale, sistematice și demne de încredere. Singura problemă serioasă este prezentarea informațiilor și conținuturilor (cu excepția cuprinsului) în exclusivitate în limba română, fapt care îngustează diapazonul de utilizare și le face disponibile doar pentru un număr limitat de utilizatori. Traducătorii on-line încă nu fac față acestei probleme, deși potrivit informațiilor prezentate de platforma wordpress.com, Blogul de biblioteconomie și știința informării, de exemplu, este accesat de utilizatori din 87 de țări.

Politici privind bibliotecile publice

Informații privind politicile de activitate a bibliotecilor publice, inclusiv ca parte componentă a politicilor generale ale domeniului biblioteconomie și știința informării pot fi accesate, în format virtual pe site-ul BNRM, rubrica Acces dedicat bibliotecarilor, compartimentul documente directe naționale⁷.

În format tradițional, toate documentele au fost cumulate în volumele Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare. Până în prezent au fost publicate șase volume: 1993, 1997, 2001, 2006, 2012, 2016. Lucrarea este editată pe măsura acumulării materialelor, ca regulă, o dată la 4-5 ani. Primul volum apare în anul 1993 și inserează toate documentele esențiale care au stat la baza începutului reformei bibliotecare, după declararea Independenței statului, începând cu anul

⁶ http://www.abrm.md/menu5_1.html

⁷ <http://www.bnrm.md/index.php/acces-dedicat/bibliotecarilor/documente-direc-toare/nationale>.

1991, inclusiv: *Sistemul Național de Biblioteci al Republicii Moldova: Model strategic* aprobat prin Hotărârea din 24 decembrie 1991 a Colegiului Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova; *Statutul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova*; *Statutul Bibliotecii de Stat pentru Copii „Ion Creangă”*; *Despre revenirea la clasificarea zecimală universală a publicațiilor intrate în biblioteci: Ordinul nr.215 din 8 octombrie 1991 al Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova*; *Statutul Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova* etc.

Tot în acest volum este publicat primul document național ce reglementează activitatea bibliotecilor publice *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice din Republica Moldova și Normativele de organizare și funcționare a bibliotecilor publice din Republica Moldova*. Ambele documente au fost aprobate prin ordinul nr.219 al Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova din 10.10.1991 Despre reșezarea organizatorică a bibliotecilor publice din Republica Moldova.

O variantă actualizată a *Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a bibliotecilor publice* este aprobată prin ordinul nr.28 din 02.03. 1999 al Ministerului Culturii al Republicii Moldova și este publicat în volumul III, 2001.

Varianta actuală a *Regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecilor publice*, aprobat prin ordinul Ministerului Culturii al Republicii Moldova nr.283 din 25.09.2003 este publicată în volumul IV al Cadrului de reglementare și este însoțită de două anexe: *Statele tip pentru instituțiile bibliotecare* și *Criteriile de normare a resurselor umane în instituțiile bibliotecare*.

Documentul principal care reglementează activitatea bibliotecilor în Republica Moldova, inclusiv a bibliotecilor publice este *Legea cu privire la biblioteci* (Aprobată prin Legea nr.289 din 16.11.94 a Parlamentului Republicii Moldova). Ulterior legii i-au fost aduse mai multe amendamente.

Bibliotecile publice sunt în subordinea Ministerului Culturii care influențează metodologic prin cele două biblioteci naționale din subordinea administrativă a Ministerului Culturii. Serviciile bibliotecilor publice sunt gratuite și sunt accesibile tuturor locuitorilor din zona de servire.

În Republica Moldova funcționează o rețea bine pusă la punct de biblioteci publice, divizată din punct de vedere teritorial-administrativ în 2 municipii, 32 de raioane și Unitatea Teritorial Administrativă Găgăuzia. Pe parcursul a 25 de ani numărul bibliotecilor publice a cunoscut o descreștere constantă. În anul 1990 în țară activau 1940 de biblioteci publice. După separarea raioanelor din

stânga Nistrului, numărul acestora ajunge la 1563.

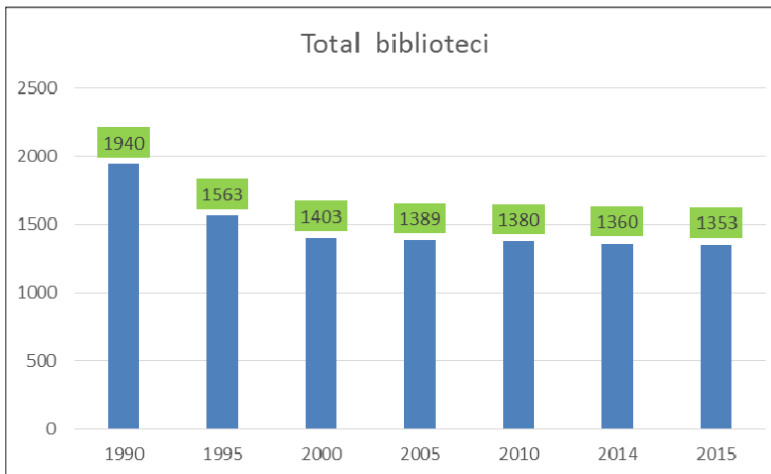


Fig. nr.1

Dinamica nr. de biblioteci publice între anii 1990 - 2015

Din fig. nr. 1 se observă clar tendința de descreștere a numărului bibliotecilor publice pe parcursul ultimilor 15 ani. De remarcat faptul, că în cele mai multe cazuri, descreșterea are loc în urma comasărilor mai multor biblioteci din aceeași localitate și în special comasarea filialelor pentru copii. Cea mai mare descreștere „naturală” a numărului de biblioteci, are loc între anii 1995-2000, când rețeaua bibliotecilor publice se micșorează cu 160 de biblioteci, aproximativ 10%, de la 1563 la 1403. După această perioadă tendința de descreștere se menține, dar ritmul este mai lent, nu există o diferență foarte accentuată între spațiul urban și cel rural. În anul 2015 în țară activau 1353 de biblioteci publice.

Numărul mai mic de biblioteci publice a influențat și numărul de utilizatori activi, micșorându-i constant de la 1146,4 în 1995 la 840,1 în 2015. În anul 1990 numărul utilizatorilor era de 1583,9. Scăderea atât de evidentă se datorează faptului că începând cu anul 1995 bibliotecile publice încep evidența și raportarea cititorului înscris (unic). La 16.04.95 Ministerul Culturii aprobă ordinul numărul 193 *Despre modul de efectuare a evidenței cititorilor în bibliotecile publice*⁸, „în scopul asigurării unității naționale în evidența cititorilor din bibliotecile publice subordonate Ministerului Culturii, alinierii bibliotecilor din Republica Moldova la metodologiile și tehnicile biblioteconomice moderne promovate pe plan internațional și aplicării în practică a Standardului Statistica internațională de bibliotecă”.

⁸ Biblioteconomia Moldovei: Cadru de reglementare: (1993-1996). Biblioteca Națională a Republicii Moldova; coord.Tatiana Ischimji. - Vol. 2. - Chișinău: Biblioteca Națională a Republicii Moldova, 1997. - 56 p.

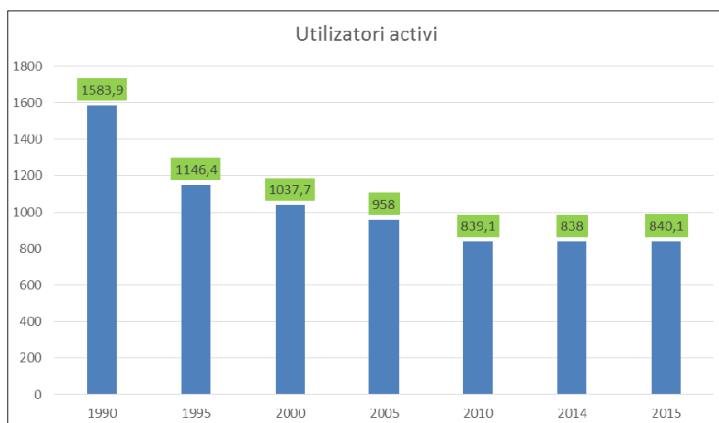


Fig. nr.2

Dinamica nr. utilizatori activi între anii 1990 -2015

Potrivit datelor statistice, utilizatorii activi ca procent de populare constituie aproximativ 25%. Cifrele sunt apropiate de datele Eurobarometrului cultural.

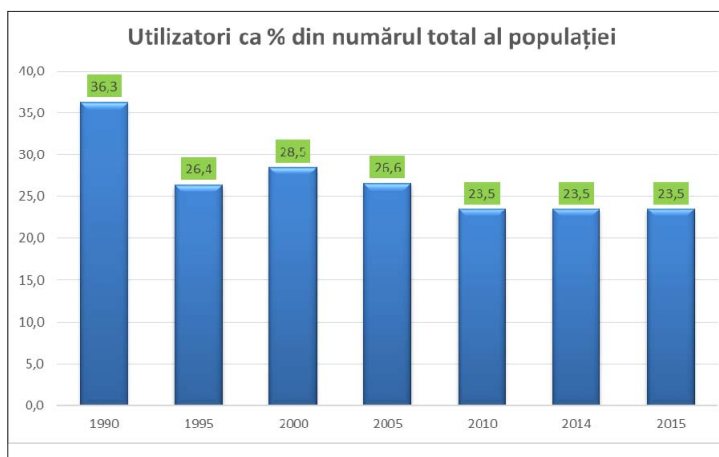


Fig. nr.3

Dinamica nr. utilizatori ca și % din nr. total al populației între anii 1990-2015

În anul 2015 acest indicator este apropiat de media țărilor europene calculată cu câțiva ani în urmă în studiul LIBECON⁹ (un studiu internațional axat pe

⁹ Osoianu, V. Biblioteca publică: actualitate și perspective. În: Limba Română. 2011, nr. 11- 12, p. 10 -13.

cercetarea finanțării, pentru clasamentul țărilor cu cele mai dezvoltate servicii pentru publicul larg de utilizatori).

Dezvoltarea resurselor infodocumentare

Volumul de resurse infodocumentare din bibliotecile publice (Fig. nr. 4) a cunoscut un ritm accelerat de descreștere, de la 21498,8 în anul 1995, la 16585,2 în anul 2015.

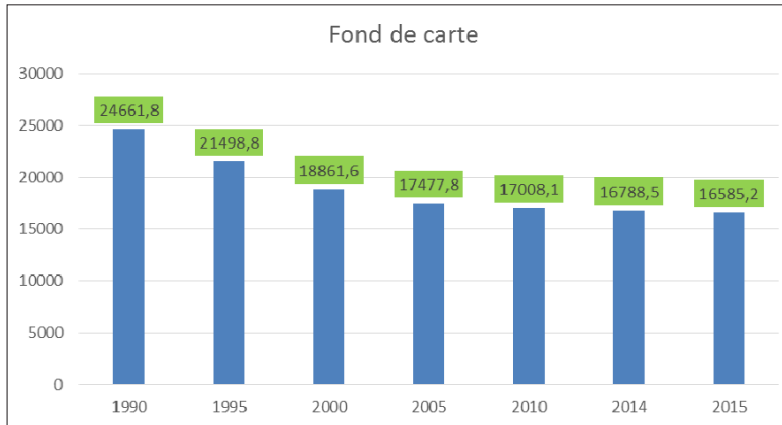


Fig. nr.4

Dinamica resurselor infodocumentare în bibliotecile publice între anii 1990- 2015

Cu mici excepții situația generală este aceeași și pentru publicațiile în limba română. Ponderea publicațiilor în limba română în raport cu fondul total de publicații constituia în anul 2015 aproximativ 49%.

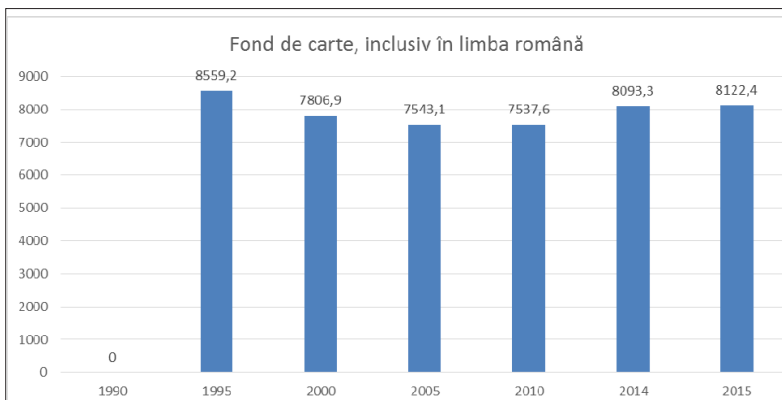


Fig. nr.5

Dinamica resurselor infodocumentare, inclusiv în limba română, în bibliotecile publice între anii 1990 -2015

În anii examinați a descrescut treptat numărul achizițiilor, de la 439,5 în 1995, la 225,7 în anul 2015.

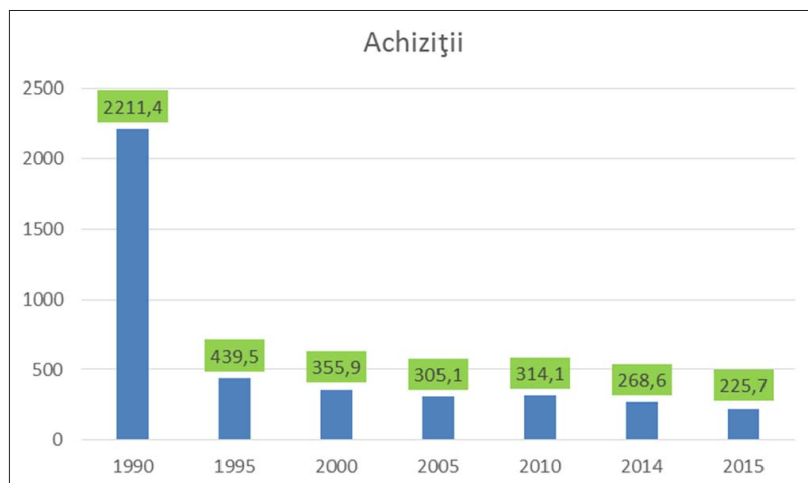


Fig. nr.6

Dinamica achizițiilor în bibliotecile publice între anii 1990 - 2015

Unicul indicator constant în ultimii ani a rămas indicele mediu de circulație a fondului care constituie 1,2 (împrumuturi raportate la fond total). Conjugat cu indicele mediu de înnoire a fondului acesta scoate în evidență calitatea precară a colecțiilor și gradul de învechire a acestora.

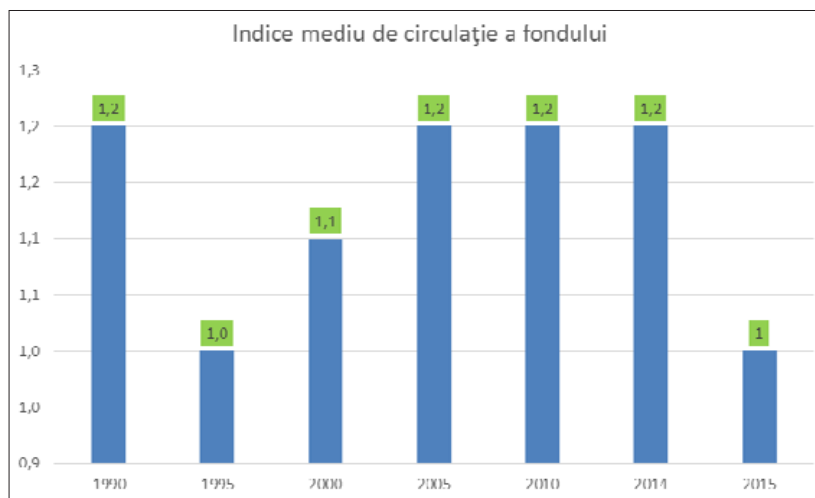


Fig. nr.7

Indice mediu de circulație a fondului de carte în bibliotecile publice între anii 1990- 2015

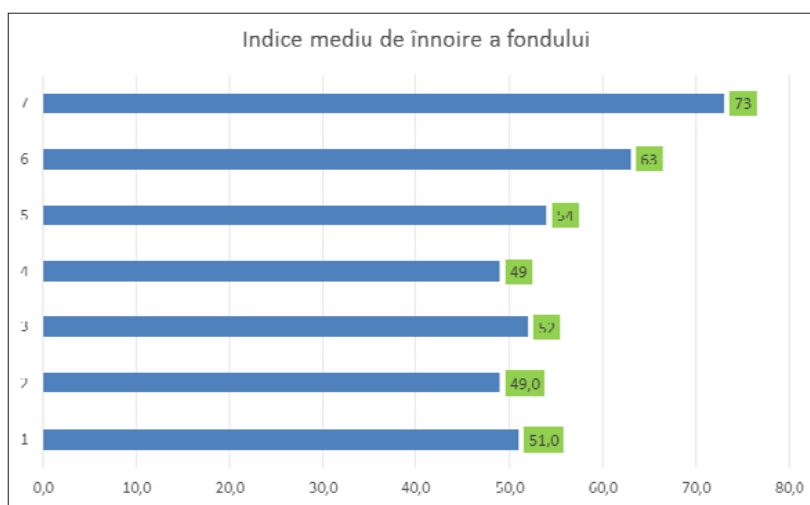


Fig. nr.8

Indice mediu de înnoire a fondului de carte în bibliotecile publice între anii 1990- 2015

Un alt indicator, care pe parcursul acestor ani a rămas constant, este numărul de publicații per bibliotecă care constituie aproximativ 12,300. Numărul de publicații per locuitor achiziționate constituie în anul 2015 0,11 sau 113 de publicații la o mie de locuitori în timp ce IFLA/UNESCO recomandă cel puțin 250 de cărți la o mie de locuitori. Numărul total de publicații existente în colecțiile bibliotecilor publice per locuitor constituie 4,7.

La negocierea bugetului pentru achiziția de publicații trebuie luată ca bază formula de calcul folosită în practica bibliotecară internațională: *populația totală x 0,25 x prețul mediu al unei cărți*.

Este clar, că puțini vor fi cei care se pot măcar apropia de sumele necesare, dar ca orientare această formulă trebuie luată în calcul. Costul mediu al unei cărți în anul 2012 a fost în BNRM de 175 de lei; Ungheni – 49 de lei; Soroca – 42 de lei, Orhei – 73 de lei media pe raion și 68 de lei media în Biblioteca Publică Raională „A.Donici”, Chișinău – 68,49 de lei.

Descreșterea volumului de publicații se datorează, în mare parte, eliminărilor, numărul cărora depășește numărul achizițiilor (achiziții - 225,7; eliminări - 429,1). Iar acest proces este unul logic, atât timp cât rata medie de înnoire a fondului este mult peste limita recomandărilor. Casarea publicațiile depășite fizic și moral trebuie să constituie o grijă aparte a managerilor bibliotecilor publice. O eficientizare în acest sens ar duce la îmbunătățirea calității servirii, îmbunătățirea

spațiilor de depozitare, îmbunătățirea aspectului estetic etc. La acest capitol, în bibliotecile publice există uniformitate, indicatorul de performanță cărți total per capita constituie 4,7, indicator care se menține pe parcursul mai multor ani. De menționat că recomandările forurilor internaționale de profil sunt de 1,5-2,5 cărți per capita.

O altă problemă foarte serioasă a bibliotecilor publice o constituie insuficiența publicațiilor cu grafie latină. În anul 2012 publicațiile cu grafie latină au constituit 27,8% din fondul total de publicații, la Strășeni 61,7, și 60,8% din fondul total de publicații în limba română, cel mai bun indicator 98,0 înregistrat la Chișinău.

Aceste cifre ar trebui să constituie un subiect aparte în procesul de negociere a bugetului pentru achiziții, dar și o atenționare serioasă pentru politica editorială și industria cărții a țării.

Colecțiile din bibliotecile publice reflectă, în mare parte, și politica de editare a țării. La începutul anului 2014 Camera Națională a Cărții a publicat situațiile statistice privind rezultatele anului editorial 2013¹⁰. Potrivit acestui raport, în anul editorial 2013 în țară au fost editate 2685 de titluri de cărți și broșuri într-un tiraj de 3.052,4 exemplare. Sunt cifre absolute care nu ne spun nimic, dar dacă scoatem în față un indicator de performanță precum exemplare per locuitor înțelegem cam pe unde ne aflăm în comparație cu vecinii noștri din regiune. Dacă în anul 2012 rușii au editat 3,77 exemplare per locuitor, în Republica Moldova au fost editate 0,99 exemplare per locuitor sau aproape de patru ori mai puțin.

Câte din cărțile editate au ajuns în biblioteci? Bibliotecile publice au achiziționat în anul 2014 aproximativ 403 mii de exemplare sau aproximativ 13% din totalul editărilor. Este mult sau puțin? Este extrem de puțin dacă analizăm dinamica unui indicator de performanță foarte important și anume rata medie de înnoire a fondului de publicații care se calculează împărțind numărul total de publicații din colecție la achizițiile pe perioada anului raportat. (vezi fig. nr.8: Indice mediu de înnoire a fondului de carte în bibliotecile publice între anii 1990 - 2015).

Bibliotecile publice au nevoie de aproximativ 63 de ani (2014) pentru a înnoi fondurile de publicații. Aceasta în timp ce foruri internaționale de profil precum IFLA/UNESCO recomandă o rată de înnoire a fondului o dată la 7-10 ani. Nici

¹⁰ Erizanu, Gheorghe. 2013. Cartea la moldoveni [on-line]. [citată pe 11 februarie 2016] Disponibil: <http://erizanu.cartier.md/?s=anul+editorial+2013>

un stat nu trebuie să fie indiferent dacă cetățenii citesc sau nu și ce tipuri de lecturi preferă.

Colecția totală de publicații din bibliotecile publice a constituit în anul 2015 – 16585,2 exemplare (vezi fig. nr.4: Dinamica resurselor infodocumentare în bibliotecile publice între anii 1990 - 2015), inclusiv 8122,4 în limba română (grafie latină și chirilică). Publicațiile în limba română reprezintă doar 48 % din fondul total de publicații. Volumul publicațiilor cu grafie latină crește foarte încet. În anul 2013 acestea au constituit 30,7% din fondul total de publicații, și 58,6% din fondul total de publicații în limba română. 41.4% din fondul de publicații în limba oficială a statului sunt publicațiile cu grafie chirilică.

Indicele mediu de lectură este de aproximativ 23 cărți per utilizator în 2014, iar anul 2015 cifra scade până la 20 de cărți per utilizator.

Scăderea se datorează creșterii popularității cărții în format electronic și a gadget-urilor apărute care favorizează lectura pe alt suport.

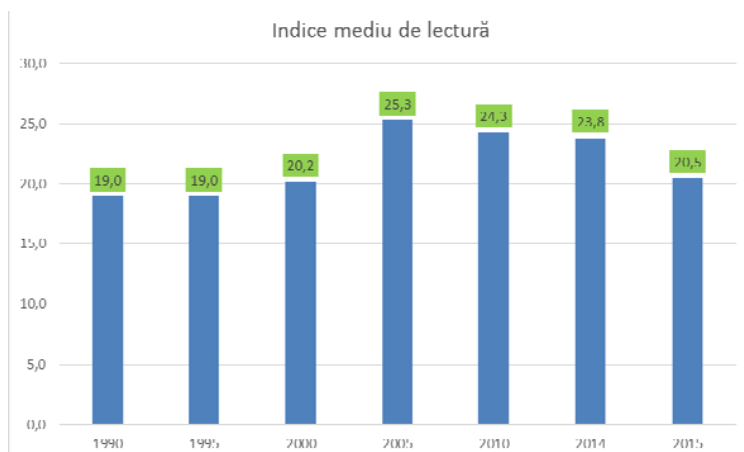


Fig. nr.9

Indice mediu de lectură în bibliotecile publice între anii 1990- 2015

În anul 2015 indicele mediu de frecvență a fost de 9, 6. În Finlanda, de exemplu în anul 2010 acest indicator era de 10.

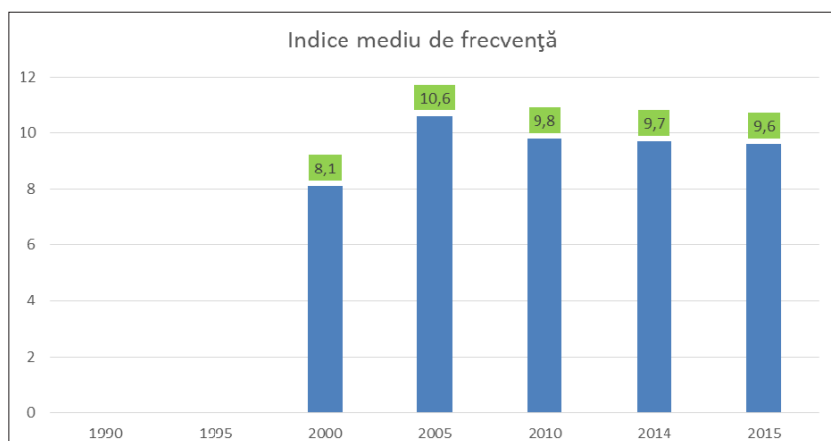


Fig. nr.10

Indice mediu de frecvență în bibliotecile publice între anii 1990-2015

Pentru bibliotecile publice devine tot mai dificil de a face față unor canale de informare accesibile precum Internet, televiziune, radio ori presă. Cu toate acestea, moldovenii încă apreciază bibliotecile ca instituții importante. Utilizatorii consideră că cel mai mare avantaj al bibliotecii sunt accesul la colecții și informația de încredere. Conform sondajelor scopul vizitei la bibliotecă este de cele mai multe ori pentru a împrumuta cărți, tendință general caracteristică mai multor biblioteci din lume și confirmată de cercetări.

Resursele umane

Problema resurselor umane se numără printre problemele majore cu care se confruntă comunitatea bibliotecară. Și nu numai bibliotecile publice, dar toate categoriile de biblioteci, atât la nivel național, cât și la nivel internațional. Comitetul Research Planing and Rewiew Committee (ACRL), care o dată la doi ani face o trecere în revistă a problemelor bibliotecilor din învățământul superior din SUA, în baza analizei literaturii de specialitate, participării la conferințe, contactării specialiștilor familiari cu situația în învățământul superior, și publică topul a zece tendințe și probleme în activitatea bibliotecilor universitare, în materialul *2012 top ten trends in academic libraries* constată că în topul problemelor specifice instituției bibliotecare se află cele ce țin de personal.

Pentru modelarea bibliotecii în conformitate cu schimbările sociale, evoluția

și modernizarea tehnologiilor și necesitățile utilizatorilor bibliotecile au nevoie de bibliotecari competenți.

În perioada la care se face referire în studiu s-a înregistrat o scădere constantă, deși ne semnificativă a numărului de bibliotecari, inclusiv în echivalent norme întregi.

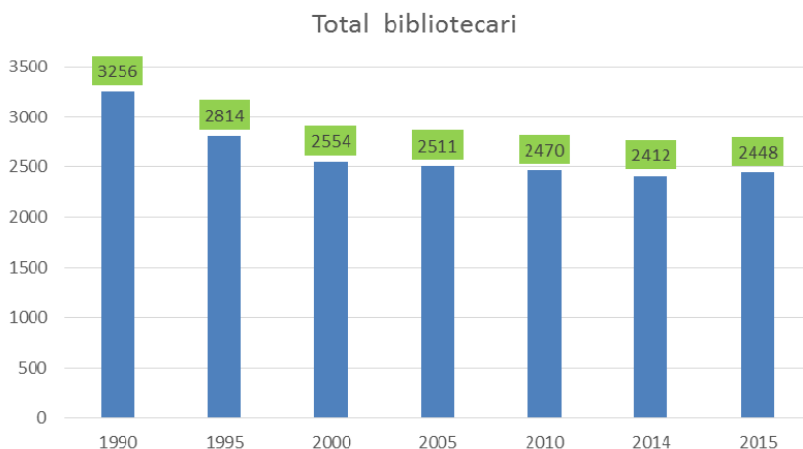


Fig. nr.11

Nr. total de bibliotecari din bibliotecile publice între anii 1990-2015

Diferența dintre numărul maxim de bibliotecari, înregistrat în anul 2008, de exemplu, și numărul minim, înregistrat în anul 2012 este de 75 de bibliotecari. Dată fiind perioada de criză financiară, cifra nu este una semnificativă. Mult mai serioasă este diferența dintre bibliotecari echivalent norme întregi, care a scăzut cu 233 de persoane (aproximativ 10% din numărul total de bibliotecari) și scoate în relief faptul că foarte mulți bibliotecari muncesc pe normă incompletă, iar aceasta deja influențează calitatea activității. Pe fonul acestor scăderi se evidențiază creșterea numărului de bibliotecari cu studii superioare, de la 1195 în 2008 la 1276 în 2012. A crescut, dar nu atât de semnificativ și numărul bibliotecarilor cu studii superioare de specialitate de la 770 în anul 2009 la 792 în anul 2012. O scădere destul de accentuată a înregistrat numărul de bibliotecari cu studii medii, inclusiv de specialitate: de la 1311 în 2008, la 1155 în anul 2012 și respectiv bibliotecarii cu studii medii de specialitate de la 811 în anul 2008, la 645 în anul 2012. Această scădere poate fi explicată prin faptul că specialiștii cu studii medii se pensionează, iar Specialitatea de Biblioteconomie și Știința Informării a Colegiului de Arte de la Soroca, care și-a reluat activitatea de câțiva ani, încă nu are

capacitatea de a acoperi golul format.

La capitolul număr de bibliotecari, raportat la populația țării, media demonstrează o situație destul de bună.

IFLA-UNESCO recomandă o unitate de bibliotecar echivalent normă întreagă la 2500 de persoane. Media înregistrată la noi este de 1650. Sub acest aspect lucrurile nu s-au schimbat prea mult. În anul 2008 media era de 1500 de locuitori la un bibliotecar echivalent normă întreagă.

Un număr mai mare de bibliotecari decât cel recomandat de forumurile de profil, ar putea fi justificat dacă este însoțit de un număr mare de utilizatori, împrumuturi, vizite, referințe, evenimente culturale și științifice, activități de instruire a utilizatorilor per bibliotecar, extinderea serviciilor în spațiul virtual, crearea conținuturilor și diseminarea on-line a acestora etc. Sub acest aspect situația evoluează foarte lent. Cu toate schimbările care s-au produs în ultimii ani, unui bibliotecar îi revin în mediu 427 de utilizatori, volum de muncă mult mai mic decât recomandările existente, deși trebuie să remarcăm că cifra este în continuă creștere, chiar dacă creșterea este puțin semnificativă. Situația ar putea să se schimbe radical odată cu perfectarea evidenței activității bibliotecare, prin extinderea spre spațiul virtual.

Tehnologizarea, internetizarea și integrarea informațională

Informatizarea bibliotecilor din Moldova a demarat la începutul anilor 90 ai secolului trecut. În anii 1995-2000 bibliotecile universitare, științifice, Biblioteca Națională, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” au fost dotate cu echipament și software (sistemul integrat de bibliotecă TINLIB). Aceste biblioteci și-au creat rețele locale, baze de date bibliografice și speciale. În anii 2000-2001 începe procesul de informatizare a bibliotecilor publice din teritoriu, inclusiv și a celor din spațiul rural.

În 1999 a fost elaborat Programul de Stat pentru informatizarea Sistemului național de biblioteci, care propunea crearea sistemului informațional unic al bibliotecilor din RM și integrarea lor în sistemul informațional național și mondial prin intermediul creării rețelelor informaționale de tip deschis. Acesta și-a găsit dezvoltarea ulterioară în „Programul Național de consolidare a rolului bibliotecilor în edificarea societății informaționale” și a stat la baza elaborării Strategiei Naționale de dezvoltare a societății informaționale „Moldova electronică” și a Planului de acțiuni pentru realizarea acesteia (domeniul biblioteci).

Ultimul document important în acest sens este *Programul național de informatizare a sferei culturii pentru anii 2012-2020*¹¹, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.478, 2012 care oglindește și problemele bibliotecilor dar se realizează mult mai lent decât o cer necesitățile societății.

Procesul de tehnologizare, internetizare și integrare informațională a început mai târziu în bibliotecile publice din Republica Moldova decât în alte țări, dar este ireversibil, va continua și se va extinde permanent.

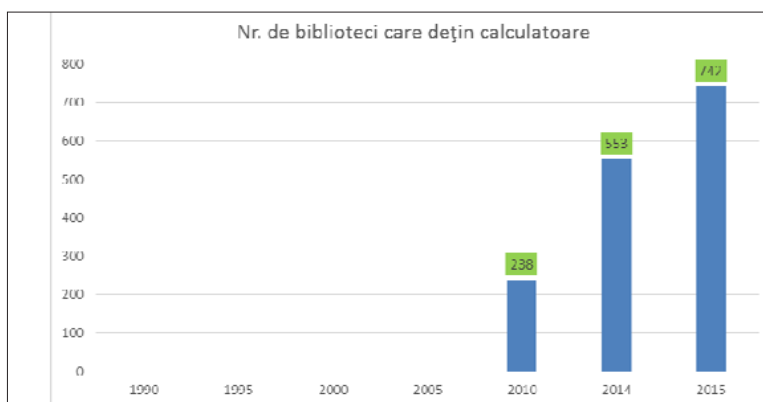


Fig. nr.12

Nr. de biblioteci care dețin calculatoare din bibliotecile publice între anii 1990-2015

În anul 2010 doar 238 din bibliotecile publice raportau că au în dotare computere și doar 148 de biblioteci aveau conexiunea internet.

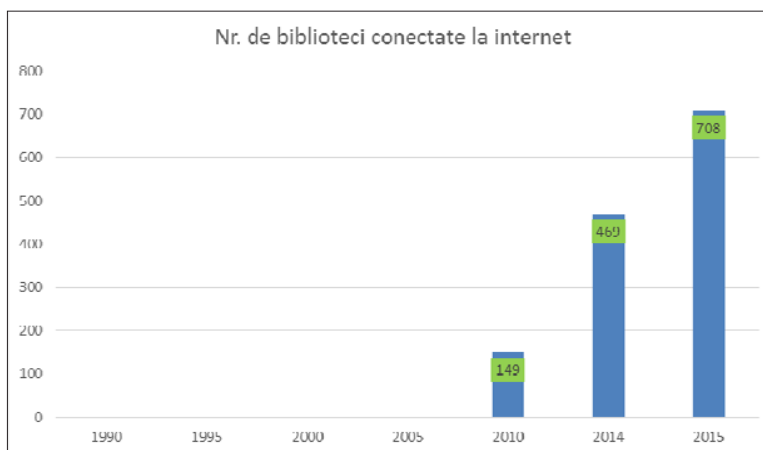


Fig. nr.13

Nr. de biblioteci conectate la Internet din bibliotecile publice între anii 1990-2015

¹¹ HOTĂRÂRE cu privire la Programul național de informatizare a sferei culturii pentru anii 2012-2020 Nr. 478 din 04.07.2012[on-line].[citat pe 11 februarie 2016] Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=344020>

Conform situației de la 1 ianuarie 2013 din cele 1374 de biblioteci publice, 336 (24,5%) dețin calculatoare și 220 (16%) sunt conectate la internet. Numărul total de calculatoare este de 1132, din care 831 – conectate la internet. În anul 2012 au fost achiziționate 146 de calculatoare. Pentru utilizatori sunt disponibile 575 de calculatoare, din care 452 de conectate la internet, 236 de imprimante și 106 scannere.

Din totalul de biblioteci publice, 51 de biblioteci întrețin 78 de site-uri și bloguri.

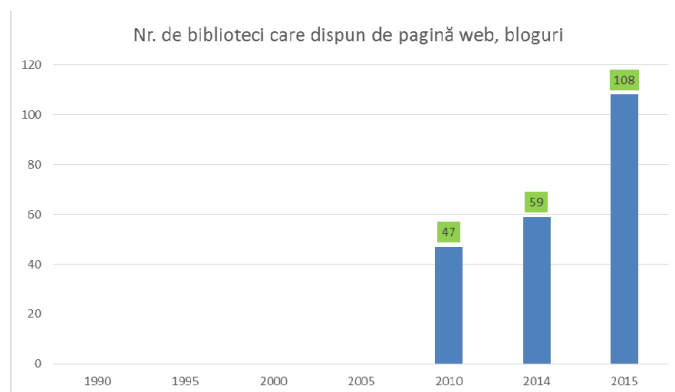


Fig. nr.14

Nr. de biblioteci care dispun de pagină web, bloguri din bibliotecile publice între anii 1990-2015

Sondajul Național 2013 „Percepția, asimilarea și susținerea, de către populație a e-Transformării Guvernării în Republica Moldova”, efectuat la comanda Centrului de Guvernare Electronică în scopul determinării și monitorizării dinamicii nivelului de înțelegere, susținere de către cetățeni a procesului de e-Transformare, al gradului de deschidere al cetățenilor spre utilizarea serviciilor publice electronice și nivelul de utilizare a produselor de e-Guvernare în țară, demonstrează că cetățenii țării sunt, din ce în ce mai deschiși pentru accesarea serviciilor publice în regim on-line. Rezultatele sondajului demonstrează creșterea cu 12% în comparație cu anul precedent (2012) a gradului de deschidere a cetățenilor pentru utilizarea e-serviciilor (prin intermediul calculatorului și/sau telefonului mobil): de la 53% în 2011, 57% în 2012 la 65% în 2013. În 2013 s-a dublat numărul persoanelor care cunosc avantajele oferite de procesul de e-Guvernare, iar ponderea cetățenilor care susțin (de la moderat până la în deplină măsură) implementarea reformei a crescut de la 58% în 2012 până la 68% în 2013.

În același timp, în 2013 s-a mărit ponderea gospodăriilor care dețin cel puțin un calculator, de la 58% în 2012 până la 64%, iar ponderea gospodăriilor care au conexiune la internet a crescut cu circa 9% în comparație cu situația din 2012,

ajungând în 2013 la 62%. Pentru accesarea serviciilor on-line circa 97% dintre respondenți au declarat că utilizează computerul, iar 3% - telefonul mobil.

Potrivit studiului sociologic *Fișele de raportare a cetățenilor. Republica Moldova (2010)*,¹² bibliotecile sunt la acest capitol pe ultimul loc din cele 30 de instituții care prestează servicii publice. Cei mai mulți dintre respondenți – 66% accesează internetul acasă. Cifra extrem de mică se explică prin nivelul scăzut de automatizare și de informatizare a serviciilor bibliotecilor publice. Este foarte mare diferența dintre spațiul urban și rural unde procentul bibliotecilor deținătoare de calculatoare este de numai 18% și doar 9% de biblioteci au acces Internet. Este o discordanță foarte mare între oferta bibliotecilor și necesitățile utilizatorilor. Conform studiilor, în jurul a 55% din populația țării de 18 ani și peste, utilizează Internetul. Studiile arată, de asemenea, că nu toți utilizatorii au un nivel de abilități foarte avansat. Aici se ascunde marele potențial al bibliotecilor!

Deși numărul bibliotecilor care au creat site-uri sau bloguri este încă relativ mic, deja putem vorbi despre un început de rețea virtuală a bibliotecilor publice. Cele 71 de pagini Web și bloguri ale bibliotecilor, multe dintre care oferă și full-textele publicațiilor de specialitate editate de biblioteci, inclusiv site-ul BNRM, Blogul de biblioteconomie și știința informării, Blogul Bibliotecile Publice din Republica Moldova, alte 7 bloguri dezvoltate de diverse secții ale BNRM, site-ul și Blogul Bibliotecii Naționale pentru Copii „I.Creangă”, cele 37 de site-uri și bloguri ale BM „B.P.Hasdeu”, paginile bibliotecilor pe diverse rețele de socializare formează rețeaua virtuală de informare și comunicare profesională, care unește bibliotecarii țării, indiferent de apartenență departamentală sau dimensiune geografică.

O explicație pentru creșterea lentă a numărului de site-uri și bloguri create de bibliotecile publice, care nu ține pasul cu creșterea numărului de biblioteci conectate la Internet este lipsa specialiștilor în domeniul tehnologiilor informaționale, dar și insuficiența competențelor tehnologice ale bibliotecarilor. Dacă pentru site-uri pentru dezvoltarea cărora sunt necesare finanțe suplimentare care nu se regăsesc în bugetele bibliotecilor există explicație, atunci nu există nici un fel de explicații pentru lipsa inițiativei bibliotecarului pentru crearea blogurilor, prin utilizarea platformelor gratuite.

Ca exemplu de eficiență în utilizarea instrumentelor Web 2.0 poate servi Blo-

¹² Fișele de raportare a cetățenilor. Republica Moldova [on-line]. [citat pe 28 ianuarie 2016] Disponibil: http://www.statistica.md/public/files/despre/evaluare_opinii/Fise_raportare_IPP_detaliat.pdf

gul de biblioteconomie și știința informării, BNRM¹³. Blogul a fost conceput ca o platformă de comunicare și informare în domeniu, având ca și grup țintă profesioniști din biblioteconomie și știința informării. Conform datelor statistice furnizate de panoul de control (situația de la finele anului 2015), de la lansarea în 2010 prin intermediul blogului au fost diseminate 3352 de documente, informații, link-uri, structurate în 109 de categorii, care oferă posibilitatea căutării în arhiva blogului. Blogul a fost accesat de aproximativ 300 000 de ori. Accesările vin din 97 de țări, în top aflându-se România, Spania, SUA etc.

În discuțiile profesionale, prin postări, comentarii, se implică tot mai insistent și bibliotecarii din spațiul rural, accesul cărora la informații și evenimente este, sau a fost până la apariția internetului, mai limitat. În perioada la care facem referire au fost înregistrate peste 700 de comentarii, inclusiv de la bibliotecarii din spațiul rural.

Un alt exemplu la fel de pozitiv este site-ul <http://www.slideshare.net>. Prin intermediul contului de pe site-ul Slideshare, care are intrare directă de pe Blogul de biblioteconomie și știința informării <http://www.slideshare.net/cdbclub> bibliotecarii din țară pot accesa prezentările PowerPoint, de la activitățile științifice organizate la nivel național, zonal sau local, documente Word și PDF, documente video etc. A fost practic creată o minibibliotecă de specialitate on-line. În condițiile în care, din cauza penuriei financiare constante, bibliotecile pot edita publicațiile seriale sau alte lucrări elaborate doar într-un tiraj foarte limitat, comunicarea informațiilor și a cunoștințelor pe această cale este foarte importantă. Un exemplu de eficiență poate servi lucrarea *Imaginea bibliotecii publice* <http://www.slideshare.net/cdbclub/imaginea-bibliotecii-publice> accesată de 10 203 ori, selecția *Citate despre cărți* <http://www.slideshare.net/cdbclub/citate-carti> accesată de 15 477 ori, studiul *Statistica ca vector de imagine* <http://www.slideshare.net/cdbclub/statistica> accesat de 3275 ori.

Programul Biblioteci Globale în Moldova, Novateca

În ultimii ani componența tehnologică din bibliotecile publice s-a schimbat mult grație megaproiectului de modernizare a bibliotecilor, Biblioteci Globale în Moldova, Novateca.

Moldova se înscrie printre cele 17 țări acceptate în Programul Biblioteci Globale al Fundației Bill și Melinda Gates. Parte din Programul Dezvoltarea Globală,

¹³ Blogul de biblioteconomie și știința informării // <https://clubbib2.wordpress.com/>

Inițiativa Bibliotecii Globale lucrează cu anumite țări care demonstrează necesitatea și disponibilitatea de a ajuta bibliotecile publice să ofere acces gratuit la computere și Internet și de a instrui bibliotecarii și utilizatorii în vederea utilizării eficiente a acestor instrumente. Programul Bibliotecii Globale prevede transformarea bibliotecilor publice în resurse vitale care pot ajuta la îmbunătățirea vieții a milioane de oameni.

Inițiativa Bibliotecii Globale a Fundației Bill și Melinda Gates are menirea să deschidă lumea cunoașterii, a informației și a oportunităților egale pentru cât mai mulți oameni.

Bibliotecile din țările care au realizat, sau au început realizarea proiectului înaintea țării noastre: SUA, Chile, Mexico, Botswana, Vietnam, Lituania, Letonia, România, Ucraina, Polonia, Bulgaria, etc. au acumulat o experiență bogată și au reușit să scoată bibliotecile publice pe altă traiectorie de dezvoltare.

În SUA prin acest program toate bibliotecile publice au fost conectate la internet. În Ucraina, proiectul numit „Bibliomist” a avut ca scop echiparea cu computere către anul 2013 a 1500 de biblioteci din întreg spațiul ucrainean. De asemenea, a avut loc instruirea bibliotecarilor în vederea utilizării tehnologiilor și implementării serviciilor inovative.

În Polonia, Programul de Dezvoltare a Bibliotecilor s-a axat pe îmbunătățirea activității bibliotecilor din spațiul rural. În cadrul programului au fost informatizate și conectate la internet 3350 de biblioteci.

În Letonia proiectul s-a derulat cu genericul „Biblioteci puternice. Comunități puternice” și a avut ca scop revitalizarea activității bibliotecilor prin conectarea la internet și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Din interviul Silviei Matheews Burwell, președinta Programului de Dezvoltare Globală de la Fundația Bill & Melinda Gates¹⁴ despre programul implementat în România, se desprinde ideea, că fundația ajută acolo unde consideră că este infrastructura necesară, unde sunt bibliotecari gata să facă față sarcinilor asumate, unde „există un angajament al autorităților de a realiza progrese în a face tehnologia disponibilă tuturor”.

Toate aceste criterii au fost demonstrate de comunitatea bibliotecară din țară. În anul 2011, IREX Moldova, la solicitarea Fundației Bill și Melinda Gates a eval-

¹⁴ De ce a ales Bill Gates să modernize bibliotecile din România?// [on-line]. [citat pe 11 februarie 2016] Disponibil: <http://www.ziare.com/bill-gates/melinda-gates/de-ce-a-ales-bill-gates-sa-modernize-bibliotecile-din-romania-1087197>

uat necesitățile și a analizat starea de fapt a bibliotecilor publice din Moldova. Rezultatele au fost publicate în raportul „Accesul la informații prin Bibliotecile Publice din Republica Moldova”¹⁵. Conform sondajului, 71% de utilizatori au demonstrat convingerea că bibliotecarii le sunt de mare ajutor, iar 48% de utilizatori au menționat că bibliotecarii îi învață cum să folosească instrumentele de informare.

Concluziile raportului denotă faptul că bibliotecile sunt instituțiile care pot să umple golul informațional în comunitățile rurale, precum și faptul că acestea reprezintă instituțiile potrivite care pot aduce schimbarea la nivel de comunități. Aceste concluzii au fost printre argumentele forte de a începe programul Global Libraries în Republica Moldova.

La 23 mai 2012, a avut loc lansarea Programului Global Libraries în Moldova, unde a participat conducerea de vârf a țării care, prin mesajul prim-ministrului, și-a asumat un angajament și a scos în relief importanța bibliotecii în Societatea Cunoașterii. Toată susținerea pentru această inițiativă a răsunat în mesajele de salut ale reprezentanților Ministerului Culturii, Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Șirul de manifestări prilejuite de acest eveniment deosebit de important pentru viața culturală a țării s-a deschis cu Forumul „Modernizarea Bibliotecilor Publice din Republica Moldova” unde au participat bibliotecari, specialiști IT, factori de decizie politică și financiară etc. Proiectul – pilot a inclus 68 de biblioteci din 12 raioane, respectiv:

RAIONUL SOROCA. Biblioteca Publică Raională Soroca și rețeaua formată din bibliotecile publice din s. Cosăuți, s. Vădeni, s. Voloave, s. Nimereuca, s. Bădiceni

RAIONUL DROCHIA. Biblioteca Publică Raională Drochia și rețeaua de biblioteci din s. Nicoreni, s. Baroncea, s. Chetrosu, s. Lazo

RAIONUL UNGHENI. Biblioteca Publică Raională Ungheni și bibliotecile din s. Teșcureni, s. Bumbăta, s. Gherman, s. Cornești, s. Rădenii Vechi

RAIONUL CĂLĂRAȘI. Biblioteca Publică Raională Călărași și bibliotecile din s. Sadova, s. Dereneu, s. Telemeu, s. Hoginești, s. Vălcineț

¹⁵ Accesul la informație prin bibliotecile publice din R. Moldova: Raport/ [Filiala din Rep. Moldova a Consiliului pentru Cercetări și Schimburi Intern. (IREX)]. – Ch. : Imprint Plus, 2012.– 48p.

RAIONUL ORHEI. Biblioteca Publică Raională Orhei și bibliotecile din s. Ciocîlteni, s. Pohrebeni, s. Vatici, s. Bolohan, s. Step-Soci

RAIONUL TELENEȘTI. Biblioteca Publică Raională Telenești și bibliotecile din s. Chiștelnița, s. Pistruieni, s. Văsieni, s. Țîntăreni, s. Ghiliceni

RAIONUL CĂUȘENI. Biblioteca Publică Raională Căușeni și bibliotecile din or. Căinari, s. Taraclia, s. Săiți, s. Ursoaia, s. Plop-Știubei

RAIONUL TARACLIA. Biblioteca Publică Raională Taraclia și bibliotecile din s. Cairaclia, s. Valea-Perjei, s. Budăi, s. Corten

UTA GĂGĂUZIA. Biblioteca Publică Raională Ceadr-Lunga și bibliotecile din or. Vulcănești, s. Chiriet-Lunga, s. Svetlii, s. Baurci, s. Beșghioz

RAIONUL HÎNCEȘTI. Biblioteca Publică Raională Hîncești și bibliotecile din s. Sărata-Galbenă, s. Dancu, s. Cărpineni, s. Stolniceni

RAIONUL LEOVA. Biblioteca Publică Raională Leova și bibliotecile din s. Tomai, s. Sărata-Răzeși, s. Sărățica Nouă, s. Borogani

RAIONUL CAHUL. Biblioteca Publică Raională Cahul și bibliotecile din s. Crihana-Veche, s. Cucoara, s. Taraclia de Salcie, s. Văleni, s. A.I.Cuza.

Proiectul pilot a demonstrat capacitatea bibliotecilor publice de a implementa Programul Național și a convins finanțatorii că bibliotecarii din Moldova sunt pregătiți pentru echiparea bibliotecilor cu noi tehnologii, accesul la internet și instruirea bibliotecarilor și utilizatorilor în vederea utilizării acestora. La 27 martie 2014, a avut loc Lansarea Programului Național Novateca. Conform strategiei, pe parcursul Programului vor fi dotate cu TIC 1000 de biblioteci și instruiți 1500 de bibliotecari.

Scopul programului este de a facilita transformarea bibliotecilor publice din țară în centre comunitare vibrante grație unui grant în valoare de 12 milioane de dolari acordați de către Fundația Bill și Melinda Gates.

Obiectivele Programului Novateca includ:

- Facilitarea modernizării bibliotecilor publice prin dotarea acestora cu tehnologii informaționale moderne pentru accesul public la informații;
- Consolidarea unui sistem de dezvoltare profesională a bibliotecarilor, care va instrui mai mult de 1500 de bibliotecari să poată oferi servicii moderne de bibliotecă centrate pe necesitățile cetățenilor;
- Facilitarea comunicării și susținerea colaborării dintre bibliotecari de diferite ranguri și vârste ce servesc drept modele de urmat;

- Fortificarea abilităților bibliotecarilor de relaționare cu oficialii administrației publice locale și naționale, pentru a asigura prioritatea strategică și finanțarea bibliotecilor publice și pentru a-i ajuta să înțeleagă valoarea bibliotecilor ca centru comunitar;

- Sporirea susținerii publicului larg în derularea inițiativelor de transformare a bibliotecilor în centre comunitare vibrante prin inițierea parteneriatelor cu ONG-uri, grupuri de cetățeni și entități din sectorul privat.

Programul Novateca se va axa pe patru domenii principale de activitate, pentru realizarea obiectivelor propuse: dotarea bibliotecilor cu tehnologii moderne, instruirea bibliotecarilor, colaborarea cu autoritățile publice locale și centrale în vederea susținerii bibliotecilor publice în calitate de centre de dezvoltare comunitară și conlucrarea cu societatea civilă și sectorul privat pentru sensibilizarea publicului și a instituțiilor față de modernizarea bibliotecilor. Toate activitățile programului Novateca susțin dezvoltarea liderilor bibliotecari în inovarea serviciilor de bibliotecă și modernizarea bibliotecilor la nivel local, regional și național.

La 24 februarie 2015, Ministerul Culturii și programul Novateca au făcut publică lista raioanelor și a bibliotecilor publice selectate să se alăture rețelei de biblioteci moderne, care oferă noi servicii comunităților din Moldova. În această rundă de selectare, alte 350 de biblioteci publice vor fi echipate cu peste 1200 de computere și software pentru a facilita accesul publicului, în mod gratuit, la internet și resursele on-line. Mai important, peste 400 de bibliotecari vor beneficia de instruire în domeniile tehnologii informaționale și servicii moderne de bibliotecă.

Raioanele selectate sunt: Anenii Noi, Basarabeasca, Drochia, Călărași, Cahul, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Dubăsari, Fălești, UTA Găgăuzia, Glodeni, Hîncești, Leova, Nisporeni, Ocnița, Orhei, Râșcani, Rezina, Sângerei, Soroca și Telenești.

Douăzeci și trei de biblioteci raionale împreună cu 358 de biblioteci satești au depus cereri de a se alătura rețelei existente Novateca.

Fiecare dintre bibliotecile selectate beneficiază de sprijinul autorităților publice locale, care înțeleg și apreciază valoarea unică adusă comunității de bibliotecă. Raioanele finaliste au fost evaluate și selectate de către o comisie compusă din reprezentanți și actori cheie din rândul bibliotecilor publice din Moldova. Toate raioanele selectate întrunesc condițiile minime de selectare pentru întreținerea echipamentului și asigurarea unui mediu sigur și confortabil pentru utilizatorii

bibliotecilor.

Novateca a reușit să sporească nivelul de conștientizare în rândurile populației a importanței bibliotecii pentru comunitate, a determinat liderii și decidenții locali să schimbe percepția despre biblioteca publică și să aloce fonduri pentru remodelarea bibliotecii și a serviciilor oferite.

O atenție deosebită Novateca acordă instruirii bibliotecarilor. În cadrul proiectului pilot au fost create 6 Centre Regionale de Formare, respectiv: Orhei, Căușeni, Ceadâr-Lunga, Ungheni, Soroca, Leova. Au fost instruiți câte doi formatori pentru fiecare din aceste centre.

Deschiderea oficială a primului CRF a avut loc la 12 februarie 2013, în incinta Bibliotecii Publice Raionale Leova. Evenimentul a fost susținut de Ambasadorul SUA în Moldova, William Moser, Prima Doamnă a Republicii Moldova, Margareta Timofti și reprezentantul Fundației Bill & Melinda Gates, Sandra Fried.

În anul 2014 a fost deschis Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari¹⁶, în spațiile Bibliotecii Municipale B.P.Hasdeu, iar în octombrie 2015, în cadrul Bibliotecii Naționale, a fost deschis Centrul de Statistică, Cercetare și Dezvoltare.¹⁷

Dezvoltarea serviciilor

Biblioteca însăși este un serviciu public. Modelul Biblioteconomic Tradițional în baza căruia au fost educați profesional majoritatea bibliotecarilor, și este încă viabil în prezent în Sistemul Național de Biblioteci, are la bază trei piloni: spațiile, colecțiile, personalul. Respectiv, bibliotecarii ultimilor 25 de ani și-au axat serviciile pe spații, colecții și au fost mai mult custozi de publicații, decât promotori de informații și servicii. Puține s-au schimbat pe parcursul anilor. Marea schimbare începe să se contureze spre sfârșitul ultimului deceniu al mileniului trecut și este impulsionată, pe de o parte, de implementarea tehnologiilor de informare și comunicare în activitatea bibliotecară și, pe de altă parte, de schimbările survenite în comportamentul, necesitățile și așteptările utilizatorului. Derularea Programului Național Novateca a accelerat substanțial ritmul de dezvoltare și diversificare a serviciilor. Această perioadă este caracterizată, mai ales, de dezvoltarea serviciilor non-tradiționale și afirmarea bibliotecii publice ca important spațiu comunitar.

¹⁶ <http://www.hasdeu.md/item-retea-centrul-national-de-excelenta-profesionala-a-bibliotecarilor-54/>

¹⁷ <https://cscdblog.wordpress.com/noutatievenimente/>

Influențate de mediile digitale și schimbările din comportamentul utilizatorilor, bibliotecile publice își regândesc treptat rolul, serviciile și prioritățile. Sunt create un șir de servicii relative la bibliotecă în calitatea ei de loc de întâlnire pentru membrii comunității, spațiu pentru învățarea neformală, activități culturale și evenimente.

Care au fost factorii care au impulsionat catapultarea pe prim-plan a utilizatorului și a serviciilor pentru utilizator? În primul rând, aceasta se datorează faptului că în majoritatea țărilor dezvoltate are loc trecerea treptată la un nou tip de dezvoltare socială și economică: de la economia industrială la economia serviciilor și globalizare. În al doilea rând, problema promovării serviciilor și diversificării acestora se pune mai serios în contextul trecerii de la Societatea Informației la Societatea Cunoașterii, când devine tot mai evident, că biblioteca face cu greu față concurenței impuse de diverși promotori de informații și, trebuie să găsească alte modalități de a interesa utilizatorii. Trecerea de la Societatea Informației la Societatea Cunoașterii pentru biblioteci înseamnă trecerea de la oferirea accesului la informații la oferirea cunoștințelor. În al treilea rând, nu este de neglijat nici faptul, că implementarea TIC salvează timpul și eficientizează activitatea bibliotecarului, multe din sarcinile specifice activității bibliotecarului pot fi efectuate de către utilizator. Iar aceasta presupune alte roluri pentru bibliotecari. Mai multe servicii, mai multe activități de instruire, mai mult timp dedicat utilizatorilor.

Biblioteconomia modernă definește 3 valuri în schimbarea bibliotecii:

- Anii 80 când bibliotecile încep pregătirea bazelor de date bibliografice, care au stat la baza OPAC-urilor. OPAC-urile se numără printre primele servicii oferite de biblioteci on-line. BNRM începe această activitate în anul 1991. Celelalte biblioteci încep procesul ceva mai târziu.

- Anii 90 – primul deceniu al secolului curent, perioadă marcată de conectarea bibliotecilor la Rețeaua Globală Internet și apariția noilor medii digitale. În această perioadă bibliotecile încep să dezvolte servicii noi, cum ar fi, pagini Web ale bibliotecilor, servicii web, de tipul „Întreabă bibliotecarul”, acces la revistele electronice etc. Biblioteca Congresului este conectată la Rețeaua Globală Internet în anul 1992. BNRM este conectată la Internet în anul 1997. În această perioadă BNRM, BNC „I.Creangă”, bibliotecile universitare și științifice încep să fie dotate cu echipament și soft specializat. Începe activitatea de creare a rețelelor locale.

- Al treilea val al schimbării este acum în plină dezvoltare și este marcat de

utilizarea motoarelor de căutare precum Google (sau Google-tizare, cum se mai spune), a site-urilor YouTube, Flickr, rețelelor de socializare Facebook, Twitter etc. Aceste servicii demonstrează foarte clar că bibliotecile nu mai controlează sfera accesului la informații și cunoaștere. Dar pierderea este recompensată prin faptul că bibliotecile folosesc mediile noi pentru a promova evenimentele, serviciile, produsele proprii. Este tot mai evidentă o nouă tendință în relațiile dintre producătorii de informații și utilizatori. Utilizatorii găsesc individual informația și o evaluează și chiar contribuie la crearea conținuturilor digitale pe platforme gen Wikipedia, Knol, bloguri, rețele de socializare etc.

La nivel internațional problema utilizatorului și a serviciilor bazate pe necesitățile utilizatorului se pune mai accentuat în ultimul deceniu al secolului XX și începutul primului deceniu al secolului XXI. Ghidul de dezvoltare IFLA-UNESCO Serviciile bibliotecii publice (ediția anului 2001) include un capitol aparte Satisfacerea necesităților utilizatorilor cu două subcapitole dedicate serviciilor și anume Servicii pentru utilizatori și Acces la servicii. Edificiile de bibliotecă (unul dintre cei trei piloni) apar aici, doar ca parte integrantă a acestui capitol și sunt tratate, în special, prin prisma asigurării serviciilor de calitate pentru utilizatori. Aceași viziune este perpetuată și în ediția anului 2010, completată și revăzută, a Ghidului.

Situația nu este prea diferită nici la noi. Sigur, cu câțiva ani întârziere. Documente elaborate în anii de după începutul reformei bibliotecare: cadrul legislativ, programele Simpozionului Științific Anul Bibliologic, publicațiile „Bibliotecile publice din Republica Moldova: situații statistice” din mai mulți ani, diverse programe și strategii de dezvoltare a bibliotecilor etc. demonstrează acest lucru.

La 24 decembrie 1991, la doar câteva luni de la Declararea Independenței, a fost aprobat printr-o Hotărâre a Colegiului Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova Modelul Strategic Sistemul Național de Biblioteci din Moldova, care prevedea modificări principale în structura și dirijarea bibliotecilor, completarea colecțiilor, formarea profesională a cadrelor de bibliotecă, economia de bibliotecă. Prioritatea strategiei a fost crearea bazei legislative și documentare pe care avea să alinieze biblioteconomia națională la normele și principiile biblioteconomice internaționale. Programul guvernamental de dezvoltare al Sistemului Național de Biblioteci al Republicii Moldova anexat Modelului Strategic al SNB prevedea, printre altele, proiectarea și construirea unor noi edificii, dezvoltarea colecțiilor, instruirea personalului. Problemele ce țin de utilizatori și servicii pot fi desprinse doar printre rânduri. O scăpare a strategiei?

Nu. La acea vreme era încă în plină dezvoltare Modelul Biblioteconomic Tradițional axat pe spații, colecții și personal. Deci, Modelul strategic a fost elaborat în stilul clasic al biblioteconomiei tradiționale. Începutul reformei bibliotecare de la noi n-a avut ca țintă clară serviciile de bibliotecă.

Nici Programul de dezvoltare a bibliotecilor în Republica Moldova (1997-2000), aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.610 din 2 iulie 1997, nu are un compartiment care să reflecte problemele utilizatorilor și a serviciilor. De fapt, acest program repetă structura Programului de dezvoltare aprobat în anul 1991, cu excepția compartimentului Relații internaționale, care aici lipsește.

Abia în proiectul Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Național de Biblioteci în perioada 2010-2020, compartimentul Informatizarea bibliotecilor include și obiectivul „Extinderea volumului de servicii oferite de biblioteci”.

Începutul reformei vine pe fonul unor servicii statice, accesul deschis avea să fie acceptat cu greu de bibliotecarii, care țineau sub lăcată cărțile mai valoroase și mai solicitate, nemaivorbind de cărțile ținute la index în bibliotecile mari, cenzurate din punct de vedere ideologic. În acești ani, cenzura ideologică a fost înlocuită de cenzura economică, care a dăunat la fel de mult dezvoltării. Deschiderea spre lumea occidentală a adus o mișcare de idei mult mai intensă. Bibliotecarii care au avut norocul să vadă alte țări și să cunoască alte biblioteci au venit cu idei, unele implementate cu succes, altele rămase după ușă să-și aștepte rândul. Schimbarea la față a bibliotecilor basarabene s-a accentuat, mai ales în primul deceniu al acestui secol, odată cu primele proiecte de informatizare.

Ciclul de publicații „Totalurile activității bibliotecilor publice din republică: situații statistice” demonstrează, că în ultimii ani bibliotecarii au fost foarte inventivi în privința serviciilor oferite tradițional, precum: consultarea documentelor în sălile de lectură, împrumutul la domiciliu, împrumutul interbibliotecar, mai noul serviciu de referințe unde se regăsesc serviciile bibliografice și de informare, serviciile de informare comunitară etc.

Bibliotecile publice au acumulat experiențe deosebite în a oferi servicii tradiționale de bibliotecă atât servicii cu caracter individual: convorbiri, liste, informații, cât și servicii destinate grupurilor de utilizatori sau publicului larg: prezentări și lansări de cărți, discuții, serate de întrebări și răspunsuri, treceri în revistă etc. Aici imaginația și creativitatea s-a manifestat la cote maxime. După primile proiecte de informatizare finanțate de Fundația SOROS, serviciile tra-

diționale au fost completate cu servicii mai noi, precum centre de informație juridică, informație din domeniul businessului, sănătății, centre de informație agricolă etc.

De mai puțin interes s-au bucurat servicii, precum bibliotecă-club, bibliotecă-cafenea- Internet, bibliotecă-teatru, bibliotecă-librărie, experimentate cu succes de alte biblioteci publice din lume. La capitolul servicii tradiționale bibliotecile stau destul de bine. Ele rămân și în continuare să ocupe un loc important în activitatea bibliotecilor obișnuite cu serviciile axate pe promovarea cărții și a informației. Dar, deja, este evident că se impune necesitatea unor servicii moderne, inovative, care să corespundă necesităților tuturor utilizatorilor, atât celor educați în spiritul biblioteconomiei tradiționale, cât și utilizatorilor din generația millennials.

Dacă urmărim programele Simpozioanelor Științifice Anul Bibliologic, în anii de început, găsim oglindite toate aspectele ce țin de organizarea activității bibliotecare, structură, legislație, instruire, activitățile de promovare a cărții și doar foarte superficial sunt tratate aspectele ce țin de serviciile moderne pentru utilizatori și de promovarea acestora. Către a doua parte a deceniului precedent, la Simpozionul Științific Anul Bibliologic 2006, care a avut loc la 28 martie 2007, cu genericul „Situția actuală și proiectele de perspectivă ale domeniului bibliotecar” se pune problema imaginii într-o comunicare prezentată de dna Lidia Sitaru, BPR Orhei și problema serviciilor în comunicarea „Serviciile de bibliotecă pentru copii în fața exigențelor” prezentată de dna Claudia Balaban. Tot aici apare ideea de bibliotecă – centru al comunității în comunicarea dnei Maria Furdui, BPR Telenești „Biblioteca Publică – centru istoric al comunității”. Anul Bibliologic 2007 a avut ca temă „Implementarea tehnologiilor informaționale în bibliotecile Moldovei: situația la zi” (relația de corespondență în paradigma destinație echipament – resurse informaționale – servicii informaționale). Aici, pentru prima dată este prezentată o temă axată pe utilizarea tehnologiilor Web 2.0 în asigurarea serviciilor pentru public, și anume „Blogs. Social bookmarking and tagging”. Comunicarea a fost prezentată de Laura Kaspari Hohtman, responsabil de resursele informaționale, Ambasada SUA în Varșovia.

Problema diversificării serviciilor pentru utilizatori ca factor de imagine se pune mai serios pe parcursul anului 2009 – anul promovării imaginii bibliotecii publice în comunitate, an când se conturează tot mai mult necesitatea formării imaginii pozitive a bibliotecii, modernizarea și diversificarea serviciilor, posibilitatea bibliotecii și abilitățile bibliotecarului de a satisface necesitățile de

informare și documentare ale utilizatorului. La Simpozionul Științific Anul Bibliologic 2009, unde au fost făcute totalurile anului promovării imaginii, dna Maria Rapcea, directoarea BPR Criuleni prezintă comunicarea „Modernizarea și extinderea serviciilor în BPR „T.Isac”, Criuleni”. Se vorbește concret despre serviciile noi, implementate în baza tehnologiilor de informare și comunicare. O altă comunicare reprezentativă prezentată în cadrul Anului Bibliologic 2009 a fost „Promovarea imaginii bibliotecii publice: forme și tehnici bazate pe Biblioteca 2.0” autor Ludmila Pânzaru, director adjunct, BM „B.P.Hasdeu”. Fiind vorba de Biblioteca 2.0 este clar că se vorbește de promovarea, în primul rând, a serviciilor axate pe utilizator.

Anul promovării imaginii (2009) a activizat preocupările bibliotecilor de studiere a nivelului de satisfacție a utilizatorilor vis-a-vis de serviciile oferite de bibliotecă și necesitățile de lectură, informare, documentare etc. ale acestora. Rezultatele eficiente în activitatea individuală sunt condiționate de cunoașterea utilizatorilor.

Anul Bibliologic 2010 a fost o linie de demarcare și a dat start dezvoltării și diversificării serviciilor, pentru că Biblioteca 2.0, care a constituit tema prioritară în activitatea bibliotecilor pe parcursul anului 2010, reprezintă o combinație de instrumente și atitudini, o nouă modalitate de promovare a serviciilor interactive de bibliotecă, centrate pe necesitățile utilizatorilor, prin intermediul noilor tehnologii internet și care se bazează pe exploatarea inteligenței colective în crearea conținuturilor și atragerea utilizatorilor în activitatea bibliotecii și în viața comunității. Biblioteca 2.0 este o nouă șansă pentru îmbunătățirea imaginii bibliotecii, chiar mai mult decât atât, pentru rezistența în timp a bibliotecii. Reușita acestei noi mișcări va depinde de faptul cum bibliotecarii vor folosi această platformă interactivă pentru a interesa utilizatorii, cum vor ști să axeze resursele info-documentare create pe interesele utilizatorului.

Bibliotecile care nu dispun de tehnologii vor încerca și în continuare să exploateze la maximum posibilitățile oferite de serviciile tradiționale, situând în centrul activității bibliotecii utilizatorul, necesitățile și așteptările lui.

Tehnologiile Web 2.0, blogurile, rețelele de socializare oferă posibilități enorme bibliotecilor, facilitează interacțiunea cu utilizatorii și comunicarea profesională. Pe site-ul www.slideshare.net, de exemplu, pot fi plasate prezentări PR, comunicări, documente, documente video, clipuri video etc. Un exemplu de implicare a utilizatorilor în crearea cunoștințelor este Wikipedia. Cele mai prestigioase lucrări și publicații fac referire la această enciclopedie on-line.

Tot mai mulți bibliotecari folosesc tehnologiile Web 2.0 pentru a promova serviciile, evenimentele, produsele etc., crează conturi pe diverse rețele de socializare.

Este tot mai evident că pentru a-și păstra pozițiile, bibliotecile trebuie să-și asume responsabilități noi. Printre serviciile foarte importante pe care le pot oferi bibliotecile, se numără formarea culturii informaționale a utilizatorilor și instruirea utilizatorilor, în special în vederea utilizării tehnologiilor de informare și comunicare.

Bibliotecile publice din alte țări au acumulat deja destulă experiență, privind implicarea în instruirea pe tot parcursul vieții și în special alfabetizarea informațională și alfabetizarea Web a utilizatorilor, instruirea utilizatorilor în vederea utilizării tehnologiilor de informare și comunicare, etc. Deși, încă destul de modeste unele începuturi se întrezăresc și la noi. Ore de instruire a utilizatorilor în vederea utilizării TIC oferă bibliotecile publice raionale Anenii Noi, Fălești, Ungheni, Biblioteca Publică din s. Crihana Veche, Cahul, precum și alte biblioteci care au beneficiat, începând cu anul 2000 de susținerea financiară a Fundației SOROS-Moldova și a altor organizații pentru implementarea proiectelor de informatizare.

Modernizarea spectaculoasă a tehnologiilor va spori și în viitor importanța alfabetizării informaționale a cetățenilor. De operativitatea găsirii și accesării informației depinde în mare măsură calitatea vieții. Oamenii acționează și iau decizii în dependență de informația de care dispun. Cultura informațională include cunoștințele de orientare biblioteconomică și cultura lecturii și presupune dezvoltarea unui complex de cunoștințe, abilități și deprinderi, suplimentare, inclusiv:

- Cunoștințe despre ce reprezintă procesul de informatizare, care sunt caracteristicile specifice societății informaționale și cum acestea influențează viața oamenilor;
- Orientarea în normele legale, privind răspândirea și utilizarea informației, asigurarea accesibilității informației, ocrotirea proprietății intelectuale;
- Orientarea în resursele informaționale tradiționale și electronice;
- Capacitatea de a crea instrumente proprii de căutare;
- Capacitatea de a folosi căile formale și neformale de comunicare pentru obținerea informației;
- Capacitatea de a difuza cunoștințe noi.

Avantajele oferite de tehnologiile de informare și comunicare sunt unanim recunoscute de profesioniștii domeniului din toată lumea, iată de ce în ultimele două decenii și chiar mai mult bibliotecile depun eforturi pentru a-și ajusta activitatea tehnologiilor. Strategiile de dezvoltare actuale sunt marcate de necesitatea de adaptare, inovații, învățarea pe tot parcursul vieții.

Pe fonul modernizării excesive a tehnologiilor, se conturează tot mai evident inegalitatea digitală dintre localități, biblioteci, persoane, care au acces și abilitățile necesare pentru a beneficia de tehnologiile moderne și cei care nu se pot bucura de acestea. În scurt timp se va contura o nouă specie de analfabeți – analfabeții digitali.

Salvarea bibliotecii o constituie utilizatorii săi, o nouă interacțiune cu aceștia, respectiv serviciile bibliotecii trebuie să fie centrate pe utilizator, iar biblioteca să fie plasată în centrul comunității. În dezbaterile profesionale din țările occidentale apare tot mai frecvent conceptul de „bibliotecă nouă”. În acest concept colecțiile și clădirile nu mai sunt puncte de referință. În centrul conceptului sunt situate necesitățile utilizatorilor în contextul Societății Cunoașterii. „Biblioteca nouă” implică dezvoltarea serviciilor noi de bibliotecă, bazate pe interacțiunea dintre biblioteca virtuală și biblioteca fizică și pe relațiile interactive dintre utilizatori și bibliotecă. Biblioteca nouă trebuie să fie acolo unde este utilizatorul: pe web, acasă, la serviciu, în asociații și cluburi, în grădinițe, în școli, în magazine. Serviciile noi necesită o nouă organizare și o nouă infrastructură.

Pentru a rămâne relevante pentru comunitate bibliotecile fac eforturi pentru:

- Integrarea serviciilor bibliotecare în viața de zi cu zi a cetățenilor;
- Oferirea conținuturilor digitale, muzică, filme, jocuri;
- Oferirea serviciilor noi atât în spațiul bibliotecii, cât și on-line. În spațiile bibliotecii oamenii întâlnesc alți oameni, comunică și participă. Spațiile sunt folosite pentru diverse dezbateri și activități;
- Dezvoltarea ofertelor relevante pentru toți membrii comunității. Pentru acesta, bibliotecile dezvoltă parteneriate cu instituții adiacente.

O problemă specifică tuturor bibliotecilor este publicitatea produselor și a serviciilor oferite. Pentru ca să fie folosite, serviciile trebuie să fie cunoscute. Devine tot mai clar că viitorul bibliotecii publice este sfera serviciilor și că serviciile pentru public vor constitui preocuparea principală în activitatea bibliotecii.

Biblioteca publică prin menirea ei este garant al protecției sociale în cultură. Aceasta înseamnă că serviciile bibliotecii publice trebuie să fie în principiu

gratuite, moment consfințit și în Manifestul IFLA-UNESCO pentru biblioteca publică, care specifică „Utilizarea bibliotecii publice trebuie să fie în principiu gratuită”. În Finlanda de exemplu, Legea cu privire la biblioteci are un capitol special „Serviciile gratuite ale bibliotecii”. La noi au fost făcute și unele tentative de percepere a taxelor pentru unele servicii, dar în linii mari serviciile de bază au rămas, în marea lor majoritate, gratuite. Legea RM „Cu privire la biblioteci” specifică în capitolul 4 „Drepturile și obligațiunile beneficiarului” „Utilizatorii pot beneficia în bibliotecă și de servicii contra plată în conformitate cu legislația în vigoare”, ceea ce ar însemna că în principiu serviciile sunt gratuite, precum prevede Manifestul IFLA-UNESCO, dar pot fi percepute și unele taxe. Există deci o ușă deschisă și trebuie să avem mare grijă ca această nișă să nu înghită serviciile obligatorii, care trebuie să fie gratuite. Serviciile moderne precum accesul la Internet, foarte solicitate și care ar putea favoriza schimbarea în bine a imaginii bibliotecii, sunt uneori contra cost lucru justificat prin greutatea de ordin financiar, dar total nedrept, dacă luăm în considerare faptul, că Internetul este un mijloc, mai modern, de accesare a informației, de multe ori a celei mai actuale și deci utile pentru utilizatori.

Pe aceste valori trebuie să se axeze și serviciile pentru public oferite de biblioteci. Există ideea că numărul de cititori în biblioteci depinde de nivelul de cultură al națiunii, dar problema ar putea fi pusă și invers. Pentru îmbunătățirea situației bibliotecile au nevoie de strategii de diversificare și extindere a serviciilor, care să prevadă îmbunătățirea serviciilor existente și dezvoltarea de servicii noi, axate pe necesitățile utilizatorilor. Orice strategie a bibliotecii, privind serviciile pentru utilizatori trebuie să reflecte:

- Prioritățile de dezvoltare ale societății și implicit ale comunității;
- Recomandările Manifestului și a Ghidului IFLA-UNESCO;
- Necesitățile utilizatorilor din aria de servire, în special a grupurilor cu necesități speciale și în special a utilizatorilor copii cu necesități speciale.

Concluzii

Cercetarea prezintă situația activității bibliotecilor publice din Republica Moldova în anii 1990-2015. Informația este bazată pe date statistice care permit evaluarea obiectivă a bibliotecilor publice din țară pe parcursul acestei perioade de timp. Indicatorii nu demonstrează că bibliotecile sunt tratate ca o prioritate națională.

Motivele descreșterii indicatorilor relevanți despre activitatea bibliotecilor

publice cum ar fi utilizatori, frecvențe, împrumuturi sunt calitatea colecției de publicații, numărul mic de achiziții noi, spații fizice neatractive, competențele bibliotecarilor. Dar motivul principal rezidă din repertoriul redus de servicii oferite cetățenilor. Bibliotecarii n-au excelat în încercarea de a ieși din propria zonă de confort. Tendința actuală este de a oferi membrilor comunității servicii despre care anterior nici nu gândeau că pot fi oferite de bibliotecă. Calculatoarele și accesul la internet oferă posibilități enorme pentru diversificarea serviciilor însă nu sunt soluția perfectă pentru bibliotecile publice ale țării. Majoritatea bibliotecilor încă nu oferă acces la internet. În aceste condiții, majoritatea bibliotecilor își limitează serviciile la împrumutul publicațiilor la domiciliu, expoziții de carte, liste tematice de literatură, nimic mai mult. Ori, bibliotecarul trebuie să fie acolo unde este utilizatorul, bibliotecarul trebuie să atragă și să uimească, să plaseze biblioteca în centrul comunității, să inoculeze cetățenilor ideea că bibliotecarul îi poate ajuta să găsească răspuns la întrebări, să se implice în activitatea bibliotecii și în viața comunității, să-i facă pe utilizatori să se simtă importanți.

Cum au diversificat serviciile cele 708 de biblioteci care au acces la internet? Ce programe au elaborat pentru utilizatorii maturi și pentru copiii? I-au învățat care sunt avantajele internetului, în ce scopuri pot utiliza o rețea de socializare, ce pot face cu ajutorul Skype-ului, Flickr-ului, Youtube-ului, Facebook-ului, cum le pot folosi eficient, fără a-și pierde timpul.

Biblioteca oferă oamenilor cu aceleași interese posibilitatea de a fi împreună, de a împărtăși idei, de a elabora proiecte. Bibliotecarul trebuie să fie în vâltoarea evenimentelor, să cunoască necesitățile membrilor comunității, să le intuiască, să propună lucruri care pot fi de folos.

Bibliotecile își extind serviciile spre a include domenii cum ar fi micul business și dezvoltarea afacerilor, educația și învățarea pe tot parcursul vieții, alfabetizarea tehnologică, comunicarea prin utilizarea tehnologiilor de informare și comunicare, căutarea locurilor de muncă, sănătate etc. Bibliotecile se implică tot mai activ în formarea competențelor digitale de bază ale cetățenilor.

La o serie de indicatori ale bibliotecilor publice corespund recomandărilor IFLA/UNESCO (locuitori per bibliotecă, locuitori per bibliotecar, fond total per locuitor).

În anii marcați de profundă criză financiară și de identitate, rețeaua bibliotecilor publice s-a micșorat cu 587 de unități. Nu este o cifră mare dacă comparăm bibliotecile publice de la noi cu ce se întâmplă în bibliotecile din alte țări. Unei

biblioteci îi revin în mediu 2500 de locuitori, cifră care corespunde recomandărilor IFLA/UNESCO pentru această categorie de biblioteci. În condițiile financiare precare cu care se confruntă țara este aproape o victorie faptul că s-a reușit păstrarea rețelei de biblioteci publice.

La capitolul nr. de bibliotecari, media pe țară demonstrează o situație relativ bună. IFLA/UNESCO recomandă o unitate de bibliotecar echivalent normă întreagă la 2500 de persoane. Media înregistrată la noi în anul 2012 este de 1650.

Formarea profesională continuă este cea mai mare problemă a bibliotecilor publice. Odată cu crearea Centrelor Regionale de Formare au fost create premi-sele necesare pentru procesul de dezvoltare a competențelor tehnologice a bibliotecarilor. Se impune consolidarea sistemului de formare profesională continuă la nivel național.

Nivelul de utilizare a resurselor depinde de numărul intrărilor noi și de calitatea intrărilor pentru care nu există un indicator de performanță. Indicatorii de performanță indice mediu de circulație a fondului de numai 1,2 care se menține stabil pe parcursul mai multor ani și rata medie de înnoire a fondului de 50 de ani (media pe 5 ani) reflectă calitatea scăzută și gradul de învechire a colecției. Publicațiile în limba română constituie în 2015 doar 8122,4 mii din fondul total de publicații.

Volumul publicațiilor cu grafie latină crește foarte încet. În anul 2012 acestea au constituit 27,8% din fondul total de publicații și 60,8% din fondul total de publicații în limba română. 39,2% din fondul de publicații în limba română sunt cele cu grafie chirilică.

Aceste cifre ar trebui să constituie un subiect aparte în procesul de negociere a bugetului pentru achiziții, dar și o atenționare serioasă pentru factorii de decizie responsabili pentru politica de editare și pentru industria cărții a țării.

Dotarea cu tehnologii moderne de informare și comunicare este mult sub nivelul necesităților. Doar 24,4% din totalul de biblioteci publice dețin calculatoare și 16% sunt conectate la internet. Este foarte mare diferența dintre spațiul urban și spațiul rural unde procentul bibliotecilor deținătoare de calculatoare este de numai 18% și doar 9% de biblioteci au acces la internet. Este în continuă creștere numărul vizitelor virtuale.

Bibliotecile care încă nu au tehnologii trebuie să plaseze utilizatorul în centrul activității bibliotecii, să scuture praful de pe metodele deja testate de servire, să adopte servicii noi, folosind toate posibilitățile și imaginația.

Bibliotecile care deja au cunoscut puterea tehnologiilor trebuie să caute și să găsească modalități de implicare a utilizatorilor în activitatea bibliotecii și în viața comunității, să fie lideri pentru cei care știu mai puțin ca ei, să fie deștepți și să învețe de la cei care știu mai multe decât ei. Bibliotecarul de azi, deja, are de făcut față utilizatorului născut în Era Digitală. Din numărul total de utilizatori unici (839.1 mii) câți au folosit în anul 2010 serviciile bibliotecii publice 378.1 sau 45% sunt copii de până la 16 ani, copii care n-au cunoscut un mod de viață fără Internet. Numai cu resursele info-documentare tradiționale bibliotecile nu pot convinge cetățenii, că biblioteca este locul potrivit, unde pot comunica, crea, unde pot să-și organizeze eficient timpul liber, unde pot primi ajutor, atunci când au nevoie.

Pentru a reuși, a fi mai atractive, a găsi parteneri și a se lăsa găsite, este necesar ca bibliotecile să fie cât mai vizibile în mediul on-line.

Biblioteca nu poate fi prosperă într-o societate care nu este prosperă. Cu toate problemele cu care se confruntă bibliotecile: starea spațiilor care nu corespund standardelor, necesităților și așteptărilor utilizatorilor, calitatea resurselor info-documentare sau chiar lipsa lor, insuficiența tehnologiilor moderne de informare și comunicare, competențelor bibliotecarilor neajustate la societatea modernă, 89% dintre respondenții sondajului „Fișele de raportare. Republica Moldova” (2011) se declară satisfăcuți de serviciile prestate de biblioteci. Aceasta înseamnă că pe fonul altor servicii publice, serviciile oferite de biblioteci par relativ bune.

În linii mari, schimbarea încă nu s-a produs. Schimbarea începe cu fiecare în parte. Bibliotecarii sunt cei cu care începe transformarea bibliotecilor.

Recomandări

- Actualizarea cadrului legislativ și normativ care să asigure funcționarea eficientă a bibliotecii;
 - Mărirea quantumului pe cap de locuitor pentru achiziționarea documentelor, respectarea recomandărilor IFLA/UNESCO la acest capitol (0.25 cărți per locuitor);
 - Mobilizarea responsabililor de cultură din teritoriu în vederea reanimării activității metodologice a bibliotecilor raionale/municipale-centre metodologice de nivel teritorial în conformitate cu Regulamentul Sistemului de asistență metodologică și de specialitate în RM;
- Restabilirea posturilor de bibliotecar-metodist în bibliotecile raionale în conformitate cu Criteriile de normare a resurselor umane în instituțiile biblio-

tecare;

- Identificarea posibilităților de atribuire a statutului de bibliotecă raională celor 10 biblioteci orășenești din centrele reședință de raion: Basarabeasca, Cimișlia, Criuleni, Florești, Ialoveni, Ocnița, Râșcani, Ștefan-Vodă, Șoldănești, Taraclia.

- Asigurarea protecției sociale a bibliotecarului;

- Majorarea cu două trepte a categoriilor de salarizare a bibliotecarilor;
- Atribuirea directorilor și directorilor adjuncți ai bibliotecilor publice statutul de funcționar public;
- Susținerea proiectelor de interes național: Festivalul Național al Cărții și Lecturii; Salonul Internațional de Carte; Sistemul Integrat Informațional al Bibliotecilor din Moldova (SIBIMOL);

La elaborarea unei viitoare strategii de dezvoltare a culturii, sau eventual a unei strategii de dezvoltare a bibliotecilor, toate aceste probleme trebuie să-și găsească oglindire cu termeni și responsabili concreți de soluționare a lor.

Referințe

1. Legea Republicii Moldova Cu privire la biblioteci [on-line]. [citată pe 10 ianuarie 2016] Disponibil: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=313314>
2. IFLA public library service guidelines. Edited by Cristine Koontz and Barbara Gubbin.– 2010. –150 p.
3. Nordic public libraries 2.0. –Danish Agency for Libraries and Media. – 2010.–112 p.
4. Managementul serviciilor de bibliotecă [on-line]. [citată pe 10 ianuarie 2016] Disponibil: <http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/pagina2.asp?id=cap11>
5. Managementul serviciilor pentru utilizatori în bibliotecile contemporane [on-line]. [citată pe 11 ianuarie 2016] Disponibil: http://www.kosson.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=270%3Amanagementul-serviciilor-dediu&catid=46%3Aevenimente-in-focus&Itemid=53&lang=en
6. Osoianu, Vera. Bibliotecile publice din Republica Moldova: dinamica activității 2008-2012[on-line]. [citată pe 26 ianuarie 2016] Disponibil: <http://www.slideshare.net/bibliotecipublice/comunicare-ab-2012>

7. Osoianu, Vera. Statistica bibliotecară ca vector de imagine // Buletinul ABRM. – 2010. – Nr.1. – P.21-28; Biblioteca. – 2010. – Nr.8. – P.226-233.

8. Osoianu, Vera. Departamentul Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie între tradiții și perspective // Magazin bibliologic. – 2002. – Nr.3. – P.59- 63.

9. Bibliotecile publice din Republica Moldova: situații statistice 1996. – Chișinău: BNRM, 1997.

10. Osoianu, Vera. Bibliotecile în oglinda cifrelor // Magazin bibliologic. – 2000. – Nr. 1. – P.16-17.

11. Fișele de raportare a cetățenilor. Republica Moldova [on-line]. [citată pe 28 ianuarie 2016] Disponibil: http://www.ipp.md/public/files/Publicatii/2010/Raport_CRC_2011-01-19_Rom1.pdf

12. Bibliotecile publice și accesul la informație în Republica Moldova: sondaj național [on-line]. [citată pe 10 ianuarie 2016] Disponibil: <http://clubbib.wordpress.com/2011/07/06/bibliotecile-publice-si-accesul-la-informatie-in-republica-moldova-sondaj-national>)

13. Serviciile bibliotecilor publice în percepția cetățenilor // [on-line]. [citată pe 28 ianuarie 2016] Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdbclub/serviciile-bibliotecilor-publice-n-percepia-cetenilor> .

14. Bibliotecile publice sunt esențiale în special pe timp de criză // [on-line]. [citată pe 11 februarie 2016] Disponibil: <http://clubbib.wordpress.com/2011/08/21/bibliotecile-publice-sunt-esentiale-in-special-pe-timp-de-crizapublic-libraries-are-particularly-essential-in-recessions>

15. Lansarea Programului Global Libraries în Moldova // [on-line]. [citată pe 11 februarie 2016] Disponibil: <http://clubbib2.wordpress.com/2012/05/21/lansarea-programului-global-libraries-in-moldova>

16. 2012 top ten trends in academic libraries // [on-line]. [citată pe 11 februarie 2016] Disponibil: <http://crln.acrl.org/content/73/6/311.full>

17. Baran, Paul-Andre. „Mă impresionează pasiunea oamenilor” [on-line]. [citată pe 11 februarie 2016] Disponibil: <http://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/ma-impresioneaza-pasiunea-oamenilor-interviu-paul-andre-baran>

18. Bibliotecile publice și accesul la informație în Republica Moldova: sondaj național // [on-line]. [citată pe 11 februarie 2016] Disponibil: <http://clubbib.wordpress.com/2011/07/06/bibliotecile-publice-si-accesul-la-informatie-in-re>

[publica-moldova-sondaj-national](#)

19. Fișele de raportare a cetățenilor. Republica Moldova (2011) // [on-line]. [citat pe 11 februarie 2016] Disponibil: http://www.ipp.md/public/files/Publicatii/2010/Raport_CRC_2011-01-19_Rom1.pdf
20. Global Libraries training guide. – Bill & Melinda Gates foundation, 2012. – 56p.
21. Global Library Statistics 1990-2000 // [on-line]. [citat pe 11 februarie 2016] Disponibil: www.ifla.org/III/wsis/wsis-stats4pub_v.pdf
22. IFLA public library service guidelines. 2nd, edited by Cristine Koontz and Barbara Gubbin. – 2010. – 150 p.
23. Osoianu, Vera; Dmitric, Ecaterina. Statistica – vector de imagine // [on-line]. [citat pe 12 martie 2016] Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdbclub/statistica>
24. Serviciile bibliotecilor publice în percepția cetățenilor // [on-line]. [citat pe 12 martie 2016] Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdbclub/serviciile-bibliotecilor-publice-n-percepia-cetenilor>

Anexa 2

Declarația de la Lyon privind accesul la informare și dezvoltare

Declarația de la Lyon din luna august 2014 a fost redactată în limba engleză, iar această versiune va prevala.

Națiunile Unite negociază o nouă agendă de dezvoltare pentru a urma Obiectivele de Dezvoltare Milenium. Agenda va ghida toate țările în sensul îmbunătățirii calității vieții persoanelor și va schița abordarea de noi obiective care trebuie atinse în perioada 2016 – 2030.

Noi, subsemnații, credem că accesul progresiv la informare și cunoaștere în cadrul societății susținute de disponibilitatea tehnologiilor de informare și comunicare (TIC), sprijină dezvoltarea sustenabilă și îmbunătățește calitatea vieții persoanelor.

Astfel, facem un apel la statele membre ale Națiunilor Unite pentru a stabili un acord internațional care să includă agenda de dezvoltare post 2015 pentru a asigura accesul tuturor, înțelegerea, utilizarea și diseminarea informației necesare pentru promovarea dezvoltării sustenabile și a societăților democratice.

Principii

Dezvoltarea sustenabilă își propune să garanteze pe termen lung prosperitatea socio-economică și bunăstarea persoanelor în orice loc s-ar afla. Pentru a reuși acest lucru, este esențială capacitatea guvernelor, a parlamentarilor, a autorităților locale, a comunităților și a societății civile de a lua decizii în cunoștință de cauză.

În acest context, dreptul la informare ar fi transformațional. Accesul la informație sprijină dezvoltarea, oferind putere oamenilor, în special persoanelor sărace sau marginalizate:

Să exercite drepturile civile, politice, economice, sociale și culturale.

Să fie activi din punct de vedere economic, productivi și inovatori.

Să dobândească și să aplice noi abilități.

Să-și îmbogățească identitatea și expresia lor culturală.

Să contribuie la procesul de luare a deciziilor și să participe într-o societate activă și responsabilă.

Să găsească soluții bazate pe comunitate în fața provocărilor dezvoltării.

Să garanteze responsabilitatea, transparența, buna guvernare, participarea și emanciparea.

Să măsoare progresul responsabilității publice și private a dezvoltării sustenabile.

Declarație

Având în vedere rezultatele Mesei Rotunde la Nivel Înalt cu privire la Agenda de Dezvoltare Post 2015, consultările post 2015 ale Programului de Dezvoltare al Națiunilor Unite (UNDP) și Raportul Grupului de Lucru deschis asupra domeniilor de interes, care au identificat rolul crucial al accesului la informare în sprijinul dezvoltării, noi, subsemnații, recunoaștem că:

1. Sărăcia este multidimensională iar progresul pentru eradicarea acesteia este relaționat cu dezvoltarea sustenabilă în cadrul diferitelor domenii.

2. Dezvoltarea sustenabilă trebuie să aibă loc într-un context bazat pe drepturile omului, în care:

a. inegalitatea să se reducă prin emancipare, educație și integrarea grupurilor defavorizate, inclusiv femeile, comunitățile indigene, grupurile minoritare, emigranții, refugiații, persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, copiii și tinerii.

b. egalitatea de gen, precum și responsabilitatea socială, economică și politică deplină, să poată fi îmbunătățite în mod semnificativ prin intermediul emancipării femeii și a fetelor prin acces egal la educație.

c. demnitatea și autonomia să poată fi consolidate prin intermediul asigurării accesului pe piața muncii, la meserii demne pentru toți.

d. accesul egal la informare, libertatea de exprimare, libertatea reuniunii și asocierii și intimitatea să fie promovate, protejate și respectate ca elemente fundamentale pentru independența fiecăruia.

Participarea publică a tuturor să fie garantată pentru a permite apariția schimbărilor necesare ce vor duce la îmbunătățirea calității vieții.

3. Accesul crescut la informare și cunoaștere, sprijinit de alfabetizarea universală, reprezintă un pilon fundamental al dezvoltării sustenabile. O mai mare disponibilitate a informației și a datelor de calitate, precum și participarea comunităților la procesul de creare, vor genera o alocare de resurse deplină și mai transparentă.

4. Intermediarii informației, precum bibliotecile, arhivele, organizații ale societății civile și mijloace de comunicare au capacitatea și resursele pentru a susține guvernele, instituțiile și indivizii să transmită, organizeze, structureze și să înțeleagă informația care este importantă pentru dezvoltare. Acest lucru se poate obține:

a. oferind informație privind drepturile fundamentale, servicii publice, mediul înconjurător, sănătate, educație, oportunități pe piața muncii și cheltuieli publice care să sprijine persoanele și comunitățile locale pentru a orienta propria dezvoltare.

b. identificând și centrând atenția vizând necesitățile și problemele care ar fi relevante și urgente în rândul populației.

c. punând în relație părțile interesate dincolo de barierele regionale, culturale sau de alt tip pentru a facilita comunicarea și schimbul de soluții de dezvoltare care pot fi adaptate astfel încât să se obțină un impact mai mare.

d. prezervând și garantând accesul constant al publicului la patrimoniul cultural, la resursele guvernamentale și la informație prin intermediul bibliotecilor, al arhivelor naționale și al altor instituții patrimoniale.

e. punând la dispoziție forumuri și spații publice pentru o mai mare participare și responsabilizare a societății civile în procesul de luare a deciziilor.

f. oferind formare și dezvoltare de abilități care să ajute persoanele să consulte și să înțeleagă informația și serviciile care să le fie cu adevărat utile.

5. Infrastructura îmbunătățită a TIC se poate utiliza pentru a crește gradul comunicării, pentru a accelera prestarea de servicii și pentru a oferi acces la informație crucială, în special în comunitățile aflate la distanță. Bibliotecile și alți intermediari ai cunoașterii pot utiliza TIC pentru a reduce breșa dintre politicile naționale și implementarea locală, pentru a garanta ca beneficiile dezvoltării să ajungă la toate comunitățile.

6. De aceea, subsemnații cerem statelor membre ale Națiunilor Unite să recunoască faptul că accesul la informare și abilitățile de utilizare eficientă a acesteia sunt obligatorii pentru dezvoltarea sustenabilă și să garanteze recunoașterea lor în agenda de dezvoltare post 2015 prin:

a. acceptarea dreptului de acces al persoanelor la informare și la date, respectând dreptul individual la viață privată.

b. recunoașterea rolului important pe care îl au autoritățile locale, intermediarii informației și infrastructura ca de exemplu TIC și un internet deschis ca mediu de execuție.

c. adoptarea de politici, norme și legi pentru a garanta finanțarea, integritatea, prezervarea și diseminarea informației continuată de către guverne și accesarea acestora de către oameni.

d. dezvoltarea de obiective și indicatori care să permită măsurarea impactului accesului la informație și la date și să ofere informații despre progresele realizate în fiecare an în cadrul obiectivelor stabilite printr-un raport despre dezvoltarea și accesul la informație (DA2I).

Instrucțiuni pentru a semna

Cei interesați să împărtășească ideile exprimate în declarația de la Lyon privind accesul la informare și dezvoltare sunt invitați să se alăture semnatarilor declarației.

Menționați numele complet al organizației, numele semnatarului autorizat care poate reprezenta organizația și logo-ul. Vă rugăm să indicați dacă IFLA are permisiunea de a publica numele organizației dvs. pe acest site: <http://www.lyondeclaration.org/signatories>.

Contact:

Dna Julia Brungs, Responsabil Politici și Proiecte

Federația Internațională a Asociațiilor de Bibliotecari și Biblioteci (IFLA)

E-mail: contact@lyondeclaration.org sau hq@ifla.org.

Anexa 3

Declarație scrisă

Adresată în conformitate cu articolul 123 din Regulamentul de procedură referitoare la impactul bibliotecilor publice la nivelul comunităților europene.

1. Dintr-o anchetă privind serviciile de biblioteci publice desfășurată în 2013 în 18 țări europene reiese că, anul trecut, aproape 100 de milioane de europeni și-au vizitat bibliotecile publice, iar 14 milioane au apelat la acestea pentru a beneficia de acces la internet;

2. În cursul ultimelor 12 luni, 24 de milioane de europeni (cel mai adesea persoane în vârstă, persoane aparținând comunităților etnice și persoane din mediul rural) au utilizat bibliotecile publice pentru a participa la activități de învățare non-formală și informală;

3. 83% dintre persoanele care au recurs la serviciile gratuite de utilizare a calculatorului și de acces la internet oferite de bibliotecile publice au declarat că efectele resimțite asupra vieții lor sunt pozitive, economisind timp și bani, ameliorându-și aptitudinile, obținând acces la serviciile administrației publice și la resurse legate de încadrarea în muncă și de sănătate;

4. Pe parcursul ultimului an, 1,5 milioane de europeni și-au depus candidatura în vederea ocupării unui loc de muncă, iar 250 000 și-au găsit un loc de muncă utilizând accesul gratuit la internet oferit de bibliotecile publice;

5. Bibliotecile publice reprezintă unica modalitate de acces gratuit la internet pentru 1,9 milioane de europeni aflați în situație de marginalizare;

6. Prin urmare, se solicită Comisiei să recunoască serviciile esențiale pe care bibliotecile publice le pun la dispoziția comunităților locale și a grupurilor defavorizate în ceea ce privește incluziunea digitală, incluziunea socială, învățarea pe tot parcursul vieții și modalitățile de încadrare în muncă, precum și rolul exercitat de serviciile respective prin asistența pe care o acordă la realizarea obiectivelor Uniunii Europene;

7. Prezenta declarație, însoțită de numele semnatarilor, se transmite Consiliului și Comisiei.

Notă! În conformitate cu articolul 123 alineatele (4) și (5) din Regulamentul de procedură al Parlamentului European, în cazul în care declarația este semnată de majoritatea deputaților care compun Parlamentul, aceasta se publică în procesul-verbal împreună cu numele semnatarilor și se transmite destinatarilor, fără ca prin aceasta să angajeze Parlamentul.

<http://www.wdpubliclibraries.eu/wp-content/uploads/sites/27/2013/10/EP-WD-RO.pdf>

Anexa 4

Model de adresă privind necesitatea includerii bibliotecilor în planurile de dezvoltare (locale, regionale, naționale). (Către Guvern, Parlament, alți decidenți)

Adresă (către Guvern, Parlament, PNUD, decidenți de nivel local, mass-media, etc.)

„Bibliotecile și Agenda ONU 2030”

Bibliotecile sunt forțe puternice care contribuie la promovarea și realizarea Agendei ONU 2030

Bibliotecile publice sunt instituții importante și oferă cetățenilor țării resurse și servicii esențiale:

Resurse info-documentare

În bibliotecile publice pot fi consultate sau împrumutate la domiciliu peste 16 585 200 de publicații.

Acces la tehnologii și internet. Combaterea inegalității digitale

Bibliotecile oferă acces la TIC și Internet și instruire în vederea dezvoltării competențelor digitale.

Există 1 776 004 utilizatori Internet în Republica Moldova.

742 de biblioteci publice dețin calculatoare și alte tehnologii moderne.

708 biblioteci sunt conectate la Internet.

Bibliotecile publice oferă utilizatorilor 3274 de calculatoare, inclusiv 3070 conectate la Internet.

Bibliotecile publice oferă acces la informații pentru toți cetățenii țării.

Pe parcursul unui an,

4.6 milioane de europeni accesează Internetul pentru prima dată în bibliotecile publice.

250 000 găsesc un loc de muncă grație accesului la Internet în biblioteca publică.

2.3 milioane de oameni participă la cursuri de instruire în TIC în bibliotecile publice.

Ajutor în căutarea unui loc de muncă

Găsirea unui loc de muncă devine o ocupație tot mai importantă. Tot mai multe instituții optează pentru chestionarele on-line. Bibliotecile pot ajuta persoanele să perfecteze un CV, să se pregătească de un interviu de angajare, să elaboreze un dosar și să-l trimită on-line pe adresa solicitantului.

Ajută micul business

Bibliotecile oferă informații relevante. Consultă persoanele în vederea perfectării documentelor necesare. Căutarea unui partener. Vânzarea produselor on-line.

Ajută procesului de implementare a e-guvernării

Bibliotecile publice sunt punți spre e-guvernare. Oferă computere și acces la internet în vederea accesării informațiilor și serviciilor de e-guvernare, contribuind la apropierea cetățenilor de guvernare. Salvează timpul și banii cetățenilor și ajută la diminuarea efectelor corupției.

Incluziunea socială. Învățarea pe tot parcursul vieții

Bibliotecile publice sunt platforme unde se întâlnesc cetățenii țării indiferent de pregătire intelectuală, venit, viziuni politice, apartenență religioasă etc.

De serviciile bibliotecilor publice se bucură peste 840 000 de utilizatori activi sau 23.5% din populația țării. Aceștea vizitează bibliotecile de peste 8 196 600 de ori pe an și împrumută peste 17 162 600 de publicații.

Necesitatea finanțării bibliotecilor publice este la fel de mare ca și necesitatea finanțării învățământului public și sănătății publice

Statul trebuie să se asigure că moldovenii au acces la serviciile bibliotecilor publice. Bibliotecile trebuie să figureze în orice program de dezvoltare sustenabilă de nivel local, regional, național. Obiectivul 16.10 din Agenda ONU 2030 prevede „Asigurarea accesului public la informație și protejarea libertăților fundamentale, în concordanță cu legislația națională și acordurile internaționale”.

Biblioteca înseamnă acces la Informație, iar „Informația este putere”

Vă mulțumim pentru susținerea bibliotecilor publice!

Anexa 5

Model de Memoriu

În atenția (Ministerului Culturii, Consiliului raional, Primarului, Direcției Cultură etc.)

Mult stimate(ă)....,

la ... a avut loc întrunirea bibliotecarilor cu genericul **Biblioteca și comunitatea**. În cadrul reuniunii au fost discutate problemele actuale ale domeniului biblioteconomie și știința informării; trasate prioritățile de activitate ale bibliotecilor publice în anul ... în contextul realităților socio-culturale actuale, tendințelor de dezvoltare ale domeniului, precum și a genericului anului bibliologic ...

Pe parcursul întrunirii au fost scoase în evidență problemele majore cu care se confruntă comunitatea bibliotecară a țării, fără rezolvarea cărora este imposibilă transformarea bibliotecilor în adevărate centre comunitare, instituții de cultură, cunoaștere și informare capabile să contribuie la dezvoltarea multilaterală a cetățenilor și îmbunătățirea calității vieții acestora.

În această ordine de idei, participanții la întrunire solicită susținerea DVS și implicarea în rezolvarea următoarelor probleme prioritare în anul ...:

1. Actualizarea cadrului legislativ și normativ care să asigure funcționarea eficientă a bibliotecii:

-aprobarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 286-XIII din 16 noiembrie 1994 cu privire la biblioteci;

-actualizarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a bibliotecii publice.

2. Mărirea cuantumului pe cap de locuitor pentru achiziționarea documentelor

- respectarea recomandărilor IFLA/UNESCO la acest capitol (0.25 cărți per locuitor).

3. Mobilizarea responsabililor de cultură din teritoriu în vederea reanimării activității metodologice a bibliotecilor raionale/municipale-centre metodologice de nivel teritorial în conformitate cu Regulamentul privind activitatea metodologică în cadrul Sistemului Național de Biblioteci din Republica Moldova

- Restabilirea posturilor de bibliotecar-metodist în bibliotecile raionale în

conformitate cu **Criteriile de normare a resurselor umane în instituțiile bibliotecare;**

- Identificarea posibilităților de atribuire a statutului de bibliotecă raională celor 10 biblioteci orășenești din centrele reședință de raion: Basarabeasca, Cimișlia, Criuleni, Florești, Ialoveni, Ocnița, Râșcani, Ștefan-Vodă, Șoldănești, Taraclia.

4. Asigurarea protecției sociale a bibliotecarului

Majorarea cu două trepte a categoriilor de salarizare a bibliotecarilor.

Atribuirea directorilor și directorilor adjuncți ai bibliotecilor publice statutul de funcționar public.

5. Susținerea proiectelor de interes național: Festivalul Național al Cărții și Lecturii; Salonul Internațional de Carte; Sistemul Informațional Integrat al Bibliotecilor din Moldova (SIBIMOL).

Anexa 6**Comunicat de presă**

Chișinău, 6 octombrie 2015

Comunicat de presă
Inaugurarea Centrului de Statistică, Cercetare și Dezvoltare
al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în parteneriat cu Ministerul Culturii și organizația IREX Moldova/programul Novateca, inaugurează marți, 6 octombrie 2015, Centrul de Statistică, Cercetare și Dezvoltare. Evenimentul este parte a unui amplu parteneriat de modernizare a activității Bibliotecii Naționale care urmărește digitalizarea procesului de colectare și raportare a datelor statistice a bibliotecilor publice din țară.

Centrul de Statistică, Cercetare și Dezvoltare al Bibliotecii Naționale (CSCD) este inaugurat cu scopul de a moderniza și transfera în formatul on-line procesul de colectare și raportare a datelor statistice privind activitatea bibliotecilor publice, precum și de a pune în aplicare un sistem on-line de raportare a datelor, dezvoltat în parteneriat cu programul Novateca. Prin transferul în formatul on-line al rapoartelor statistice, bibliotecarii își vor reduce costurile și timpul de raportare, în timp ce Biblioteca Națională va procesa mai eficient rapoartele statistice, iar calitatea datelor statistice colectate va crește considerabil.

În baza parteneriatului cu programul Novateca, CSCD a fost dotat cu 15 calculatoare moderne, 2 laptopuri, proiector, camere web, un sistem multifuncțional de tipar și soft necesar autorizat, toate în valoare de 21 000 de dolari SUA.

Trecerea de la formatul tradițional de colectare și raportare a datelor statistice la formatul electronic se va efectua pe etape, pe parcursul a doi ani. În prima etapă, CSCD va forma 35 de trainerii regionali care vor instrui peste 1300 de bibliotecari publici pentru a putea raporta on-line activitățile bibliotecilor și pentru a putea utiliza datele colectate în promovarea impactului bibliotecilor publice în comunitățile din Moldova. Primul ciclu de formare a formatorilor începe săptămâna viitoare, pe data de 12 octombrie 2015.

La fel, pe parcursul celor doi ani de implementare, centrul va pune în funcțiune o platformă on-line de colectare și raportare a datelor statistice în toate bibliotecile din cadrul Sistemului Național de Biblioteci, inclusiv publice, școlare, academice. Platforma de raportare on-line a fost implementată cu suportul programului Novateca și a fost cu succes pilotată în februarie 2015.

Biblioteca Națională

Biblioteca Națională a Republicii Moldova este principala instituție de profil a statului. A fost înființată în 1832. Conform situațiilor statistice de la 01.01.2015, colecțiile BNRM numără 2 580 400 de unități materiale, inclusiv 336 600 de exemplare în limba română. De serviciile BNRM au beneficiat 7 400 de utilizatori care au vizitat biblioteca de 105 900 de ori, împrumutând/consultând 377 800 de publicații. Crește constant numărul vizitelor virtuale. În anul 2014 acestea au ajuns la cifra de 1 455 000. Pe 31 august 2012, **Biblioteca Națională a fost decorată cu „Ordinul Republicii”**. Distincția a fost oferită în semn de înaltă apreciere a meritelor deosebite în dezvoltarea sistemului de biblioteci și pentru contribuția substanțială la salvagardarea patrimoniului național documentar.

În structura Direcției Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie funcționează Centrul de Statistică și Sondaje care se ocupă cu colectarea, raportarea situațiilor statistice privind activitatea instituțiilor de cultură.

Novateca este un program implementat la nivel național, cu o durată de cinci ani care are scopul de a transforma bibliotecile publice în centre comunitare vibrante și pline de viață unde cetățenii Republicii Moldova vor putea beneficia de acces gratuit la tehnologii moderne și servicii de bibliotecă proprii necesităților locale, sub îndrumarea bibliotecarilor bine-instruiți și a altor parteneri comunitari. Cu sprijinul Fundației Bill și Melinda Gates și în cooperare cu Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), bibliotecile publice din Moldova vor fi capabile să conecteze, instruiască și implice cetățenii țării în dezvoltarea comunităților prin parteneriate, cooperare și inovare.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să contactați coordonatorul Centrului de Statistică, Cercetare și Dezvoltare al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, Vera Osoianu, la tel: 022 240443 sau prin e-mail la: bnrmvo2012@gmail.com.

Anexa 7

Indicatori IFLA/UNESCO pentru bibliotecile publice

Ghidul IFLA/UNESCO privind dezvoltarea serviciilor bibliotecilor publice (2001, 2010) propune un set de indicatori de performanță pentru evaluarea și monitorizarea realizării obiectivelor bibliotecii. Aceștia pot fi utilizați cu succes și în activitatea de advocacy.

Indicatori de utilizare:

- Împrumuturi pe cap de locuitor
- Total vizite pe cap de locuitor
- Utilizatori ca procent de populație
- Rata medie de circulație a fondului
- Referințe pe cap de locuitor
- Împrumuturi per oră de funcționare
- Număr de accesări a serviciilor electronice și a altor materiale non-print
- Vizite web-site
- Raportul dintre materialele în format tipărit și non-tipar
- Materiale descărcate
- Rezervarea spațiilor pentru întruniri

Indicatori de resurse:

- Fond total pe cap de locuitor
- Computere per locuitori

Indicatori de resurse umane:

- Raportul personalului (echivalent norme întregi) la populație
- Raportul personalului profesional la populație
- Raportul personalului echivalent norme întregi la indicatorii de utilizare (oricare dintre ei)

Indicatori calitativi:

- Satisfacția utilizatorilor

Indicatori de cost:

- Costuri de funcționare pentru servicii și activități
- Costuri de personal pentru prelucrarea cărților, programe culturale etc.
- Costuri totale per locuitor, per utilizator, per serviciu etc.

Anexa 8

Recomandări IFLA/UNESCO pentru bibliotecile publice

Rata medie de înnoire a fondului – 7-10 ani.

Achiziții per capita – 0,25 sau 250 de cărți la o mie de locuitori.

Un angajat normă întreagă la 2500 de locuitori.

Nu mai puțin de 0,5% din bugetul total al bibliotecii să fie alocat în scopurile instruirii.

O treime din personal (cu excepția personalului auxiliar) trebuie să fie bibliotecari calificați.

„Din toate atribuțiile manageriale, managementul factorului uman este sarcina fundamentală, de importanță capitală, întrucât toate celelalte depind de cât de bine este îndeplinită aceasta”.

Rensis Likert

În sectorul rural în unele țări se propune un angajat normă întreagă la 500-1000 de locuitori și un angajat la 500 de locuitori, reprezentând copiii în vârstă de până la 15 ani.

Se recomandă abonarea a cel puțin 10 ediții periodice la 1000 de locuitori. Pentru materialele audio și video, în același număr materiale cu subtitre pentru persoanele cu dificultăți de vedere, se recomandă cel puțin 10 unități la 1000 de locuitori. Anual se recomandă achiziționarea a cel puțin 20 de înregistrări audio și 4 înregistrări video la 1000 de locuitori.

Condiții optime de păstrare a fondului sunt considerate 17-19 grade celsius și 50-55% umiditatea aerului.

Pentru verificarea colecțiilor multe biblioteci folosesc următoarele unități de timp: 40 de zile lucrătoare pentru un fond de 10 mii exemplare; 2 minute pentru o carte plus 5 zile pentru pregătire și totalizare.

Ca un model general, o colecție de bază trebuie să dețină între 1,5 – 2,5 cărți per capita.

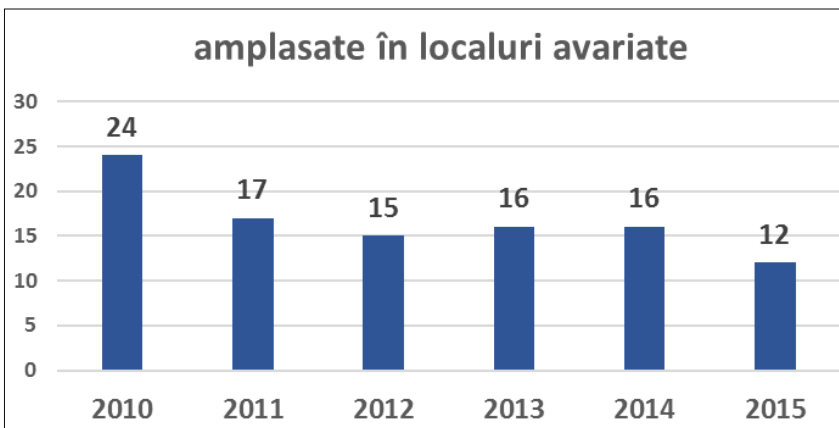
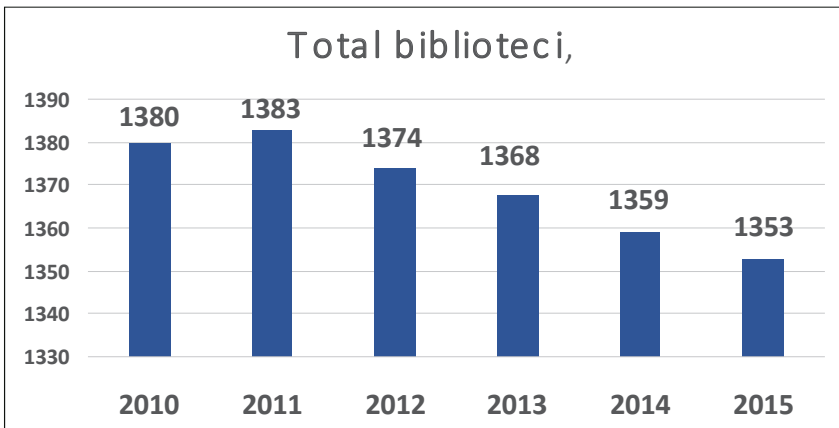
Volumul minim al fondului pentru cel mai mic punct de servire nu poate fi mai mic de 2500 de cărți.

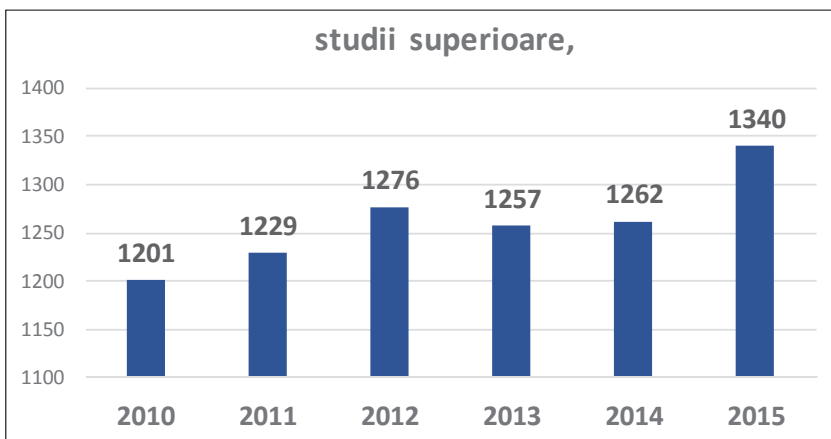
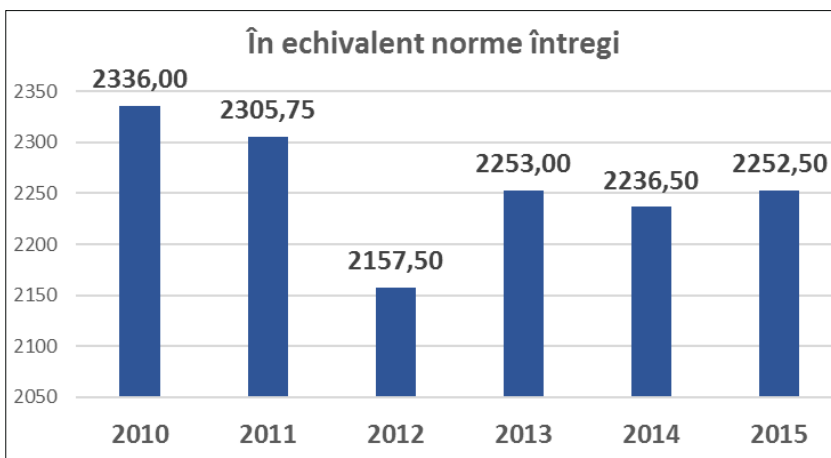
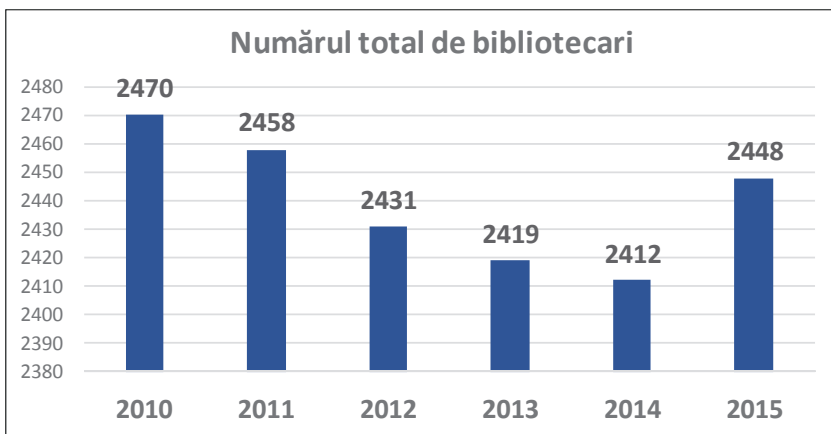
Scenariu achiziții

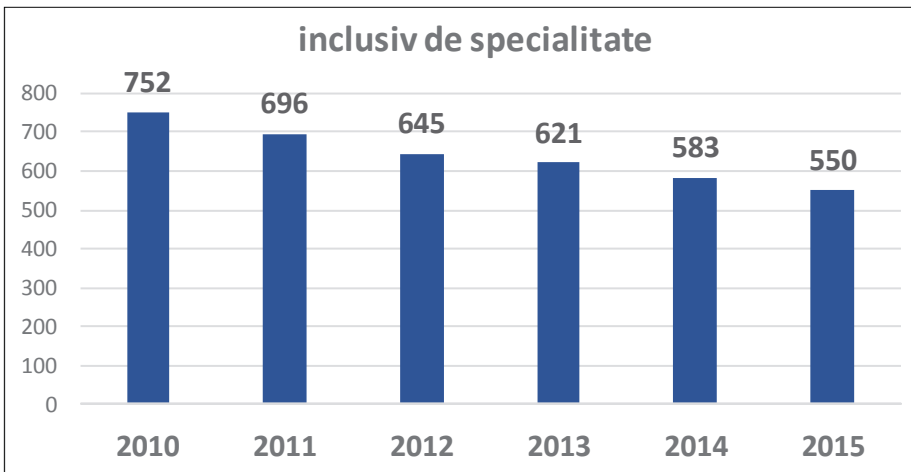
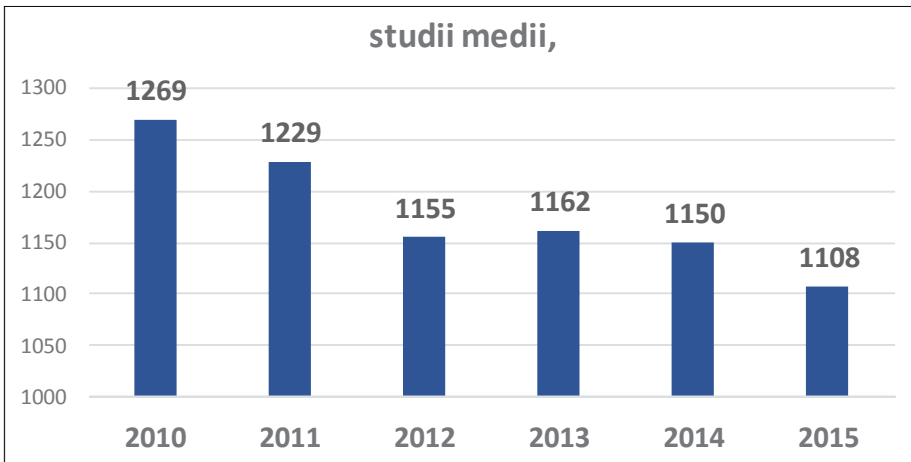
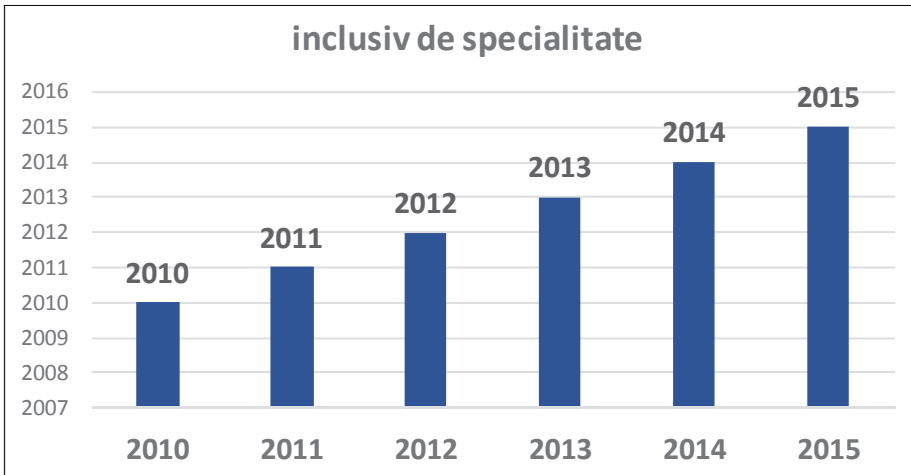
Populație	Cărți per capita pe un an	Cărți la 1000 de locuitori pe an
Sub 25 000	0,25	250
25 000 – 50 000	0,225	225
50 000 +	0,20	200

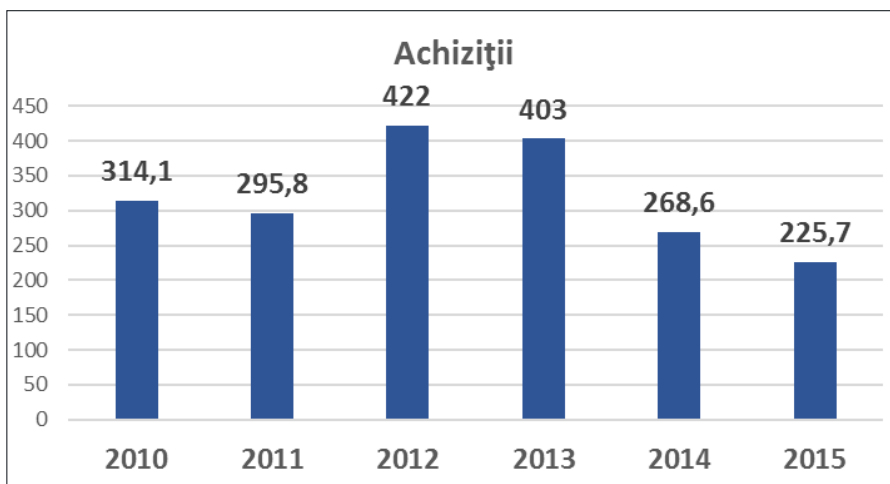
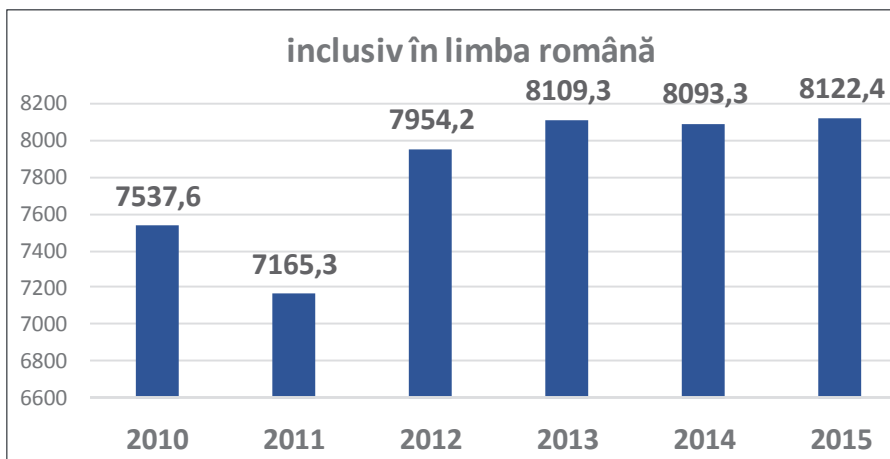
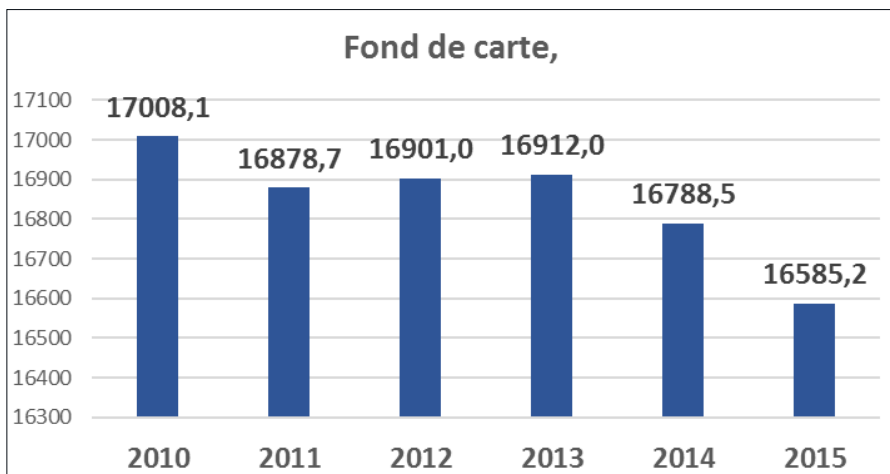
Anexa 9

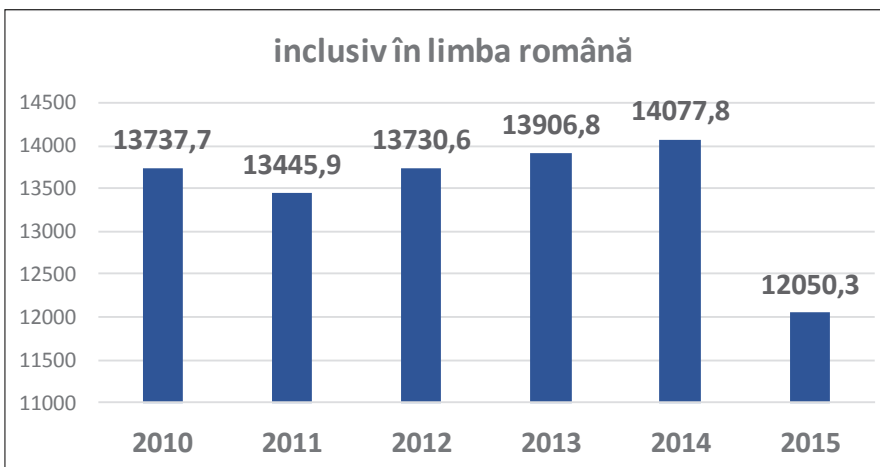
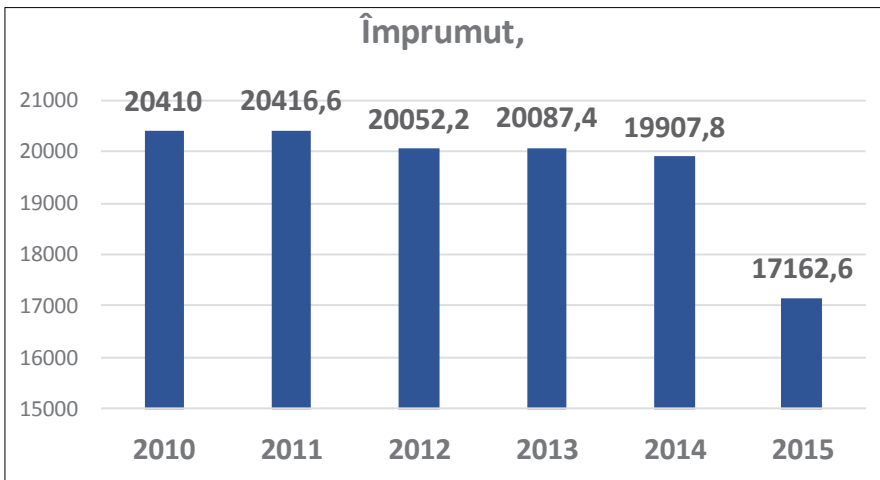
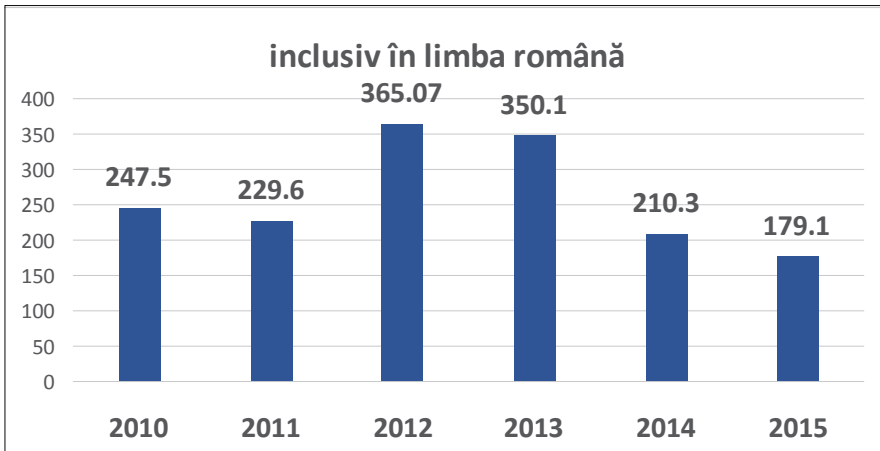
Statistici utile în activitatea de advocacy

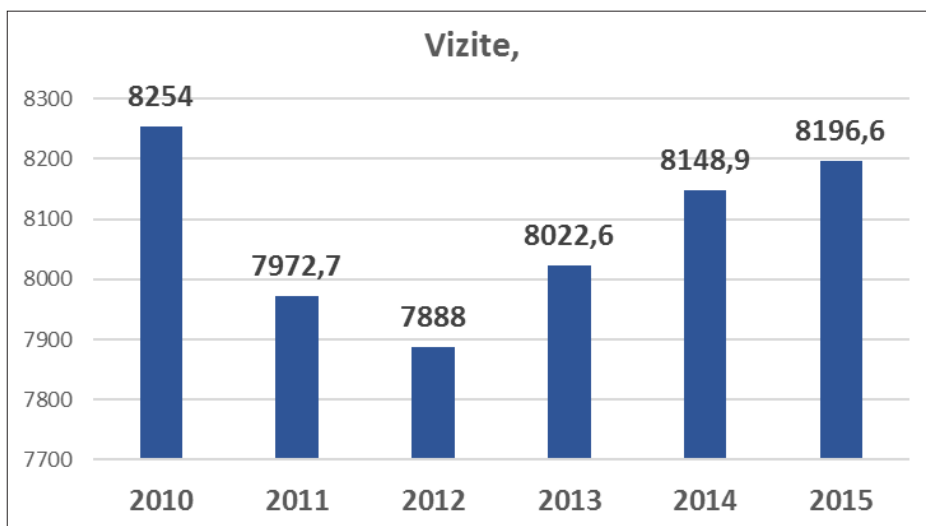
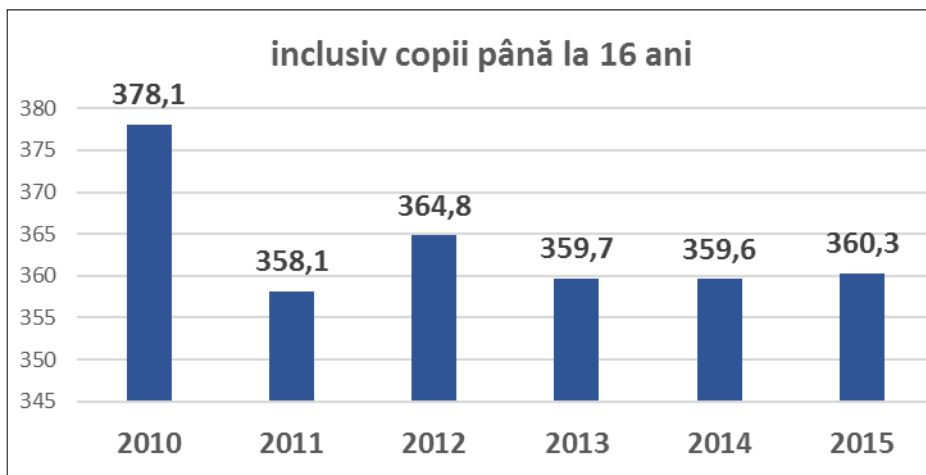
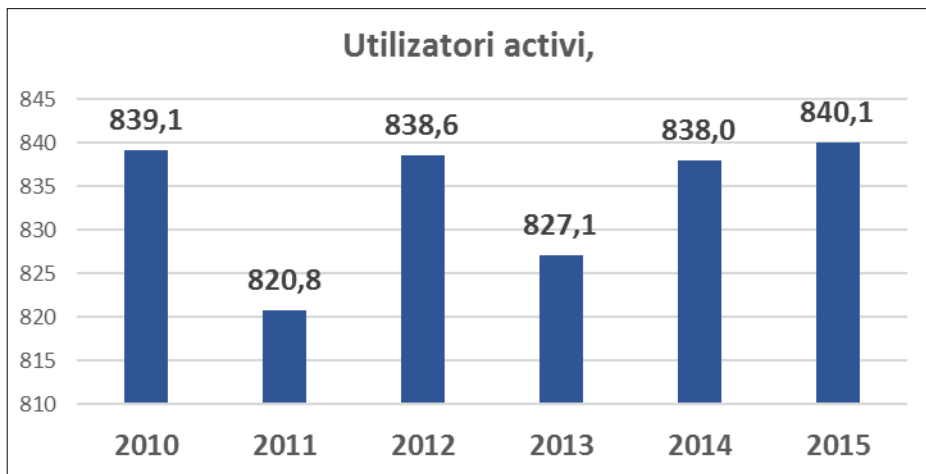


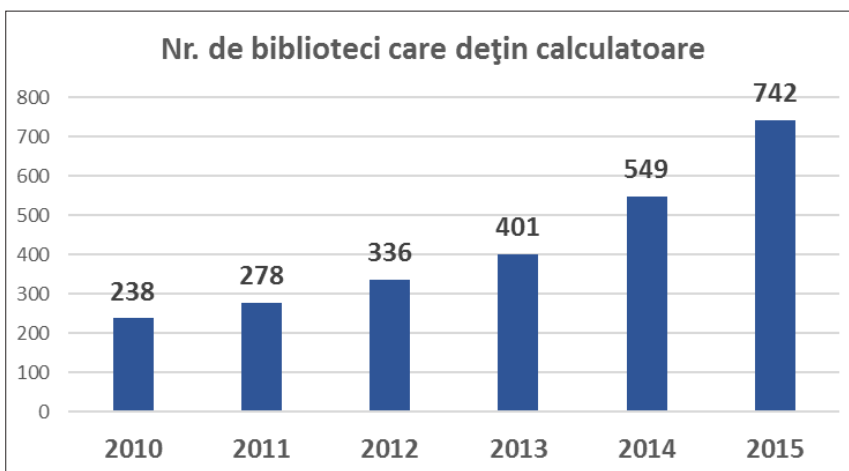
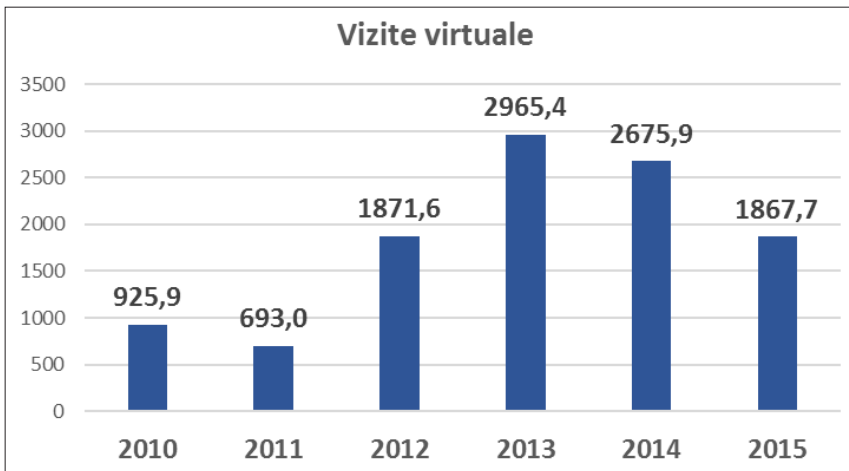
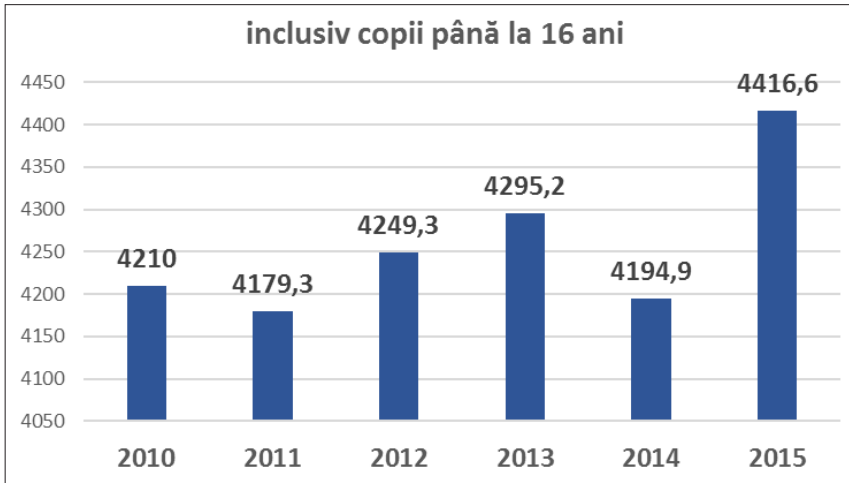


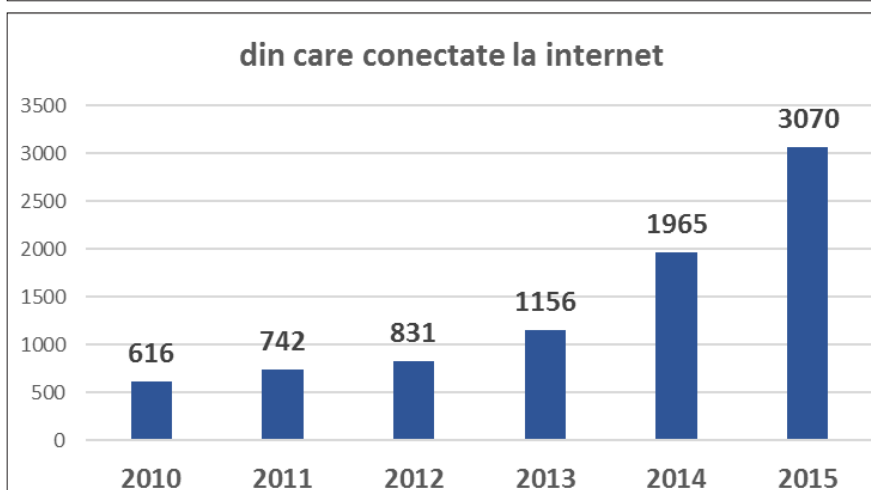
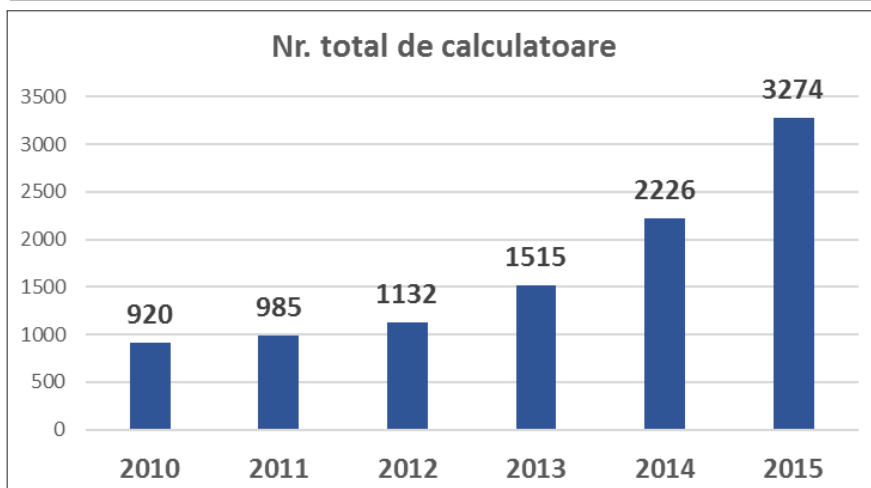
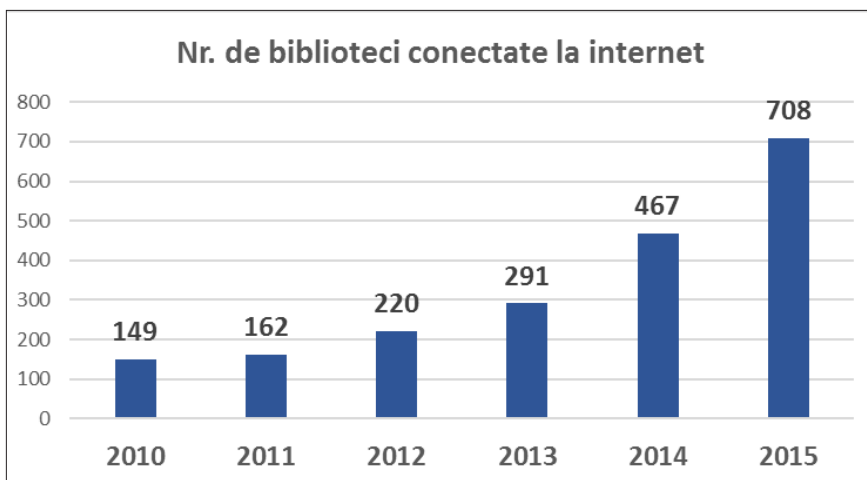


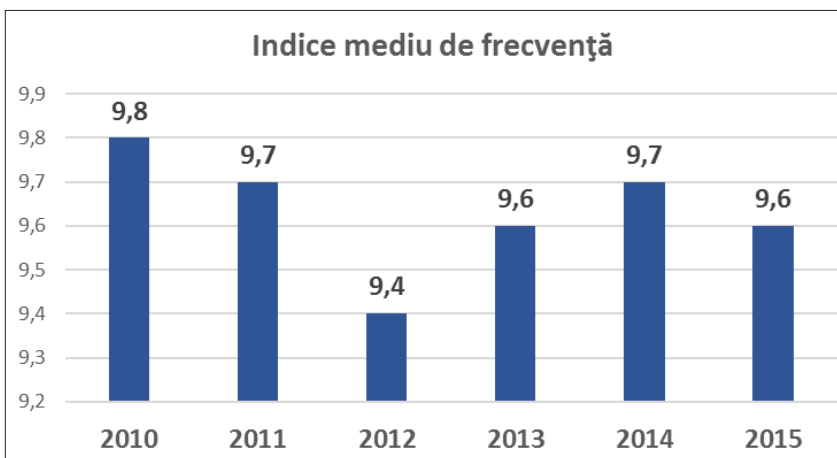
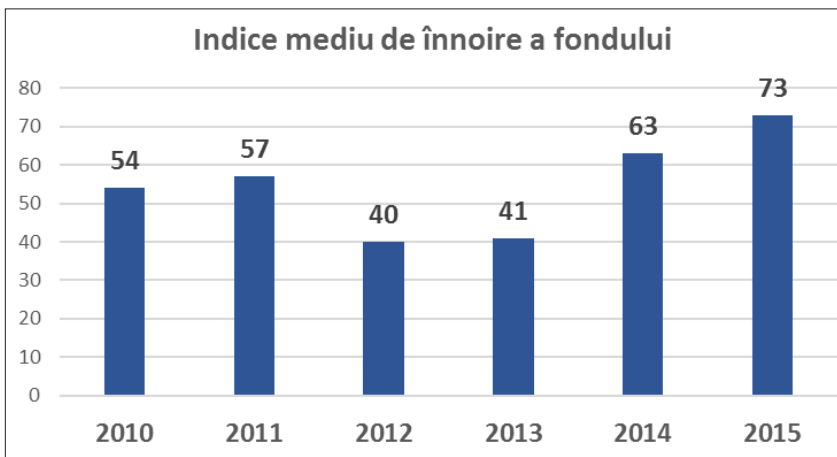
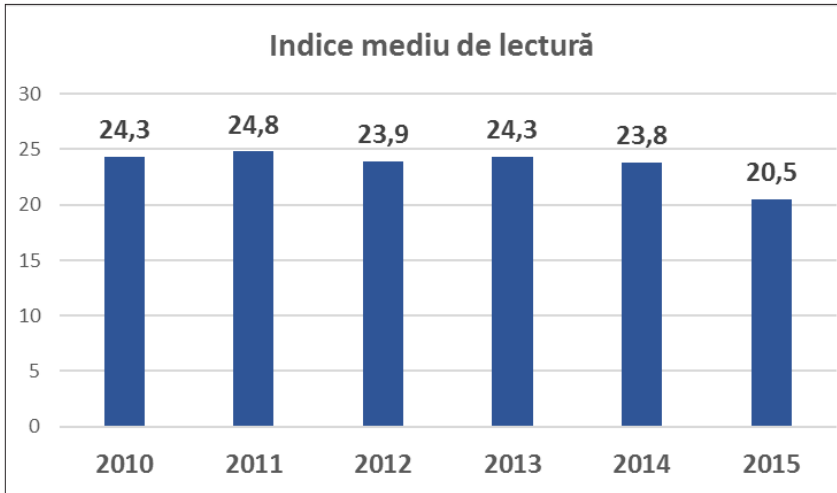


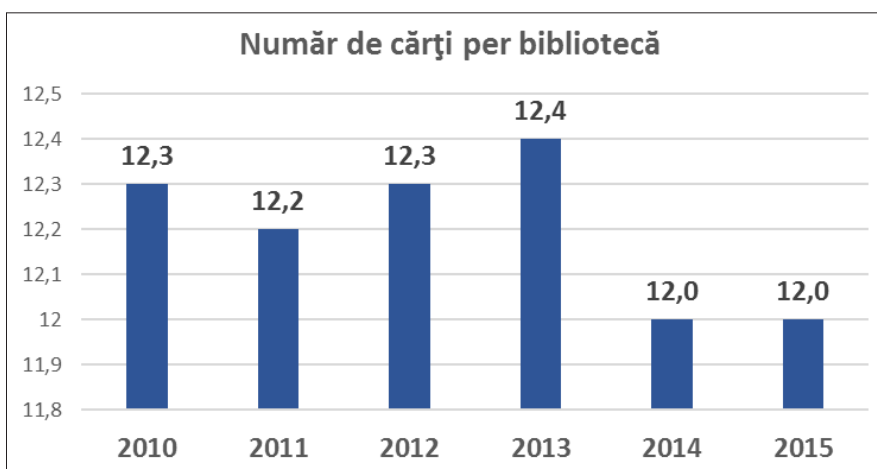
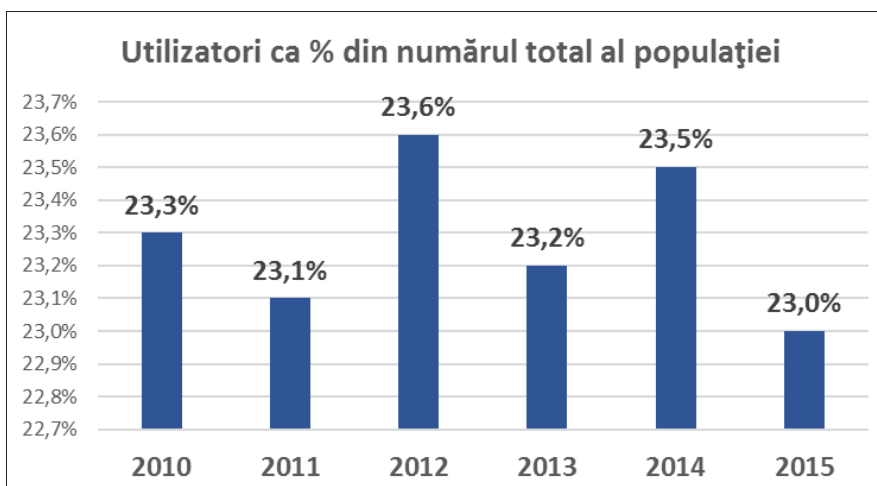
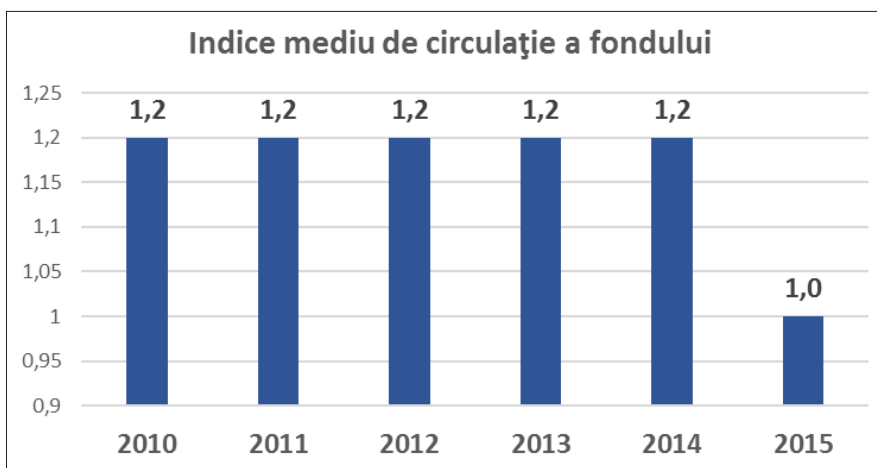












Anexa 10

Bibliotecile sunt valoroase pentru comunitate: 12 argumente

Materialul a fost elaborat în baza articolului „**12 Ways Libraries Are Good for the Country**” semnat de scriitorul, bibliotecarul, fostul redactor șef al revistei *American Libraries*, Leonard Kniffel. (<http://www.americanlibrariesmagazine.org/article/12-ways-libraries-are-good-country>)

Documentul este nu atât pentru bibliotecari, cât, mai ales, pentru fondatori, factori politici, organe de decizie financiară etc., care hotărăsc soarta bibliotecilor. Un asemenea document este bun de pus pe masă atunci când sunt negociate salariile pentru bibliotecari și finanțele necesare pentru întreținerea bibliotecilor.

1. Bibliotecile susțin democrația

Bibliotecile oferă acces la informație și diverse puncte de vedere, astfel încât oamenii să poată lua decizii conștiente, privind politicile publice, pe toată durata vieții lor. Bibliotecarii ajută utilizatorii să identifice date exacte și veridice și să utilizeze rațional resursele informaționale pentru a se informa. Biblioteca ajută la combaterea ignoranței.

2. Bibliotecile înlătură bariere

Bibliotecile oferă servicii și programe pentru persoane cu nivel diferit de alfabetizare, preșcolari, studenți, persoane cu handicap fizic sau social, persoane fără adăpost sau nevoiașe. Bibliotecile lichidează obstacole, care îngrădesc comunicarea și instruirea.

3. Bibliotecile egalează în drepturi

Prin asigurarea accesului la resurse informaționale și tehnologii disponibile pentru toți, indiferent de venit, clasă socială, proveniență, biblioteca publică îi egalează pe toți și reduce decalajul dintre bogați și săraci. Bibliotecile adună oamenii și își fac resursele disponibile tuturor membrilor comunității, indiferent de statutul social.

4. Bibliotecile sporesc valoarea

Bibliotecile oferă posibilitatea alegerii între tendința generală și puncte de vedere alternative, între conceptele tradiționale și moderne, între perspectivele monoculturale și multiculturale. Ușile bibliotecii sunt deschise pentru gândirea independentă, fără prejudecăți.

5. Bibliotecile dezvoltă creativitatea

Prin atmosfera care stimulează curiozitatea, bibliotecile creează oportunități pentru învățarea neformală și pentru descoperiri noi. Ca depozitare de cărți, imagini, mass-media, bibliotecile oferă acces la cunoștințele acumulate de omenire și asistența personalului profesionist, care promovează aceste resurse prin biblioteca fizică, web, servicii la distanță etc.

6. Bibliotecile largesc orizontul tinerilor

Bibliotecile pentru copii și adolescenți oferă ora poveștilor, discuții despre cărți, lecturi și activități pentru vacanță, planificarea carierei, proiecte artistice, concursuri și alte programe menite să suscite imaginația tinerilor. În biblioteci copiii pot fi ghidați spre lucruri extraordinare. Deoarece le pasă de necesitățile specifice de dezvoltare ale fiecărei persoane, care vine la bibliotecă după ajutor, bibliotecarii specializați în servirea copiilor lucrează diferențiat cu diverse categorii, începând cu ora poveștilor pentru preșcolari și terminând cu planificarea carierei pentru studenți.

7. Bibliotecile aduc plusvaloare

Bibliotecile aduc plusvaloare comunităților pe care le servesc, de la 1.30 – la 10 dolari pentru fiecare dolar investit. Bibliotecile publice și școlare puternice fac municipiul ori orașul mai atrăgător ca spațiu de afaceri. Americanii împrumută de la bibliotecile publice în mediu pe an mai mult de șapte cărți și aceasta îi costă aproximativ 34 de dolari în taxe – sau aproximativ costul unei singure cărți cu copertă tare.

8. Bibliotecile consolidează comunitățile

Oamenii se adună la bibliotecă pentru a căuta, găsi și partaja informații, pentru a acumula experiențe și a experimenta în domeniul artei și mass-media, pentru a se angaja în discuții și jocuri specifice locului. Nici o definiție îngustă nu poate exprima esența bibliotecii. Există comunități ale savanților, societăți ale persoanelor cu dificultăți auditive, comunități bazate pe interese similare etc., fiecare cu bibliotecile și colecțiile lor speciale. Bibliotecile validează și unifică, ele salvează vieți, literalmente și prin conservarea documentelor despre acele vieți.

9. Bibliotecile sprijină familiile

Bibliotecile oferă locuri alternative pentru părinți și copiii lor în scopul consolidării activităților desfășurate în mod tradițional la domiciliu, punând la dispoziție spații pentru pregătirea temelor pentru acasă, resurse pentru părinți,

programe extra-școlare, resurse care pot fi accesate de la distanță, lecturi individuale, programe în ajutor, alfabetizării timpurii. Ca și familiile pe care le servesc, bibliotecile de pretutindeni se adaptează pentru a face față provocărilor economice și sociale ale secolului XXI. În biblioteci, familiile descoperă profesioniști dedicați prestării unor servicii prietenoase, care oferă o selecție bogată de materiale, asociate necesităților persoanelor din diverse substraturi sociale.

10. Bibliotecile ajută la dezvoltarea competențelor tehnologice

Serviciile și programele bibliotecare dezvoltă gândirea critică și alfabetizarea informațională. Aproape 100% din bibliotecile americane oferă acces la internet și asistență în rezolvarea problemelor. Bibliotecarii dezvoltă aptitudini de gândire inter-disciplinară, competențe de a răspunde la solicitări cu caracter științific, abilități de lider, angajament civic, conștientizează problemele de sănătate și ale mediului înconjurător la nivel mondial. Utilizatorii bibliotecilor caută on-line locuri de muncă, perfectează CV-uri cu ajutorul software-lor de procesare de text, completează aplicații, cercetează profesii noi, participă la workshop-uri în probleme de carieră, caută posibilități de asistență financiară. Bibliotecile publice servesc drept centre tehnologice, oferind utilizatorilor o gamă largă de servicii gratuite de acces public la computere și internet.

11. Bibliotecile oferă spații sigure și bine reglementate

Prin oferirea unei atmosfere care stimulează gândirea, bibliotecile induc un sentiment de liniște și transcendență, care predispune spre idei și interpretări noi. În bibliotecă utilizatorul nu răspunde de nimic. Poate fi singur cu gândurile, fanteziile, speranțele și visele proprii, liber pentru a nutri ceea ce este cel mai prețios – compania tăcută a persoanelor care împărtășesc aceleași interese.

12. Bibliotecile prezervează trecutul

Bibliotecile sunt depozite pentru istoria comunității, obiceiurile orale, înregistrările audiovizuale a evenimentelor și, atunci când aceste resurse locale sunt digitizate și plasate on-line în biblioteci electronice, comunitățile aflate la mii de kilometri depărtare pot împărtăși aceste experiențe. Biblioteconomia, știința informării și tehnologiile permit comunicarea în timp și spațiu. O bibliotecă este un miracol.

Anexa 11

Citate, aforisme, gânduri despre bibliotecă, bibliotecar, carte, lectură

Mari personalități despre importanța bibliotecii Trebuie să-i credem necondiționat! Drumul lor spre glorie a trecut prin bibliotecă!

„A construi o bibliotecă înseamnă a crea o viață. Biblioteca nu va fi niciodată o colecție întâmplătoare de cărți”.

Carlos María Domínguez

„Fără biblioteci, nu există civilizație”.

Ray Bradbury

„În viața mea niciunde nu am fost mai fericit decât într-o bibliotecă. Dacă aș aduna orele pe care le-am petrecut în biblioteci, cred că ar reprezenta un sfert din viață. Sunt fericit în biblioteci”.

Neagu Juvara

„O bibliotecă este un ținut vrăjit, un palat cu desfătări, un adăpost în care te poți adăposti împotriva furtunilor. Bogații și săracii pot deopotrivă să se folosească de aceasta”.

John Lubbock

„Oricine va avea cheia de aur care deschide ușa tăcută a bibliotecilor va găsi în ele încurajare și mângâiere, odihnă și fericire”.

John Lubbock

„E ceva să ai o bibliotecă, însă e și mai mult să te servești de ea cu înțelepciune”.

John Lubbock

„Eu mi-am imaginat întotdeauna Paradisul sub forma unei biblioteci, alte persoane consideră că ar fi o grădină, alții și-l pot închipui ca un palat, eu l-am imaginat întotdeauna ca o bibliotecă și aici mă aflu eu...”.

Jorge Luis Borges

„Paradisul, fără nici un fel de dubiu, nu este decât o bibliotecă imensă”.

Gaston Bachelard

„O bibliotecă este un paradis cu lumea pusă pe raft”.

Nicolae Dabija

„Singurul lucru pe care trebuie să îl cunoști cu precizie este unde se află biblioteca”.

Albert Einstein

„A construi o bibliotecă înseamnă a crea o viață. Biblioteca nu va fi niciodată o colecție întâmplătoare de cărți”.

Carlos María Domínguez

„Bunica întotdeauna spunea că Dumnezeu a făcut bibliotecile pentru ca oamenii să nu aibă nici o scuză de a fi stupizi”.

„My grandma always said that God made libraries so that people didn't have any excuse to be stupid”.

Joan Bauer

„Nici un loc nu-ți oferă o mai puternică convingere a zădărnicii speranțelor umane ca o bibliotecă publică”.

Samuel Johnson

„Biblioteca este un cabinet magic în care există mai multe spirite vrăjite”.

Jorge Louis Borges

„Biblioteca este un frigider pentru conservarea gândurilor”.

Herbert Samuel

„Biblioteca este patria cuvintelor care au avut ceva de spus”.

Octav Bibere

„Biblioteca este templul învățaturii, iar învățătura a eliberat mai mulți oameni decât toate războaiele din istorie”.

Carl Thomas Rowan

„Am iubit școala pentru că acolo era biblioteca”.

Octav Bibere

„Fără biblioteci ce ne-ar mai rămâne? N-am mai avea nici trecut și nici viitor”.

Ray Bradbury

„Biblioteca este școala vieții care ne învață nu pentru notă sau certificat, ci pentru nevoile imperioase ale existenței și misiunea pe care o avem ca individ în societate”.

Aurel Filimon

„O bibliotecă este o ușă spre numeroase vieți”.

Sharon Creech

„Îmi găsisem religia: nimic nu mi se părea mai important decât o carte. În bibliotecă vedeam un templu”.

Jean-Paul Sartre

„Fără Farul și Biblioteca din Alexandria, mulți oameni n-ar fi evitat naufragiul”.

N. Petrescu-Redi

„Când întemeiezi biblioteci, pregătești hambare publice, strângi rezerve menite să preîntâmpine o iarnă a spiritului”.

Marguerite Yourcenar

„Soarta multor oameni a atârnat de faptul că în casa părinților lor a fost sau nu, o bibliotecă”.

Edmondo De Amicis

„Biblioteca: altar, nu închisoare a cărților ar trebui să fie!”

Costel Zăgan

„Biblioteca, paradoxala peșteră a singurătății, este locul unde-ți poți (re)întâlni instinctul”.

Costel Zăgan

„Bibliotecile nu se fac, ele cresc”.

Augustine Birrell

„Școala dă numai cheia, iar biblioteca e casa. Să ai cheia fără casă, nu se poate zice că ai unde locui”.

Jean Mace

„La ce va sluji poporului să știe să citească, dacă n-are nimic de citit? Biblioteca populară este complementul școlii primare”.

Jean Mace

„Geniul se poate forma în liniștea unei biblioteci, dar tăria de caracter este de multe ori rezultatul unei vieți trăite pe nicovale suferințe”.

Richard Wurmbrand

„Biblioteca e numai acolo unde se dă viață cărții”.

Filippo Turati

„Biblioteca nu are răceala impersonală a computerului”.

Adrian Pinte

„Suntem singura specie de pe această planetă, din câte știm noi, care a inventat o memorie comună care nu este depozitată nici în genele noastre, nici în creierile noastre. Depozitul acestei memorii se numește bibliotecă”.

Carl Sagan

„În biblioteci, oricine poate dialoga cu eternitatea. Ce s-or fi mai distrând clasicii!”

Vasile Ghica

„O universitate este doar un grup de clădiri adunate în jurul unei biblioteci”.

Shelby Foote

„Nu există om cult, în adevăratul înțeles al cuvântului, care să nu-și dea seama de însemnătatea pe care o au bibliotecile publice, nu numai pentru progresul științific în genere, ci și pentru educațiunea morală și intelectuală a unui popor. Și prin biblioteci publice nu trebuie a se înțelege numai bibliotecile savante, adică cele care sunt alipite pe lângă universități sau pe lângă societățile științifice, ci toate bibliotecile, începând cu cele pomenite și până la modestele cabinete de lectură și depozite de cărți”.

Nerva Hodoș

„Biblioteca ne conectează cu înțelegerea și cunoașterea extrase dureros din natură, de cele mai strălucite minți care au fost vreodată, cu cei mai buni profesori, strânse de pe întreaga planetă și din toată istoria noastră, pentru a ne instrui fără să obosească, și să ne inspire să ne aducem propria contribuție la cunoștințele colective ale speciei umane. Eu cred că, starea de sănătate a civilizației noastre, profunzimea conștientizării privind sprijinul acordat culturii noastre, și grija noastră pentru viitor, toate acestea pot fi testate prin cât de bine ne susținem bibliotecile”.

Carl Sagan

„Dacă vrem să înființăm ateliere literare și laboratoare științifice în țara noastră, este necesar să clădim biblioteci: case ademenitoare cu cărți”.

Gyorgy Aranka

„Partea cea mai bună a educației mele provine din biblioteca publică... taxa pe care am plătit-o a fost un bilet de autobuz și, uneori, amenda pentru o carte pe care nu am înapoiat-o la timp. Nu trebuie să știi prea multe la început, dacă cunoști calea spre biblioteca orășenească”.

Lesley Conge

„Pentru un istoric, bibliotecile sunt și adăpost, și hrană, și chiar inspirație”.

Barbara Tuchman

„În biblioteci se păstrează neîntrerupt firul ce l-a depănat mintea omenească din vremurile cele mai îndepărtate, consemnând pas cu pas progresele succesive, care ne-au adus la gradul de cultură de care ne bucurăm a fi”.

Alexandru Tzigara-Samurçaș

„Atunci când citesc despre cum se tot taie fondurile bibliotecilor, nu mă pot gândi decât că societatea americană a găsit încă o metodă de a se autodistrage”.

Isaac Asimov

„De câte ori te simți nefericit și ai nevoie de uitarea necazurilor; când rănit de viață, dorești un suprem balsam; când sătul de banalitatea și inegalitatea mediului, aspiri la societate; mai ales când vrei să te înduioșezi ori să râzi de nimicuri în tovărășia unui spirit plin de bunăvoință și de înțelegere, atunci nu-l căuta departe, căci nu-l vei găsi. N-ai decât să întinzi mâna spre bibliotecă și să chemi către tine acest talisman: Cartea”.

Montesquieu

„Dacă Biserica este Casa lui Dumnezeu, atunci Biblioteca este Templul Spiritului Uman; este Blazonul unei nobleți care are Infinitul ca strămoș și ca posteritate”.

Paul Christian

„Marile biblioteci ale vremii noastre sunt mai mult decât toate oceanele de amintiri, mai mult decât toate furtunile de sentimente și decât toate luptele cu inerția. Ele condensează identitatea umanității, reflectă sensul lumii, sunt pavăze mari împotriva singurătății și neliniștii”.

Ion Stoica

„Fără a avea o însemnătate politică, fără a lua parte la formarea cetățenilor activi ai statului, biblioteca publică este nulă”.

Bogdan Petriceicu Hasdeu

„Toți acei ce au acces la o bibliotecă, la cărți, sunt niște inși mai buni decât alții, mai fortificați, iar durerile îi ating mai puțin și nefericirile trec mai repede”.

Mircea Eliade

„O bibliotecă este locul cu adevărat vrednic de respect, în care oamenii își păstrează istoria experiențelor, a dibuirilor, a descoperirilor și a proiectelor lor...”

Georges Duhamel

„Bibliotecile ca manifestări sunt produse ale unor profunde necesități culturale ale popoarelor de elită care, la rândul lor, constituie cele mai puternice și indispensabile instrumente pentru înaintarea și răspândirea culturii care, la rândul ei, a dat dovadă că temelia de existență a unui neam și țară este nu numai prosperitatea economică, ci și lumina pe care o dă cultura”...

Aurel Filimon

„Nu știu cum a fost copilăria ta, dar noi nu aveam mulți bani. Mergeam la film sâmbătă seara, iar în seara de miercuri, părinții ne duceau la bibliotecă. Era o senzație atât de plăcută să merg și să îmi iau propria carte”.

Robert Redford

„Nimic nu-l face pe om mai reverențios decât reușește să-l facă o bibliotecă”.

Winston Churchill

„Bibliotecile sunt linia roșie între civilizație și barbarism”.

Neil Gaiman

„Dacă Dumnezeu ar exista, el ar fi o bibliotecă”.

Umberto Eco

„Sunt absolut convins că n-aș fi ajuns omul care sunt și n-aș fi avut această carieră dacă n-ar fi fost biblioteca”.

Nail Gaiman

„Biblioteca înseamnă Universul adus acasă”.

Mihai Cimpoi

„...sănătatea unei societăți depinde în mare măsură de calitatea bibliotecilor ei”.

Vasile Romanciuc

„Atât timp cât o comunitate este înzestrată cu biblioteci, istoria trecutului se regăsește în cea prezentă și viitoare”.

Nicolae Busuioc

„O bibliotecă nu este un lux, ci una din necesitățile vieții”.

„A library is not a luxury, but one of the necessities of life”.

Henry Ward Beecher

„Noi avem obligația de a sprijini bibliotecile. De a utiliza bibliotecile, de a încuraja pe alții să utilizeze bibliotecile. Dacă nu prețuiți bibliotecile, atunci nu prețuiți informația, nici cultura, nici înțelepciunea. Ștergând urmele trecutului, judecați viitorul”.

Neil Gaiman

„Hrană pentru suflet”

„Nutrimentum spiritus”

„Food for the soul”.

Inscripție pe Biblioteca Regală din Berlin

„The medicine chest of the soul”.

Inscripție pe ușa bibliotecii din Theba

„A library represents the mind of its collector, his fancies and foibles, his strength and weakness, his prejudices and preferences. Particularly is this the case if to the character of a collector he adds – or tries to add – the qualities of a student who wishes to know the books and the lives of the men who wrote them. The friendships of his life, the phases of his growth, the vagaries of his mind, all are represented”.

Sir William Osler

„Libraries are as the shrines where all the relics of the ancient saints, full of true virtue, and that without delusion or imposture, are preserved and reposed”.

Francis Bacon

„A library is but the soul’s burial-ground. It is the land of shadows”.

Henry Ward Beecher

„The library is not a shrine for the worship of books. It is not a temple where literary incense must be burned or where one’s devotion to the bound book is expressed in ritual. A library, to modify the famous metaphor of Socrates, should be the delivery room for the birth of ideas – a place where history comes to life”.

Norman Cousins

„A great library contains the diary of the human race”.

George Mercer Dawson

„A good library is a place, a palace where the lofty spirits of all nations and generations meet”.

Samuel Niger

„Până la cărți, rămânea mărturie cimitirul. L-a învins biblioteca. Cartea ț-e țară, ț-e fiică, ț-e surioară, prietenă și iubire”.

Tudor Arghezi

„... Dintre toate științele, bibliologia este poate cea mai importantă, pentru că omul modern trăiește doar în măsura în care își apropie, prin intermediul cărții, realitatea spiritului dinaintea lui și din cercurile dinafara lui. Dacă filogenetic ființa umană descinde din maimuță, indiscutabil omul modern, produs al unei miraculoase mutații, descinde din carte și este, finalmente, o creație a cărții”.

Rappaport

„Cultura de consum macină, a mâncat o parte din lumea care trăia în biblioteci. Biblioteca era o manieră de evadare din real, nu erau ziare, televiziuni. Era coadă la brânză, la carne și la biblioteci”.

Mircea Dinescu

„Dacă ai o grădină și o bibliotecă, ai tot ceea ce îți trebuie”.

Cicero

„Biblioteca: grădină de cărți”.

Costel Zăgan

„Dacă citatele ar dispărea pe neașteptate, am cunoaște adevărata greutate a bibliotecilor”.

Fabrizio Caramagna

„O mică bibliotecă ce crește în fiecare an este o parte onorabilă din istoria unui om”.

„A little library, growing larger every year, is an honourable part of a man's history”.

Henry Ward Beecher

„Biblioteca din bibliotecă
Prietenul vechi ca vinul
și rar ca potopul este bibliotecar
îl caut mereu prin cărți
el însuși fiind un morman de cărți
încât nu mai sunt sigur
în care bibliotecă mă aflu
mai ales când nu ne-nțelegem
mă gândesc că de-o muri cândva
din el vor ieși două suflete
unul al său și unul al bibliotecii”.

Marin Ifrim

Savant

„Toate cărțile din lume, de când lumea câte-au fost,
Minunatul meu prieten le cunoaște pe de rost;
Tot ce mintea omenească până astăzi a știut,
În savantu-i cap de dascăl, s-a-ndesat și... a-ncăput:
Biblioteca vestită! așa plină, că-n zadar
Am dori să mai încapă și un bibliotecar”.

Ion Luca Caragiale

Citate despre bibliotecar

„Gardieni ai adevărului și ai cunoașterii, bibliotecarilor trebuie să le mulțumim pentru rolul lor de apărători ai dreptului la intimitate, la instruire, la gândire independentă și mai presus de orice, la lectură”.

Barack Obama

„Google îți poate returna 100.000 de răspunsuri, un bibliotecar ți-l poate da pe cel corect”.

Neil Gaiman

„Cartea e de o mie de ori mai prețioasă dacă lângă ea, aproape de ea, în bibliotecă stă o călăuză, bibliotecarul. El o știe pe cea mai bună pentru tine, pe cea proaspăt sosită, pe cea care știe a răspunde tocmai la întrebările tale”.

Mihai Beniuc

„Fiecare bibliotecar este, într-o oarecare măsură, un arhitect. Acesta își construiește colecția sub forma unui labirint în interiorul căruia cititorul trebuie să își croiască un drum, să se descopere pe sine însuși și să trăiască”.

Michel Melot

„Bibliotecarii – această nobilă breaslă de intermediari ai înțelepciunii tipărite – au astăzi în foarte multe locuri reprezentanți merituoși și vrednici de stimă”.

Aurel Baranga

„A fi bibliotecar nu înseamnă să fii neutru, ori pasiv, ori să aștepti o întrebare. Înseamnă să fii agentul schimbărilor pozitive radicale în cadrul comunității tale”.

R. David Lankes

Citate despre Carte

„Literatura ne poate apăra de spălarea totală pe creier, chiar dacă nu poate devia glonțul și barbaria”.

Matei Vișniec

„Nu există decât două lucruri absolut onorabile pe acest pământ – medicina, care tămăduiește corpul și literatura, care tămăduiește sufletul”.

Ray Bradbury

„Fără cărți, viața ar fi o eroare”.

Fridrich Nietzsche

„Respectul față de cărți poate fi manifestat doar prin folosirea lor”.

Umberto Eco

„Unele cărți se citesc în bucătărie, altele, în salon. O carte bună se citește oriunde”.

Proverb

„Books are my freedom”.

Jeanette Winterson

„If we encounter a man of rare intellect, we should ask him what books he reads”.

Ralph Waldo Emerson

„Cartea este și dânsa armă puternică. La lumina și învățătura cărții se deșteaptă conștiința națională. Iar deșteptarea conștiinței naționale este singura cetate care nu o răpune dușmanul”.

V.A. Urechia

„O carte extraordinară care vine de la un gânditor remarcabil este o corabie a gândirii, plină până la refuz cu adevăr și frumusețe”.

Theodore Parker

„Cărțile fac parte din istoria noastră, din identitatea noastră și este de datoria noastră să le facem accesibile tuturor”.

François Hollande

„... cartea nu este o marfă ca toate celelalte, cărțile ne învață cum să trăim, ne structurează personalitatea. Trebuie să facem tot posibilul pentru ca să le redăm copiilor gustul pentru lectură”.

François Hollande

„Unele cărți sunt gustate; altele înghițite, prea puține însă trebuiesc mestecate și digerate”.

Francis Bacon

„Orice carte care ne inspiră să trăim o viață mai bună, este o carte bună”.

Fulton J. Sheen

„În afara unui câine, cartea este cel mai bun prieten al omului, înăuntrul unui câine este prea întuneric ca să poți citi”.

Groucho Marx

„Camarado, aceasta nu-i o carte, cine-o atinge, atinge un om”.

Walt Whitman

„Vrei un prieten adevărat, ia-ți o carte!”

Aurelian Silvestru

„O carte bună își ascunde cele mai bune pagini printre cuvinte”.

Proverb suedez

„O carte nu este un simplu articol de consum, ci un capital și, de cele mai multe ori, în cazul oamenilor care sunt la început în viață, este singurul lor capital”.

Thomas Jefferson

„Niciodată să nu termini o carte doar pentru că ai început-o”.

John Witherspoon

„Cărțile trebuie tratate cu respect, ele reprezentând, însuși, sufletul autorului lor...”.

Irina Binder

„Cărțile sunt cărașii civilizației. Fără cărți istoria e mută, literatura nu are glas, știința – paralizată, iar gândirea și meditația – suspendate”.

Barbara Tuchman

„Cât de fericită mi-a fost copilăria, știu doar cărțile care m-au îngrijit ca pe copilul lor și care mi-au citit și ele, la rândul lor, sufletul, reflectându-se în acesta ca un cer albastru în oglinda unei ape”.

N. Dabija

„Fiecare carte pare că închide în ea un suflet. Și cum o atingi cu ochii și cu mintea, sufletul ți se deschide ca un prieten bun”.

M. Gorki

„Orice om e o carte în devenire”.

N. Dabija

„Când eram mic îmi doream să fiu o carte, nu un om”.

Amos Oz

„În cărți se văd lucruri atât de interesante și atât de folositoare”.

I. Hasdeu

„O carte care nu este citită de nimeni, nu există. La fel dacă un scriitor este genial, ne face și pe noi geniali. Fiecare dintre noi care îl citim și-l înțelegem devenim geniali. Asta este un lucru extraordinar pe care ni-l dă literatura”.

Mircea Cărtărescu

„Eu nu pot trăi fără cărți”.

Thomas Jefferson

„Să spargem vitrinele în care nu se află o carte românească”.

George Călinescu

„Cărțile au aceiași dușmani ca oamenii: focul, umezeala, animalele, vremea și propriul lor conținut”.

Paul Valery

„Multe cărți ar fi reușit să fie mai clare dacă nu și-ar fi dorit să fie atât de clare”.

Immanuel Kant

„O carte cu totul nouă și originală ar fi aceea care ar face să se iubească adevăruri vechi”.

Luc de Clapiers

„Romanul e o carte cu oameni”.

Mircea Eliade

„Cărțile cele mai bune sunt acelea pe care cei care le citesc cred ca le-ar fi putut face”.

Blaise Pascal

„Cartea bună e ca și o conversație cu un om deștept”.

Lev Tolstoi

„Eu exist nu atât prin istoria vieții și a carierei mele, cât mai ales prin cărțile mele”.

Nicolae Breban

„Fiecare roman este mai greu decât predecesorul lui deoarece trebuie să muncesc mai mult pentru a nu mă repeta. În orice caz, mă bucur de provocare. Este cea mai bună slujbă din lume”.

Jonathan Kellerman

„Scriitorul nu este decât jumătate din cartea sa. Cealaltă jumătate este cititorul, de la care scriitorul are de învățat”.

P. L. Travers

„O carte poate fi comparată cu vecinul tău: dacă este bună, nu durează prea mult; dacă este rea, nu poți scăpa suficient de repede de ea”.

Rupert Brooke

„Când o carte veche este publicată, citește una veche”.

Samuel Rogers

„Chiar și cea mai proastă carte ne poate da o temă de gândire”.

Wisława Szymborska

„Cartea este viața timpului nostru”.

Vissarion Belinsky

„Cărțile, consider că, au puterea de a opri timpul în loc, de a-l face să se retragă sau să se arunce în viitor”.

Jim Bishop

„Adevărata miză a cărților mele este erosul, nu logosul”.

Dan Stanca

„Cele mai bune cărți sunt cele care mi se deschid în fiecare zi în oamenii din jur”.

Marius Torok

„Scrierea unei cărți reprezintă o activitate foarte singuratică. Suntem în totalitate izolați de restul lumii, subjuogați gândurilor și obsesiilor noastre”.

Mario Vargas Llosa

„Scriu cărți pentru a afla despre lucruri”.

Rebecca West

„Cărțile sunt destul de bune în felul lor, dar sunt înlocuitori patetici pentru viață”.

Robert Louis Stevenson

„Cartea nu-i lucru rău. Pentru mine a fost mângâierea vieții. M-am însoțit cu ea și cu pustia și am ajuns la liniște și înțelepciune”.

Mihail Sadoveanu

„Chiar și cărțile rele sunt cărți, prin urmare ele sunt sacre”.

Gunter Grass

„Cărțile mele sunt ca apa, cărțile marilor genii sunt ca vinul, din fericire toată lumea bea apă”.

Mark Twain

„Poartă haina veche și cumpără cartea nouă”.

Ambrose Bierce

„Coperțile acestei cărți sunt mult prea îndepărtate”.

Ambrose Bierce

„O nuvelă bună ne spune adevărul despre eroul său, o nuvelă proastă ne spune adevărul despre autorul său”.

Gilbert Keith Chesterton

„Cartea este asemenea unei grădini pe care o poți purta într-un buzunar”.

Proverb chinezesc

„Cărțile sunt prieteni reci, dar siguri”.

Victor Hugo

„Cartea e o făgăduință, o bucurie, o călătorie prin suflete, gânduri și frumuseți”.

T. Arghezi

„Știința de carte împlânzește inima și sădește bunătate și milostenie”.

Mark Twain

„De multe ori, viitorul unui om a depins de lectura unei cărți”.

Ralph Waldo Emerson

„Când deschidem cărțile, descoperim că avem aripi”.

Helen Hayes

„Învățați copiii nu doar să citească, ci deopotrivă să pună sub semnul întrebării tot ce citesc”.

George Carlin

„Nici o carte nu este atât de rea încât să nu folosească la nimic”.

Plinius Junior

„Cărțile sunt felul oamenilor de a avea aripi ca îngerii”.

Andrei Pleșu

„Unele cărți ar trebui gustate, altele devorate, însă doar câteva ar trebui mestecate și digerate pe îndelete. Iar ca să găsești acele cărți cu adevărat valoroase, care să-ți îmbogățească mintea și sufletul, trebuie să citești sute de cărți”.

Cornelia Funke

„Cartea e o bucurie, o călătorie prin suflete, gânduri și frumuseți”.

Tudor Arghezi

„Din cărți culegi înțelepciune”.

Ion Creangă

„Folosul îl găsești nu în cărți multe, ci în cărți bune”.

Seneca

„O casă fără cărți este aidoma unei camere fără ferestre”.

Heinrich Mann

„Cartea trebuie să fie un spărgător de gheață care distruge mărele înghețate dinăuntrul sufletelor noastre”.

Franz Kafka

„Prietenii, căutați cărțile bune: ele sunt adevărații prietenii care nu vă lingușesc, dar nici nu vă ceartă”.

Francis Bacon

„Cărțile sunt de folos pentru a-i arăta unui om că gândurile sale originale nu sunt, de fapt, foarte noi”.

Abraham Lincoln

„Cartea e un univers secret creat de un om înzestrat cu geniu”.

Voltaire

„Cărțile sunt albinele care duc polenul însuflețitor de la o minte la alta”.

James Russell Lowell

„Cărțile sunt prietenii cei mai liniștiți și constanți, consilierii cei mai accesibili și înțelepți și profesorii cu cea mai multă răbdare”.

Charles W. Eliot

„Cărțile sunt mici și nostime fragmente portabile de gândire”.

Susan Montag

„Cărțile sunt amantele singuraticilor”.

Teodor Burnar

„Cartea este cea mai complicată și cea mai măreață minune dintre minunile create de omenire în calea ei spre fericire”.

Petre Chiva-Coadă

„Cartea este labirintul din care trebuie să ieși cu lumină”.

Petre Chiva-Coadă

„Întoarcem pe dos o jumătate de bibliotecă pentru a scrie o singură carte”.

Samuel Johnson

„Nu există cărți pentru copii și cărți pentru adulți – există doar cărți bune și cărți rele. Toată lumea ar trebui să le citească pe cele bune”.

Stephanie Meyer

„N-ar trebui să scriem cărți decât pentru a spune în ele lucruri pe care n-am îndrăznit să le mărturisim nimănu”.

Emil Cioran

„Cărțile sunt moștenirile pe care marile spirite le lasă omenirii, care sunt date din generație în generație ca daruri pentru posteritatea celor care nu s-au născut încă”.

Joseph Addison

„O carte este un dar pe care îl poți deschide iar și iar”.

Garrison Keillor

„Cărțile sunt cloroformul binecuvântat al minții”.

Robert Chambers

„Cărțile sunt un refugiu, un fel de refugiu monahal, față de vulgaritățile lumii reale”.

Walter Pater

„În cărți există mai multe comori decât în toate cuferele piraților de pe Insula Comorii”.

Walt Disney

„Cărțile sunt făcute pentru oamenii care își doresc să trăiască altundeva”.

Mark Twain

„Cărțile pot fi extrem de periculoase. Pe cele mai bune dintre ele ar trebuie pus un avertisment: *Atenție! Îți poate schimba viața!*”.

Helen Exley

„Stăpânește cărțile și nu le lăsa să te conducă. Citește pentru a trăi, nu trăi pentru a citi”.

Owen Meredith

„Lubitorii cărților mă vor înțelege și vor recunoaște simțământul că plăcerea unei biblioteci constă în simplul fapt al existenței ei”.

Jan Morris

„Cărțile îți deschid mintea, îți largesc gândirea și te întăresc precum nimic altceva”.

William Feather

„Știi când o carte e „bună”. Criteriul este simplu: ea trebuie să te mute în lumea pe care o deschide”.

Gabriel Liiceanu

„Cărțile nu sunt făcute ca să stea în bibliotecă, dar totuși, nu e nici o mobilă mai frumoasă ca un raft plin de cărți”.

Henry Ward Beecher

„Ești la fel astăzi ca peste cinci ani, cu excepția oamenilor pe care îi întâlnești și a cărților pe care le citești”.

Charlie Jones

„Mi-a plăcut să caut frumusețile limbii și puterea vie a imaginilor. Le-am găsit în multe cărți ale trecutului și în creația anonimă a folclorului spre care m-am aplecat întotdeauna cu interes și prețuire...”.

Mihail Sadoveanu

„Cartea este o luminiță pe care altcineva a aprins-o pentru tine să-ți lumineze clipele de singurătate”.

Anonim

„Книги — это наркотик в твердом переплете, без какой-либо опасности передозировки. Я — счастливая жертва книг”.

Карл Лагерфельд

„Books are the foundation of a civil society and it can't be a functioning society without good access to books. I have spent more time than I should in libraries because I am a writer, but my argument is that if you cut our libraries now, it's completely the wrong time. Libraries are such an important facility for the community”

Gwyneth Lewis

Citate despre Lectură

„Nu toți cei care citesc devin lideri. Însă toți liderii citesc”.

Harry S.Truman

„O oră în care ai citit e o oră furată din paradis”.

Thomas Warthon

„Oricât de ocupat ai fi, trebuie să găsești timp ca să citești. Altfel vei capitula în fața ignoranței”.

Confucius

„Cititul este miracolul rodnic al comunicării în mijlocul solitudinii”.

Marcel Proust

„Scopul vostru trebuie să fie cunoașterea. Cu cât veți ști mai multe, cu atât veți fi mai înalți. Orice carte citită, orice lecție învățată, se vor așeza sub voi și vă vor ridica deasupra celorlalți. Veți domina cu mintea. Nu e nimic mai frumos decât asta”.

Tudor Chirilă

„Trebuie să schimbați asta. Care e calea? Să citiți. Literatura universală o să vă învețe să deosebiți Binele de Rău. Balzac, Stendhal, Dumas, Dostoievski, Dickens, Tolstoi, Goethe, toți deosebesc Binele de Rău”.

Tudor Chirilă

„Citiți, citiți, cititul vă face fericiți și inteligenți”.

Michel Tournier

„Ai grijă când citești cărți de sănătate, s-ar putea să mori din cauza unei greșeli de tipar”.

Mark Twain

„Întotdeauna să citești cărți care te vor face să arăți bine dacă mori în mijlocul lecturii”.

Patrick Jake O'Rourke

„Cele trei reguli practice pe care le ofer sunt: să nu citești niciodată o carte mai nouă de un an, să nu citești niciodată altceva decât cărți faimoase, să nu citești niciodată decât ce-ți place”.

Logan Pearsall Smith

„Este curios cât de tiranic poate fi obiceiul de a citi”.

James Russell Lowell

„Scrie ca să nu pierzi florile gândului tău, pe care, altfel, le ia vântul”.

Nicolae Iorga

„Fiecare carte pe care o citești este un punct elucidat din necunoscut”.

Cristian Teleuca

„Nu mai pot să citesc decât cărțile care mă îndeamnă să lucrez, peste celelalte, gândirea mea lunecă așa cum ar luneca plugul pe marmură”.

Alfred de Vigny

„Citește pentru a trăi”.

Helen Fielding

„Viața este prea scurtă pentru a citi cărți proaste”.

Gerhart Hauptmann

„Mi-am trăit toată viața citind pentru că, probabil, nu am putut altfel. Acesta mi-a fost rostul și menirea”.

Zigu Ornea

„... căci nu este alta și mai frumoasă, și mai cu folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților”.

Miron Costin

„Mai vărtos să înțelegi ce citești, că a citi și a nu înțelege este a vântura vântul și a fierbe apa”.

Miron Costin

„Nu am văzut niciodată o problemă care să nu poată fi rezolvată cu o oră de citit”.

Montesquieu

„Omul care nu citește nici o carte bună, nu are nici un avantaj față de cel care nu poate să le citească”.

Mark Twain

„Hobby-urile mele sunt cititul, ascultatul muzicii și liniștea”.

Edith Sitwell

„Poezia este ca un vis al științei”.

Francis Bacon

„Să nu lași o zi să treacă fără să citești, fără să vezi sau să auzi ceva frumos” .

Goethe

„Lectura e o formă de fericire, dar nu poți obliga pe nimeni să fie fericit”.

Jorge Luis Borges

„Adesea mi-e milă de oamenii care nu citesc cărți. Ei nu știu că pierd șansa de a trăi o viață în plus”.

Scott Corbett

„Lectura spulberă sterilitatea minții, incită gândirea și deschide câmp larg imaginației. Lectura este un mijloc de regăsire a inspirației”.

Daniel Varujan

„Un cititor trăiește o mie de vieți până moare. Un om care nu citește, trăiește o singură dată”.

George R.R.Martin

„Spune-mi ce cărți citești, ca să-ți spun ce prețuiești”.

Proverb român

„Citește. Numai citind mereu creierul tău va deveni un laborator nesfârșit de idei și imagini”.

M. Eminescu

„A citi pentru întâia oară o carte este ca și cum ți-ai face un nou prieten; a reciti o carte este precum te-ai întâlni cu un vechi prieten”.

Proverb chinezesc

„Un om ar trebui să citească ceea ce-l îndeamnă înclinația, căci ceea ce citește ca o îndatorire îi va fi de prea puțin folos”.

Samuel Johnson

„Lectura, iată învățătura cea mai bună”.

A. Pușkin

„Televizorul este pentru mine un mod foarte bun de a mă educa. De fiecare dată când cineva pornește televizorul, mă duc în altă cameră ca să citesc o carte”.

Groucho Marx

„A căpăta obiceiul de a citi înseamnă a-ți crea un refugiu personal față de toate nenorocirile lumii”.

W. Somerset Maugham

„Cititul este pentru minte ceea ce înseamnă exercițiul fizic pentru trup”.

Richard Steele

„Lectura este o călătorie interioară!”

Cornel Zagan

„Cultivarea este ceea ce rămâne când încheiem cititul. Din nefericire, mulți citesc ceva ușor, ca să le vină somnul, în timp ce lectura este ca să ne trezim”.

Cuviosul Paisie Aghioritul

„Lectura este pentru omul modern un viciu sau o osândă. Citim ca să trecem examenele, să ne informăm sau citim din profesie. Mă gândesc însă că lectura ar putea implica și funcții mai nobile, adică mai firești”.

Mircea Eliade

„Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu numai un instrument de informație sau contemplație”.

Mircea Eliade

„Să citești cărți bune este ca și cum ai purta o conversație cu cei mai de seamă oameni ai secolelor trecute”.

René Descartes

„Nu citiți cărți bune, pentru că acelea foarte bune sunt atât de numeroase încât nu vă va ajunge viața măcar pentru a le răsfoi”.

Theofil Simenschy

„Lectura este hrana care te ajută să faci lucruri interesante”.

Jennifer Egan

„Reading for pleasure is one of the key factors in a child’s later educational success, and as a nation we need to get our children reading for the joy of it, and talking excitedly to their friends about books, just as Faith is doing”.

Cressida Cowell

„Când cartea este închisă paginile se lipesc, iar cuvintele ajung să se îmbrățișeze. Unele chiar se sărută. Se îndrăgostesc unele de altele. E o apropiere care nu ține cont de venituri, statut social, diferențe culturale. „Tâmplar” se poate săruta cu o crizantemă, „șurub” se împrietenește cu „delfin”, „înger” se cuibărește în „vânt””.

Tudor Chirilă

Referințe bibliografice:

59 Citate Celebre și Proverbe despre Carte și Lectură [on-line]. [citat 09.06.2016]. Disponibil: [http:// florinosoga.ro/blog/citate-proverbe-despre-carte/#ixzz2rIMyMaie](http://florinosoga.ro/blog/citate-proverbe-despre-carte/#ixzz2rIMyMaie)

Cartea, lectura și biblioteca, în citate și reflecții [on-line]. [citat 13.06.2016]. Disponibil: <http://bibliotecamehedintifilialapogany.blogspot.com/2010/02/cartea-lectura-si-biblioteca-in-citate.html>

Citate celebre, aforisme, cugetări și maxime despre lectură [on-line]. [citat 09.06.2016]. Disponibil: [http:// www.intelepciune.ro/despre/lectura/citate](http://www.intelepciune.ro/despre/lectura/citate)

Citate despre biblioteci [on-line]. [citat 02.06.2016]. Disponibil: <http://subiecte.citatepedia.ro/despre.php?p=15&s=biblioteci>

Citate despre cărți [on-line]. [citat 28.06.2016]. Disponibil: <https://www.facebook.com/Citate-despre-c%C4%83r%C8%9Bi-191040877659196>

Citate despre cărți și lectură [on-line]. [citat 14.06.2016]. Disponibil: <http://bookcaffe.wordpress.com/2013/07/29/270>

Citate despre Cărți și Lectură [on-line]. [citat 21.06.2016]. Disponibil: <http://www.pinterest.com/bestsellermd/citate-despre-carti-si-lectura>

Citate și proverbe despre lectură [on-line]. [citat 14.06.2016]. Disponibil: <http://cunosc.ro/citate-si-proverbe-despre-lectura/>

Cugetări despre Citit [on-line]. [citat 27.06.2016]. Disponibil: <http://cugetare.ro/category/categorii/citate-despre-citit/>

Lectura. Citate celebre [on-line]. [citat 17.06.2016]. Disponibil: <http://www.rightwords.ro/citate/cautare/lectura>

Maxime despre lectură [on-line]. [citat 14.06.2016]. Disponibil: [http://gimnaziul-soroca.wikidot.com/contact /](http://gimnaziul-soroca.wikidot.com/contact/)

Proverbe despre cărți [on-line]. [citat 09.06.2016]. Disponibil: [http:// www.proverb.ro/category/categorii/proverbe-despre-carti/](http://www.proverb.ro/category/categorii/proverbe-despre-carti/)

Quotations about Libraries and Librarians: Selecție de citate despre carte și lectură [on-line]. [citat 22.06.2016]. Disponibil: <http://www.slideshare.net/cdb-club/citate-carti>

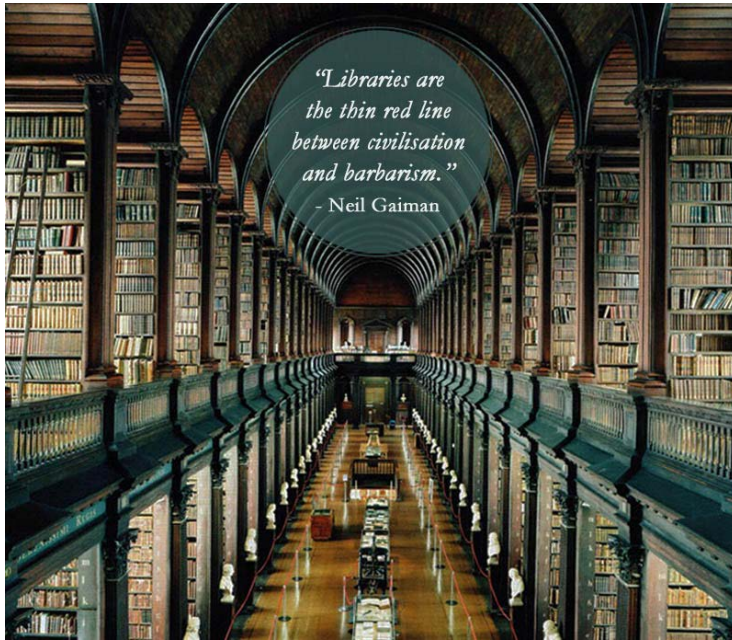
Subject List [on-line]. [citat 02.06.2016]. Disponibil: <http://archive.ifla.org/I/humour/subj.htm>

The Greatest Books of All Time, As Voted by 125 Famous Authors by Maria Popova [on-line]. [citat 09.06.2016]. Disponibil: <https://www.brainpickings.org/2012/01/30/writers-top-ten-favorite-books>

Anexa 12

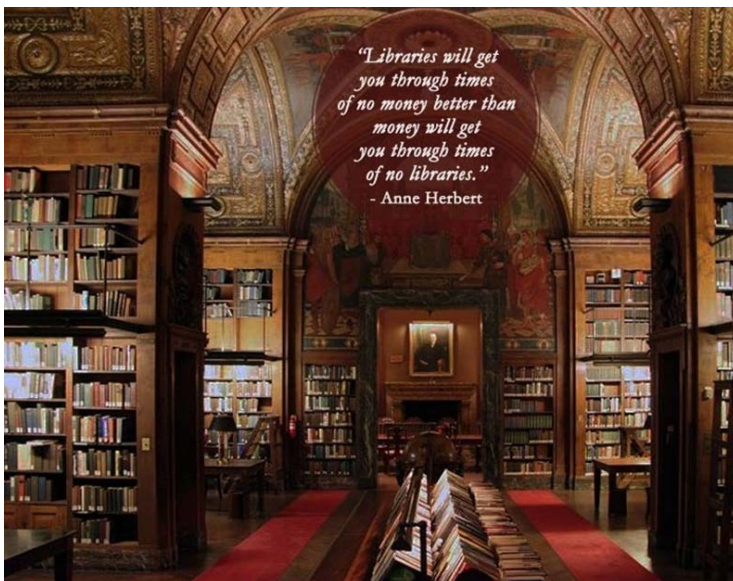
Slide-show despre importanța și măreția bibliotecilor în baza selecției „28 Beautiful Quotes About Libraries: <http://www.buzzfeed.com/wordsbydan/28-quotes-about-libraries-on-photos-of-beautiful-l-b6bd>”

The Long Room, Trinity College Library, University of Dublin – Dublin



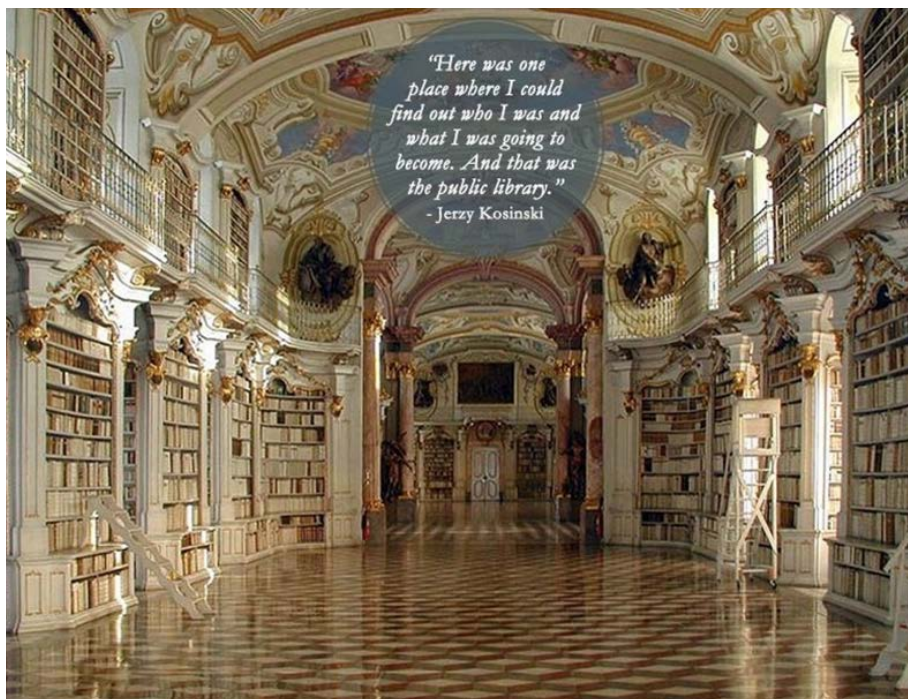
*“Libraries are
the thin red line
between civilisation
and barbarism.”*
- Neil Gaiman

University Club Library – New York City

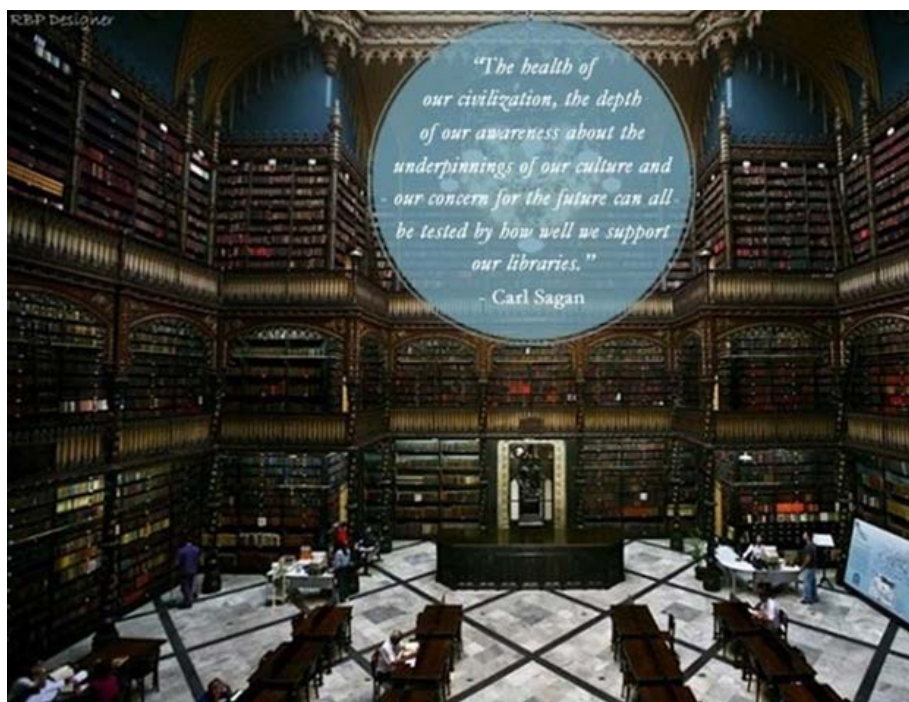


*“Libraries will get
you through times
of no money better than
money will get
you through times
of no libraries.”*
- Anne Herbert

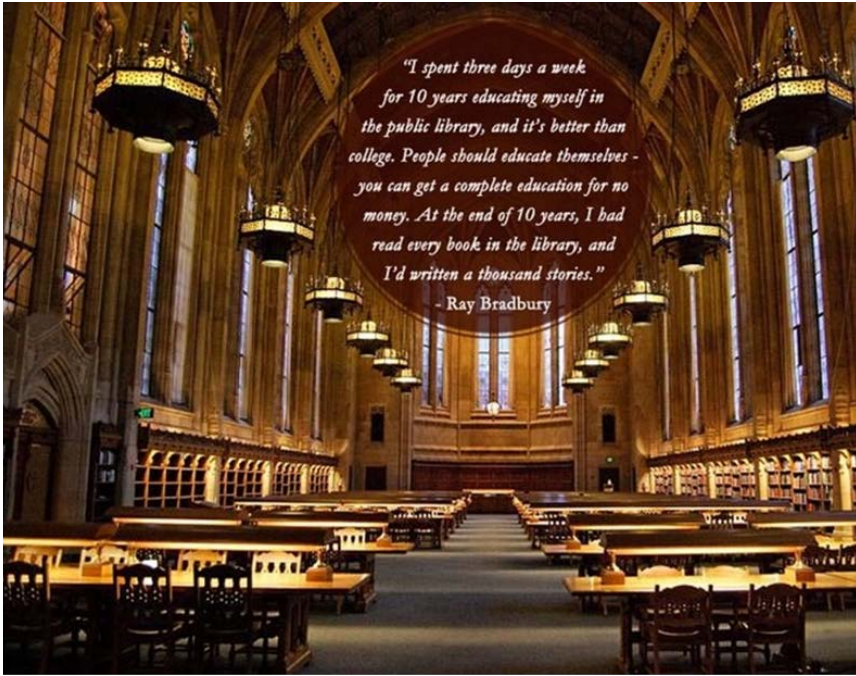
Admont Abbey Library – Austria



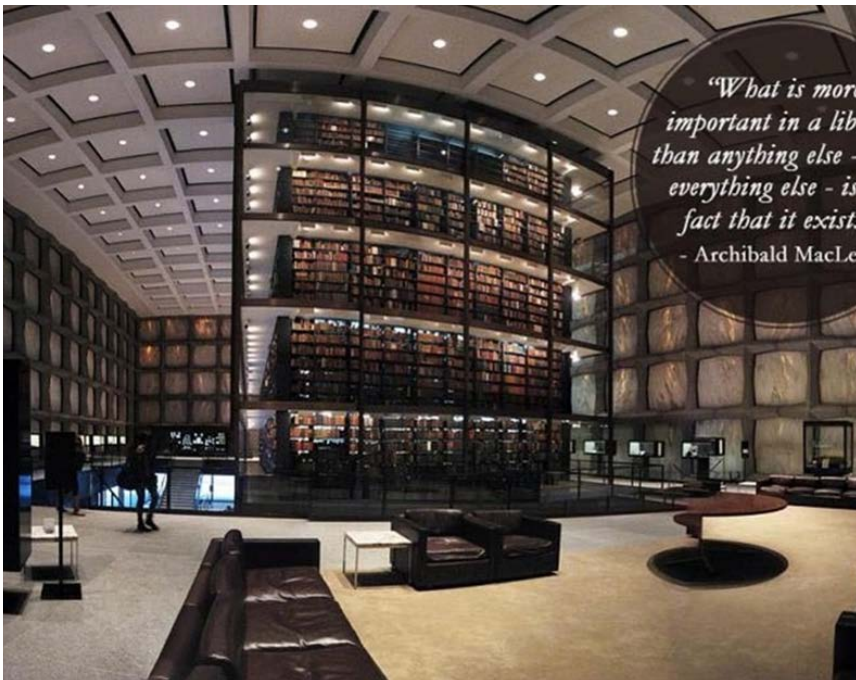
Real Gabinete Português de Leitura – Rio de Janeiro



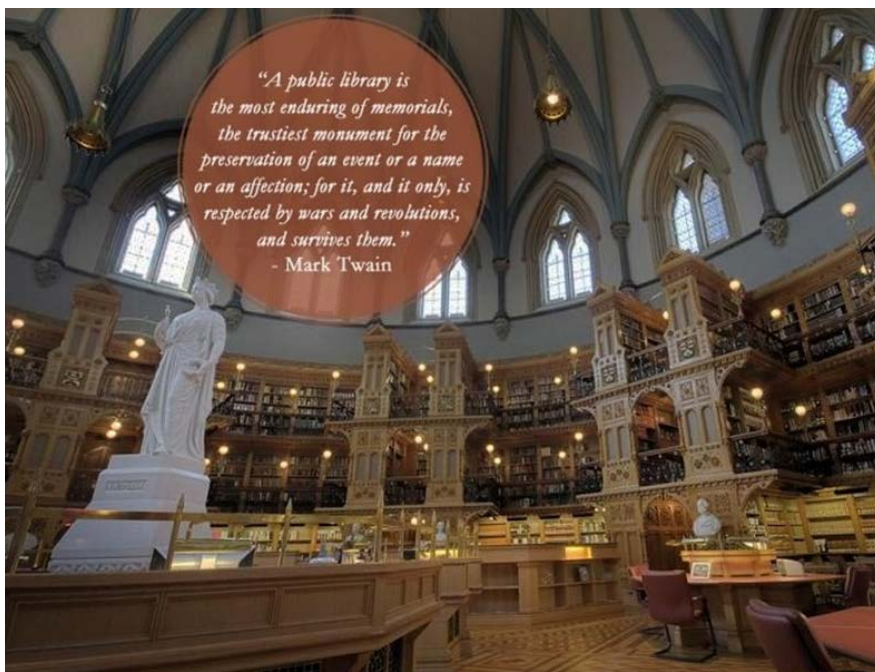
Suzzallo Library, University of Washington – Seattle



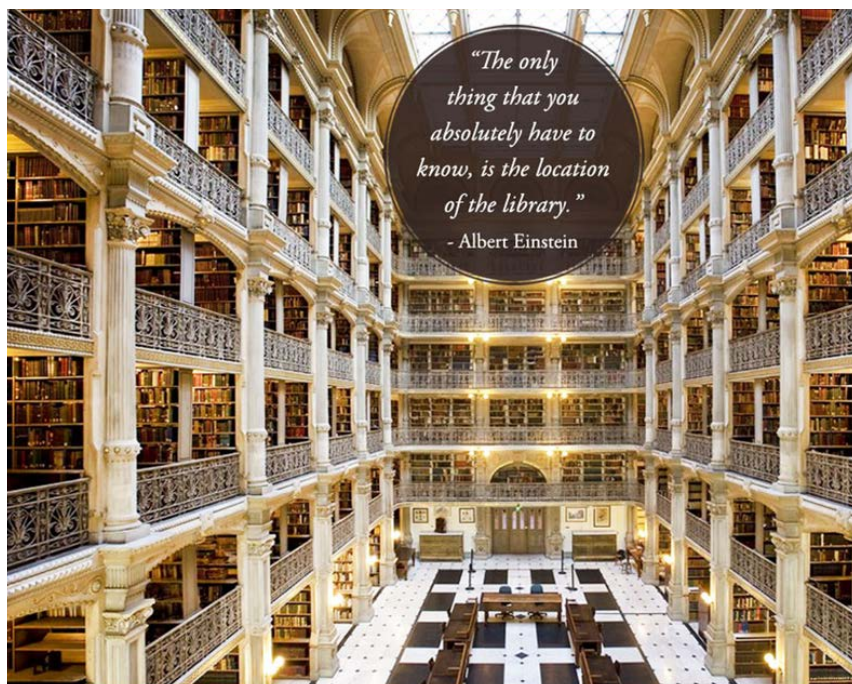
Beinecke Rare Book & Manuscript Library, Yale University – Connecticut



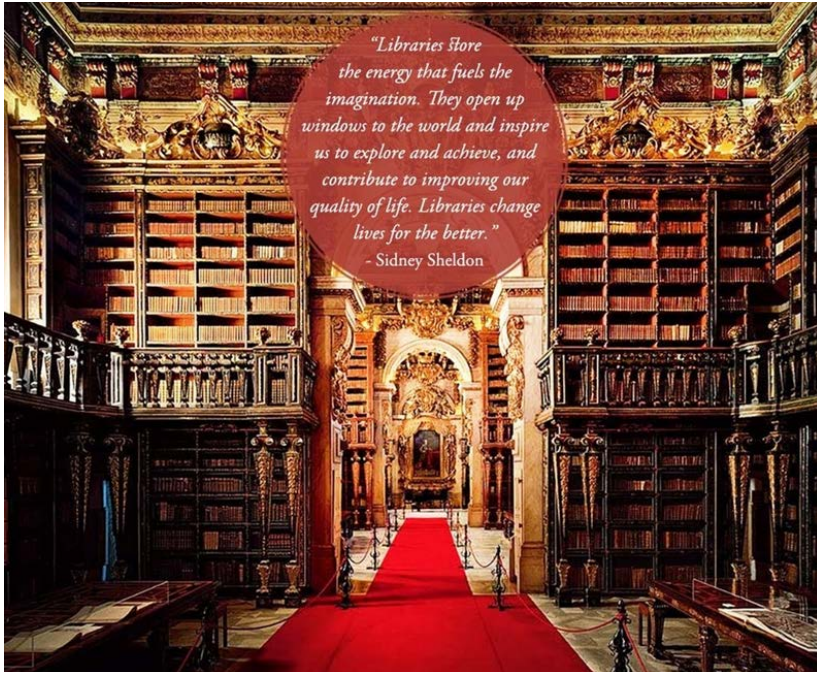
Canadian Library of Parliament – Ottawa



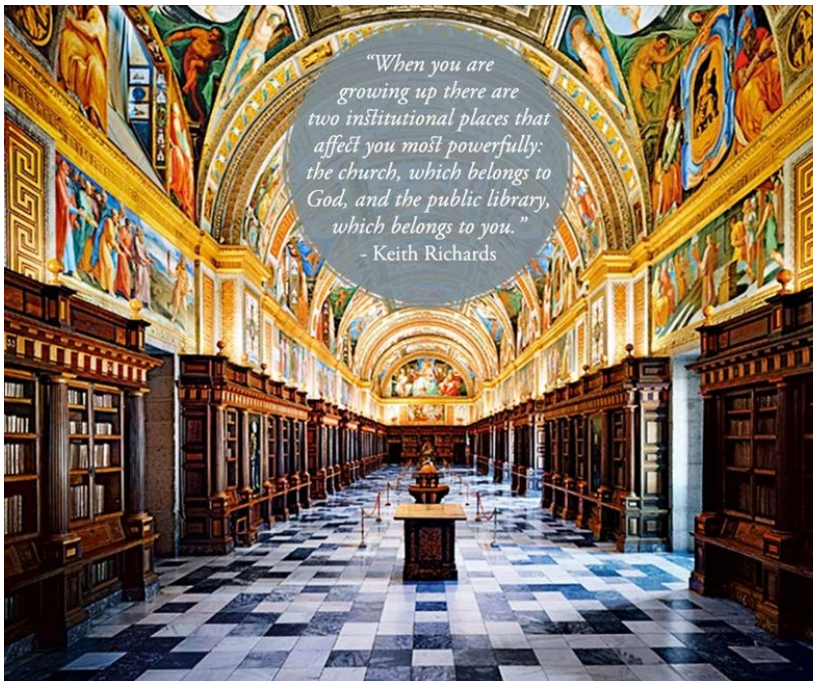
George Peabody Library – Baltimore



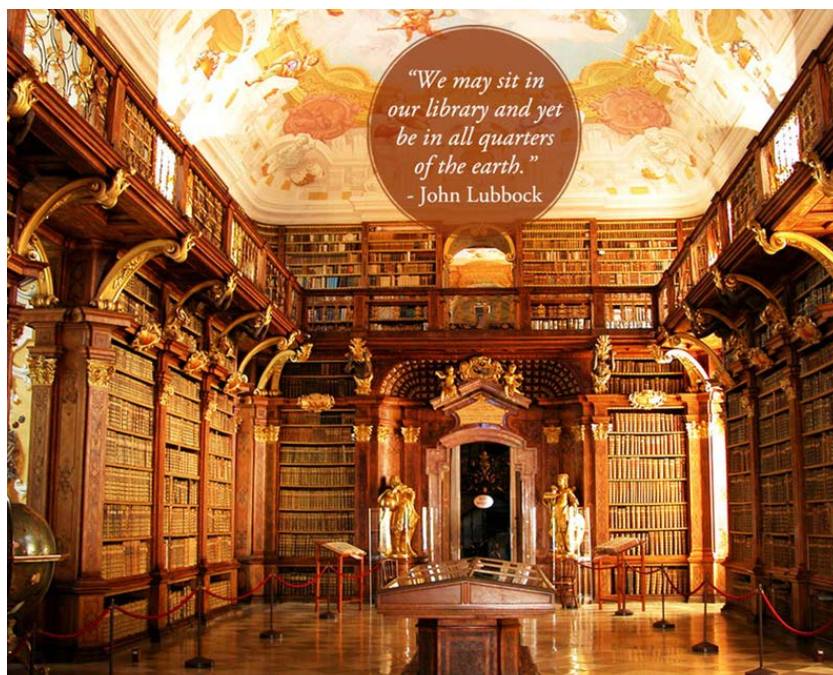
Biblioteca Joanina, University of Coimbra – Portugal



Royal Library of the Monastery of El Escorial – Spain



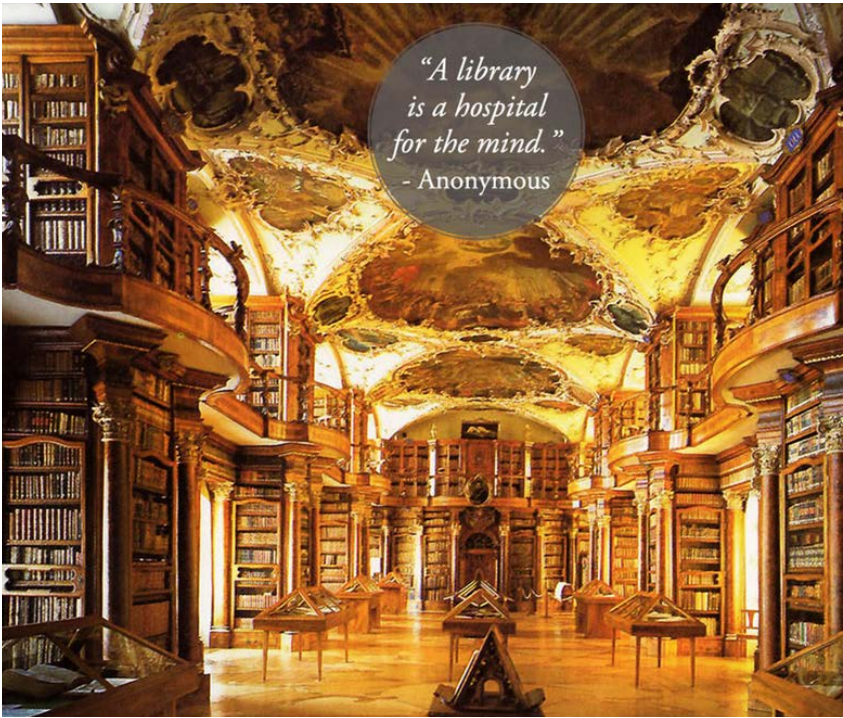
Melk Monastery Library – Austria



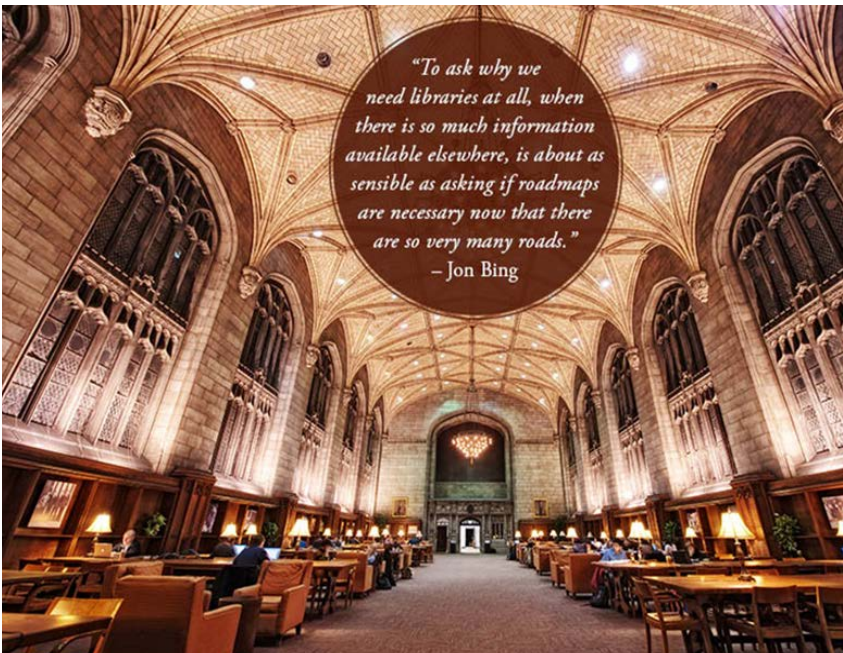
Queen's College Library, Oxford University – Oxford



Abbey Library of Staint Gall – Switzerland



Harper Memorial Library, University of Chicago – Chicago



Referințe bibliografice:

Cardillo, Donna. In Praise of Public Libraries [on-line]. 2016 [citat 20.06.2016]. Disponibil: <http://donnacardillo.com/articles/library/>

Care este rolul PNUD în atingerea Obiectivelor Globale? [on-line]. 2015 [citat 14.06.2016]. Disponibil: <http://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/post-2015/sdg-overview.html>

Care sunt obiectivele globale pentru 2030? Cum putem contribui la atingerea lor? [on-line]. 08.12.2015 [citat 09.06.2016]. Disponibil: <http://europedirect-adrcentru.ro/index.php/stiri-uniunea-europeana/521-care-sunt-obiectivele-globale-pentru-2030-cum-putem-contribui-la-atingerea-lor>

Formare profesională în lobby și advocacy [on-line]. 2016 [citat 10.06.2016]. Disponibil: <http://advocacy.ro/sites/advocacy.ro/files/files/publicatie/prezentare-centrul-de-formare-in-lobby-si-advocacy.pdf>

Glosar de termeni [on-line]. 2012 [citat 09.06.2016]. Disponibil: <http://www.biblionet.ro/upload/documents/subcategorie/12/attachement/3336/Glosar%20de%20termeni.pdf>

Has the library outlived its usefulness in the age of Internet? You'd be surprised [on-line]. 24.04.2016 [citat 09.06.2016]. Disponibil: <http://lisnews.org/node/44355/>

http://lkyspp.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2013/04/pa_tk_In-Praise-Of-Libraries-And-Librarians_2006.pdf

In praise of local libraries and school library services [on-line].01.2015 [citat 20.06.2016]. Disponibil: <http://www.publiclibrariesnews.com/2015/01/in-praise-of-local-libraries-and-school-library-services.html>

In praise of public libraries and librarians [on-line] .28.12.2011 [citat 13/06.2016]. Disponibil: <http://toptrends.nowandnext.com/2011/12/28/in-praise-of-libraries-and-librarians/>

Koh, Tommy. In Praise of Libraries and Librarians [on-line]. 04.2013 [citat 26.06.2016].

O nouă agendă de dezvoltare durabilă [on-line]. 2015 [citat 14.06.2016]. Dis-

ponibil: <http://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/post-2015>

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă [on-line]. 2015 [citată 14.06.2016]. Disponibil: <http://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/post-2015/sdg-overview.html>

Osoianu, Vera. Bibliotecile – baza culturii și cunoașterii [on-line]. 06.02.2011 [citată 07.06.2016]. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/2011/02/06/bibliotecile-baza-culturii-si-cunoasterii>

Osoianu, Vera. Bibliotecile publice din Anglia în fața unor noi probleme [on-line]. 16.01.2011 [citată 14.06.2016]. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/2011/01/16/bibliotecile-publice-din-anglia-in-fata-unor-noi-probleme>

Osoianu, Vera. Bibliotecile publice engleze – o nouă avanscenă [on-line]. 03.02.2011 [citată 07.06.2016]. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/2011/02/03/bibliotecile-publice-engleze-o-noua-avanscena>

Osoianu, Vera. O zi în susținerea bibliotecilor [on-line]. 05.02.2011 [citată 07.06.2016]. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/2011/02/05/o-zi-in-sustinerea-bibliotecilor>

Osoianu, Vera. Salvați Bibliotecile Noastre [on-line]. 04.02.2011 [citată 07.06.2016]. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/2011/02/04/5-februarie-in-regatul-unit-se-va-desfasura-campania-nationala/>

The Public library service: IFLA/UNESCO guidelines for development. -2nd, completely rev.ed. – Germany, 2010. – 147 p.

Stările ONU au parafat Agenda 2030, planul pentru dezvoltare durabilă a planetei. [on-line]. 26.09.2015 [citată 08.06.2016]. Disponibil: <http://www.europafm.ro/starele-onu-au-parafat-agenda-2030-planul-pentru-dezvoltare-durabila-a-planetei/>

Bun de tipar: 22.09.2016

Apărut: 2016

Coli de tipar: 18,25

Tiraj: 100 ex.

Tiparul sub comanda nr. 19,
executat de Imprimeria BNRM,
str. 31 August 1989, 78 A, Chişinău